

ลักษณะรายวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช ๒๕๖๗

ประเภทวิชา อุตสาหกรรม บริหารธุรกิจ

กลุ่มอาชีพ เครื่องกลและยานยนต์ อุตสาหกรรมการผลิต พลังงาน ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การเงินและบัญชี

สาขาวิชา ช่างยนต์ ซ่อมบำรุง ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ การบัญชี

วิชาการพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๐๑ - ๑๐๐๒

ทฤษฎี ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๒ หน่วยกิต

.....

อ้างอิงมาตรฐาน

-

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา

ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

๑. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์พระราชชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒. สามารถน้อมนำศาสตร์พระราชชาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
๓. มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชชาในการพัฒนาตนเอง สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน
๔. สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

สมรรถนะรายวิชา

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒. พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นตามบริบทการเปลี่ยนแปลงร่วมสมัย
๓. พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างความยั่งยืนในการปฏิบัติงานอาชีพ
๔. ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนสู่ความทันสมัยตามศาสตร์พระราชชา
๕. ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชชาพัฒนางานอาชีพอย่างยั่งยืน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับแนวคิดศาสตร์พระราชชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ ประกอบด้วย มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ มิติสิ่งแวดล้อม มิติสันติภาพและสถาบัน และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา แนวคิด หลักการ ประเภท และการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพ เพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์

ตารางวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน				
งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๑. แนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๑)ความสำคัญของแนวคิดศาสตร์พระราชา ๒)ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๓)หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ๑)การพัฒนาตามศาสตร์พระราชา ๒)โครงการพัฒนาออยตุงหรือออยตุงโมเดล: แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลกในศตวรรษที่ ๒๑	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้	๑)ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการวางแผนการทำงานของบุคคลได้ ๒)ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒

ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๒.ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑)จุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒)ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	-	๑)อธิบายจุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ๒)อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้	๑)ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒)ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ
	๓)ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ๒)อธิบายความรู้เกี่ยวกับระดับของเศรษฐกิจพอเพียงได้	
๓.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑)ความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๒)ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ ๒)วิเคราะห์การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้	๑)ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒)ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒ ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน				
งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๓.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๓)โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๔)พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙ ๕)การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ ๒)อธิบายความรู้เกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙ ๓)วิเคราะห์การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑๐	๑)ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒)ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ
๔.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	๑)โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๒)พันธุ์ปลาพระราชทาน ๓)พันธุ์พืชพระราชทาน ๔)โคนมพระราชทาน	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้	๑)ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒)ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน				
งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๔.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	๕)โครงการหลวง ๖)มูลนิธิพระดาบส	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้	๑)ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒)ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
๕.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ	๑)โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพ ภูมิอากาศ ๒)หญ้าแฝก ๓)ฝนหลวง ๔)การปลูกป่าทดแทน ๕)โครงการประตูละบายน้ำคลองลัดโพธิ์ ๖)แก้มลิง	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ ๒)วิเคราะห์จุดประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ	๑)ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา(Job) การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒ ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน				
งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๕.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ	๗)โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย ๘)กักกันชัยพัฒนา ๙)มูลนิธิอุทกพัฒน์ ๑๐)แก่งดิน ๑๑)การแก้ปัญหาดินเค็ม ๑๒)อ่างเก็บน้ำเขาเต่า	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ ๒)วิเคราะห์จุดประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ	๑)ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ ๒)ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒

ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๖.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	๑)โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ๒)ความเป็นมาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๓)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๔)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ ๒)ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้	๑)ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ ๒)ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒

ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๖.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	๕) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี ๖) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ๗) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ๘) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทงอินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ๙) ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพง	-	๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้	๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ๒) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒

ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๗.แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ	๑)ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒)หลักการสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๓)แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๔)เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ	-	๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติได้	๑)ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ ๒)ปฏิบัติตามแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ ๓)ประยุกต์ใช้แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติในการดำเนินชีวิตประจำวันและงานอาชีพ
	๕)แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ ๖)การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย ๗)ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน		๑)อธิบายความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติได้	

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา การพัฒนาที่ยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒ ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้ อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน				
งานหลัก (Duty)	งานย่อย (Task)	สมรรถนะย่อย (มาตรฐานอาชีพ)	ความรู้ ในการปฏิบัติงาน	ทักษะ ในการปฏิบัติงาน
๘. การปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลง ตามกระแสโลกาภิ วัตน์	๑)ความหมายของ โลกาภิวัตน์ ๒)โลกาภิวัตน์ ๓)ระเบียบโลกใหม่ (New World Order)		๑)อธิบายการปรับตัว เข้ากับ การ เปลี่ยนแปลงตาม กระแสโลกาภิวัตน์ได้	๑)ปรับตัวเข้ากับ การ เปลี่ยนแปลงตาม กระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG ๒)แสดงการใช้ทักษะที่ จำเป็นของการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs ๒)ประยุกต์ใช้แนวทาง การปรับตัวเข้ากับ การ เปลี่ยนแปลงตามกระแส โลกาภิวัตน์และงาน อาชีพ
	๔)แนวทางการ ปรับตัวให้เข้ากับ กระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG ๕)ทักษะที่จำเป็นใน การเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs		๑)อธิบายการปรับตัว เข้ากับ การ เปลี่ยนแปลงตาม กระแสโลกาภิวัตน์ได้	

ตารางวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้
 วิชา วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒
 ทฤษฎี ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๒ หน่วยกิต

หน่วยการเรียนรู้	ความสามารถที่คาดหวัง									รวม	จำนวน ชั่วโมง ท/ป
	พุทธิพิสัย						ทักษะพิสัย	จิตพิสัย	ประยุกต์ใช้		
	ความรู้	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การประเมินค่า	การสร้างสรรค์					
แนวคิดศาสตร์พระราชารูปแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๑๐	๒/๔
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๑๐	๒/๔
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๑๐	๒/๔
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๑๐	๒/๔
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ สภาพภูมิอากาศ	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๑๐	๒/๔
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๑๐	๒/๔
แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๑๐	๒/๔
การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตาม กระแสโลกาภิวัตน์	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๑๐	๒/๔
รวม	๘	๘	๘	๘	๘	๘	๘	๘	๑๖	๘๐	๑๖/๓๒
ประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา (เมื่อเรียนรายวิชานี้สำเร็จแล้วทำอะไรได้) ๒๐ ๐/๒										๒๐	๒/๔
รวมทั้งรายวิชา										๑๐๐	๑๘/๓๖

หน่วยการเรียนรู้
 รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ (๑-๒-๒) วิชา วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน
 ทฤษฎี ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๒ หน่วยกิต

หน่วยที่	หน่วยการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชม.)		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๑	แนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๑. ความหมายและความสำคัญของแนวคิดศาสตร์พระราชา ๒. ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๓. หลักการทรงงานของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ๔. การพัฒนาตามศาสตร์พระราชา ๕. โครงการพัฒนาอดอยตุงหรืออดอยตุงโมเดล: แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๒	๔	๖
๒	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๑. จุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. ระดับของเศรษฐกิจพอเพียง	๒	๔	๖
๓	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๑. ความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๒. ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๓. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๔. พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙ ๕. การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว	๒	๔	๖

หน่วยที่	หน่วยการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชม.)		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๔	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อ ขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๑.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัด ปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ๒.พันธุ์ปลาพระราชทาน ๓.พันธุ์พืชพระราชทาน ๔.โคนมพระราชทาน ๕.โครงการหลวง ๖.มูลนิธิพระดาบส	๒	๔	๖
๕	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้อง รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ ๑.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้อง รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ ๒.หญ้าแฝก ๓.ฝนหลวง ๔.การปลูกป่าทดแทน ๕.โครงการประตुरะบายน้ำคลองลัดโพธิ์ ๖.แก้มลิง ๗.โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย ๘.กั้นหินช่วยพัฒนา ๙.มูลนิธิอุทกพัฒน์ ๑๐.แก่งดิน ๑๑.การแก้ปัญหาดินเค็ม ๑๒.อ่างเก็บน้ำเขาเต่า	๒	๔	๖

หน่วยที่	หน่วยการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชม.)		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๖	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ๑.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน ๒.ความเป็นมาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๓.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๔.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ๕.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี ๖.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ๗.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ๘.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ๙.ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพง	๒	๔	๖
๗	แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ ๑.ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒.หลักการสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๓.แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๔.เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ๕.แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ ๖.การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย ๗.ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๒	๔	๖

หน่วยที่	หน่วยการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชม.)		
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๘	การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ๑.ความหมายของโลกาภิวัตน์ ๒.โลกาภิวัตน์ ๓.ระเบียบโลกใหม่ New World Order ๔.แนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG ๕.ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs	๒	๔	๖
ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา		๒	๔	๖
รวม		๑๘	๓๖	๕๔

กิจกรรมการเรียนการสอน

๑. ค้นคว้า,การทำงานที่ได้รับมอบหมาย
๒. บรรยาย
๓. กิจกรรมกลุ่ม
๔. คู่มือที่ทัศน์

การวัดผลประเมินผล/ระดับคะแนน

รายละเอียดการวัดผล

การระหว่างหน่วยการเรียนรู้	๓๐.....คะแนน
การสอบกลางภาค	๒๐.....คะแนน
การสอบปลายภาค	๓๐.....คะแนน
บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	๒๐.....คะแนน
งานมอบหมาย/ รายงาน/กิจกรรม	คะแนน
อื่น ๆ	คะแนน
รวม	๑๐๐.....คะแนน

ระดับคะแนน

คะแนน ๘๐ - ๑๐๐	ระดับผลการเรียนระดับ	๔
คะแนน ๗๕ - ๗๙	ระดับผลการเรียนระดับ	๓
คะแนน ๖๕ - ๖๙	ระดับผลการเรียนระดับ	๒.๕
คะแนน ๖๐ - ๖๔	ระดับผลการเรียนระดับ	๒
คะแนน ๕๕ - ๕๙	ระดับผลการเรียนระดับ	๑.๕
คะแนน ๕๐ - ๕๔	ระดับผลการเรียนระดับ	๑
คะแนน ๐ - ๔๙	ระดับผลการเรียนระดับ	๐

สื่อการเรียนการสอน/หนังสือเรียน/หนังสือประกอบ

๑. หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน : ศูนย์หนังสือเมืองไทย
๒. โปรแกรม powerpoint โปรแกรม canva

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

๑. อินเทอร์เน็ต
๒. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย

หมายเหตุ ในกรณีที่นักศึกษาขาดเรียนเกิน ๓ ครั้ง ต่อภาคเรียน นักศึกษาจะมีเวลาเรียนต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ นักศึกษาจะได้รับการประเมินผลเป็น ขร. นั่นคือ ไม่มีสิทธิเข้ารับการประเมินสรุปผลการเรียน

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ 1
	รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑-๒
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานแนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/สังคม งาน งานแนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน		ปฏิบัติ ๔ ชม.

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาโดยตง

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการวางแผนการทำงานของบุคคลได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

๕.๑) ความหมายและความสำคัญของแนวคิดศาสตร์พระราชา

๕.๒) ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๕.๓) หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

๕.๔) การพัฒนาตามศาสตร์พระราชา

๕.๕) โครงการพัฒนาโดยตงหรือโดยตงโมเดล: แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลกในศตวรรษที่ ๒๑

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอน	ผู้เรียน
๑.ผู้สอนบอกจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	ผู้เรียนทราบจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้
๒.ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๑	ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๓.ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับศาสตร์พระราชารายเรื่อง กษัตริย์นักพัฒนา	ผู้เรียนร่วมกันแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้จากวีดิทัศน์
๔.ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยการทบทวนความรู้เดิมจากครั้งที่ผ่านมา	ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของแนวคิดศาสตร์พระราชาราชศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
๕.ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนแบบใช้ไฮตัทศน์วัสดุ ที่ใช้ ได้แก่ Power Point และ คลิปวีดิทัศน์ เพื่ออธิบายการพัฒนา ตามศาสตร์พระราชาราชศาสตร์	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องการพัฒนาตามศาสตร์พระราชารวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย เพื่อสร้างความเข้าใจ
๖.ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ โคกหนองนาโมเดล และโครงการพัฒนาต่อยอดหรือต่อยอดโมเดล: แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย
๗.ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม สืบค้นข้อมูลแนวคิดศาสตร์พระราชาราชศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม สืบค้นข้อมูล แนวคิดศาสตร์พระราชาราชศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามประเด็นที่กำหนด สมาชิกกลุ่มแต่ละคู่เขียนรายละเอียดของข้อมูล แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น
๘.ผู้สอนเสนอแนะวิธีการนำความรู้เรื่อง แนวคิดศาสตร์พระราชาราชศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ โคกหนองนาโมเดลและต่อยอดโมเดลไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้เรื่อง แนวคิดศาสตร์พระราชาราชศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ โคกหนองนาโมเดลและต่อยอดโมเดล ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและชีวิตประจำวัน
๙.ผู้สอนสรุปความคิดรวบยอด(สาระสำคัญ)ของแนวคิดศาสตร์พระราชาราชศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ โคกหนองนาโมเดลและต่อยอดโมเดล	ผู้เรียนร่วมกับผู้สอนในการสรุปความคิดรวบยอด แนวคิดศาสตร์พระราชาราชศาสตร์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ โคกหนองนาโมเดล และต่อยอดโมเดล

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
- ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
- ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
- ๗.๔ คลิปวิดีโอทัศน์สื่อเสริมการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

- ๘.๑ หลักฐานความรู้
 - ๑) เอกสารประกอบการเรียน
- ๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน
 - ใบเช็คชื่อ
 - แบบทดสอบประจำบทเรียน
 - กิจกรรมประจำบทเรียน
 - ใบงานประจำบทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

- ๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน
 - ๑)เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที
 - ๒)เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐
 - ๓)เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
 - ๔)เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
- ๙.๒ วิธีการประเมิน
 - ๑)เช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 - ๒)สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 - ๓)ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน
 - ๔)ประเมินผลการเรียนรู้
- ๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล
 - ๑)ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 - ๒)แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 - ๓)ใบงาน
 - ๔)แบบประเมินผลการเรียนรู้

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ๑
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑-๒
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน แนวคิดศาสตร์พระราชารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน แนวคิดศาสตร์พระราชารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชารในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาโดยตุง

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการวางแผนการทำงานของบุคคลได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชารเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

๕.๑) ความหมายและความสำคัญของแนวคิดศาสตร์พระราชาร

๕.๒) ศาสตร์พระราชารสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๕.๓) หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

๕.๔) การพัฒนาตามศาสตร์พระราชาร

๕.๕) โครงการพัฒนาโดยตุงหรือโดยตุงโมเดล: แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลกในศตวรรษที่ ๒๑

๕.๑) ความหมายและความสำคัญของแนวคิดศาสตร์พระราช

แนวคิดศาสตร์พระราช เป็นหลักปรัชญาและแนวทางในการพัฒนาประเทศที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ ๙ ทรงใช้เป็นแนวทางในการทรงงานเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ โดยเฉพาะด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ศาสตร์พระราช คือ องค์ความรู้และภูมิปัญญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีความมั่นคง และมีความสุขอย่างยั่งยืน ศาสตร์พระราชาครอบคลุมหลักการทรงงาน แนวพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ ซึ่งเป็นเสมือนตำราของแผ่นดินที่ประชาชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิตและการพัฒนาตนเอง

ความหมายของศาสตร์พระราช:

องค์ความรู้และภูมิปัญญา: ศาสตร์พระราชาประกอบด้วยแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และวิธีการปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงศึกษา ค้นคว้า วิจัย และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาอย่างยั่งยืน: ศาสตร์พระราชาเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการพึ่งพาตนเอง การสร้างภูมิคุ้มกัน และความสมดุล

การแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต: ศาสตร์พระราชาเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ

ความสำคัญของศาสตร์พระราช:

เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ: ศาสตร์พระราชาเป็นหลักในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา: ศาสตร์พระราชาช่วยให้ประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงหลักความพอเพียง ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน

เป็นหลักในการดำเนินชีวิต: ศาสตร์พระราชาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เหมาะสม และมีความสุข โดยเน้นการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

เป็นมรดกทางปัญญาของชาติ: ศาสตร์พระราชาเป็นมรดกทางปัญญาที่สำคัญของชาติที่ควรค่าแก่การศึกษาเรียนรู้และ สืบสานต่อไป

๕.๒) ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

คือ แนวคิดและหลักปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน และมีความสุขอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ไม่ได้มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางวัตถุเพียงอย่างเดียว แต่ให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยมีหลักสำคัญหลายประการ ได้แก่

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy)

หัวใจสำคัญของศาสตร์พระราชาคือ **หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยไม่เดือดร้อน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยคุณลักษณะ ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข

- **ความพอประมาณ:** ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- **ความมีเหตุผล:** การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ
- **การมีภูมิคุ้มกันที่ดี:** การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

พร้อมด้วยเงื่อนไขประกอบการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรม ได้แก่:

- **ความรู้:** มีความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้ต่างๆ มาใช้
- **คุณธรรม:** มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม และมีสติปัญญา

๕.๓) หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

๑. **ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ:** ทรงศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แผนที่ ภาพถ่าย และแหล่งข้อมูลต่างๆ อย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจปัญหาและบริบทของพื้นที่อย่างแท้จริง
๒. **ระเบิดจากข้างใน:** ทรงเน้นการสร้างคามเข้มแข็งจากภายในชุมชนก่อน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
๓. **แก้ปัญหาจากจุดเล็ก:** ทรงเริ่มต้นแก้ไขปัญหาจากจุดเล็กๆ ที่สามารถทำได้ก่อน แล้วค่อยๆ ขยายผลไปสู่ปัญหาที่ใหญ่ขึ้น
๔. **ทำตามลำดับขั้น:** ทรงดำเนินงานอย่างเป็นขั้นบันได มีความต่อเนื่อง และไม่ข้ามขั้นตอน
๕. **ภูมิสังคม:** ทรงให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาเหมาะสมกับบริบทนั้นๆ
๖. **ปลูกป่าในใจคน:** ทรงเน้นการสร้างจิตสำนึกในการรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติให้กับประชาชน
๗. **การพึ่งตนเอง:** ทรงส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น
๘. **ไม่ติดตำรา:** ทรงไม่ยึดติดกับทฤษฎีหรือตำรามากเกินไป แต่ทรงปรับใช้ความรู้ต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์จริง
๙. **ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด:** ทรงเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด
๑๐. **ทำให้ง่าย:** ทรงทำให้เรื่องยากๆ กลายเป็นเรื่องง่ายที่ประชาชนสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้

๑๑. **มีส่วนร่วม:** ทรงส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการพัฒนา
๑๒. **ประโยชน์ส่วนรวม:** ทรงยึดประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง โดยคำนึงถึงความสุขและความอยู่ดีกินดีของประชาชนเป็นหลัก
๑๓. **บริการรวมที่จุดเดียว (One Stop Service):** ทรงริเริ่มแนวทางการให้บริการแบบครบวงจร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
๑๔. **ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ:** ทรงนำหลักการทางธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา เช่น การใช้พืชบำบัดน้ำเสีย
๑๕. **ใช้ธรรมปราบอธรรม:** ทรงใช้หลักการที่ว่าสิ่งที่ไม่ดีบางอย่างอาจนำมาใช้แก้ไขปัญหาลักษณะที่ไม่ดีอีกอย่างหนึ่งได้ เช่น การใช้ผักตบชวาบำบัดน้ำเสีย
๑๖. **ปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง:** ทรงแนะนำการปลูกป่าไม้ใช้สอย ไม้ผล และไม้เศรษฐกิจ เพื่อให้ได้ประโยชน์ทั้งการใช้สอย การกิน และการสร้างรายได้ พร้อมทั้งช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ
๑๗. **ขาดทุนคือกำไร:** ทรงมองว่าการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แม้จะขาดทุนในเชิงธุรกิจ แต่คือกำไรที่แท้จริงของประเทศชาติ
๑๘. **การพึ่งตนเองและพึ่งพากัน:** ทรงส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ และในขณะเดียวกันก็สามารถพึ่งพาอาศัยกันในชุมชนได้ด้วย
๑๙. **ความเพียร:** ทรงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความพากเพียร อดทน และมุ่งมั่นในการทำงาน
๒๐. **ความซื่อสัตย์สุจริต:** ทรงเน้นคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงานและการดำเนินชีวิต
๒๑. **ความอ่อนน้อมถ่อมตน:** ทรงแสดงให้เห็นถึงความอ่อนน้อมถ่อมตนในการเข้าถึงประชาชน
๒๒. **ความพอเพียง:** ทรงเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒๓. **ความอดทน:** ทรงแสดงให้เห็นถึงความอดทนในการเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ
๒๔. **ความเสียสละ:** ทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
๒๕. **ความสามัคคี:** ทรงส่งเสริมให้คนในชาติมีความสามัคคีปรองดอง
๒๖. **ความรับผิดชอบ:** ทรงเน้นความรับผิดชอบต่อหน้าที่และผลของการกระทำ
๒๗. **ความเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา:** เป็นหลักการสำคัญที่สรุปแนวคิดทั้งหมด โดยต้องเข้าใจปัญหา เข้าถึงประชาชน และพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๕.๔) การพัฒนาตามศาสตร์พระราชา

การพัฒนาตาม ศาสตร์พระราชา เป็นแนวทางการพัฒนาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ทรงพระราชทานไว้ให้แก่ปวงชนชาวไทย โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนให้กับประชาชนและประเทศชาติ ไม่ใช่แค่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้าง ความสมดุล ในทุกมิติ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

แก่นแท้ของการพัฒนา

หัวใจสำคัญของการพัฒนาตามศาสตร์พระราชาคือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตและการพัฒนาในทุกระดับ ตั้งแต่บุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศชาติ ปรัชญานี้สอนให้รู้จัก:

พอประมาณ: ใช้ง่ายและดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับฐานะ ไม่มากไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
 มีเหตุผล: ตัดสินใจเรื่องต่างๆ อย่างรอบคอบ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะตามมา

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี: เตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงต่างๆ ในอนาคต พร้อมกันนี้ ต้องมีเงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) และ เงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์ อดทน พากเพียร แบ่งปัน) เป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้หลักสามห่วง

๕.๕) โครงการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือคอตุงโมเดล: แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในศตวรรษที่ ๒๑

โครงการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ คอตุงโมเดล เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืนที่ริเริ่มโดย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบนคอตุง ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ. โครงการนี้เป็นตัวอย่างของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ประสบความสำเร็จ โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การสร้างอาชีพ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของคอตุงโมเดล

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน: โครงการฯ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ และการศึกษาของคนในพื้นที่.

การสร้างอาชีพและรายได้: โครงการฯ ส่งเสริมการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น การทำหัตถกรรม การเกษตร การแปรรูปอาหาร การท่องเที่ยว และธุรกิจเพื่อสังคม.

การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ: โครงการฯ ให้ความสำคัญกับการปลูกป่า การอนุรักษ์น้ำ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

- **การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์:**

โครงการฯ ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม.

- **การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม:**

โครงการฯ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจและการดำเนินงาน.

- **การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต:**

โครงการฯ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน.

คอตุงโมเดลในฐานะต้นแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน:

- **การพัฒนาที่ยั่งยืนแบบองค์รวม:**

คอตุงโมเดลเป็นตัวอย่างของการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม.

- **การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน:**

โครงการฯ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น.

- **การเป็นต้นแบบการพัฒนา:**

คอตุงโมเดลเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ เป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ได้.

- **การสร้างความสุขและยั่งยืนให้กับคนทำและคนให้:**

โครงการฯ ทำให้ทั้งผู้ให้และผู้รับได้รับประโยชน์และมีความสุขร่วมกัน

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียนที่ ๑

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ศาสตร์พระราชา คืออะไร
๒. ศาสตร์พระราชาเป็นการบูรณาการกันระหว่างศาสตร์ ๓ ศาสตร์ ได้แก่อะไรบ้าง
๓. หลักการระเบิดจากข้างใน คืออะไร
๔. การจัดสรรที่ดินตามทฤษฎีใหม่มีอยู่อย่างไร
๕. โคนก หนอง นา โมเดล คืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ตอนที่ ๒ แบบทดสอบ

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. “...เป้าหมายในการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้คนมีความสุข โดยคำนึงถึงเรื่อง สภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนามีหลากหลาย แต่ที่สำคัญคือ นักพัฒนาจะต้องมีความรัก ความห่วงใย ความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติเป็นเรื่องของจิตใจ...” ข้อความดังกล่าว เป็นพระราชดำรัสของพระองค์ใด

- ก. สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ข. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
- ค. พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

๒. คำว่า “ศาสตร์พระราชา” หมายถึงข้อใด

- ก. องค์ความรู้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
- ข. ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
- ค. เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงประดิษฐ์
- ง. องค์ความรู้ทุกด้านของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่พระราชทานเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกร

๓. “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” คือหลักการทรงงานด้านใด

- ก. การพัฒนาเศรษฐกิจ
- ข. การพัฒนาสังคม
- ค. การพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อความยั่งยืน
- ง. การแก้ปัญหาความยากจน

๔. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของ “เกษตรทฤษฎีใหม่”

- ก. ขุดสระกักเก็บน้ำ ๓๐%
- ข. ปลูกข้าว ๓๐%
- ค. ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ๓๐%
- ง. สร้างโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เกษตร ๑๐%

๕. หลักการบริหารจัดการน้ำของศาสตร์พระราชา ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. ฝ่ายชลอน้ำช่วยรักษาความชุ่มชื้นของป่า
- ข. กั้นน้ำช่วยพัฒนาช่วยแก้ปัญหาน้ำเสียเป็นน้ำใส
- ค. แก้มลิงช่วยแก้ปัญหาหน้าท่วม
- ง. ป่าชายเลนช่วยสร้างอาชีพเผ่าถ่านให้เกษตรกร

๖. ศาสตร์พระราชากล่าวถึงกระบวนการสืบสานพระราชดำริสู่การปฏิบัติอย่างไร

- ก. นำความรู้ไปสอนให้ประชาชนปฏิบัติ
- ข. สร้างเครือข่ายเผยแพร่ให้องค์กรต่าง ๆ นำไปใช้
- ค. นำความรู้ทั้ง ๓ ด้าน ไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- ง. สนับสนุนการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก

๗. การดำเนินงานของพระองค์ให้ความสำคัญกับข้อใดมากที่สุด
ก. การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	ข. การปฏิบัติตามหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
ค. การสร้างศูนย์เรียนรู้ในทุกภูมิภาค	ง. การสำรวจข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างละเอียด
๘. การทรงใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สามารถเปรียบได้กับข้อใด
ก. การนำข้อมูลปัจจุบันมาใช้	ข. การทำความสะอาดข้อมูล (Data Cleaning)
ค. การรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง	ง. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ
๙. หากต้องการเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ พระองค์ทรงมีวิธีการอย่างไร
ก. จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้	ข. จัดอบรมเชิงวิชาการ
ค. ติดตามข่าวสาร	ง. มุ่งสื่อสารสร้างความเข้าใจ
๑๐. ข้อใดกล่าวถึงวิธีการแห่งศาสตร์พระราชารักษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
ก. คิด ทฤษฎี ปฏิบัติ	ข. ความรู้ ปัญญา สมานธิ
ค. วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา	ง. เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

๗. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

สังจาวุฒิ รอดสำราญ . สำนักพิมพ์เอมพันธ์. ๒๕๖๗

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ศาสตร์พระราชาคืออะไร

องค์ความรู้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงบูรณาการความรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ สังคมศาสตร์ ทั้งมานุษยวิทยา มนุษยศาสตร์ ในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เพื่อใหลราษฎรของพระองค์ได้รับประโยชน์สูงสุด

๒. ศาสตร์พระราชาคือการบูรณาการกันระหว่างศาสตร์ ๓ ศาสตร์ ได้แก่อะไรบ้าง

ศาสตร์ชาวบ้าน ศาสตร์สากล และศาสตร์พระราชาศาสตร์

๓. หลักการระเบิดจากข้างใน คืออะไร

การให้ประชาชนหรือชุมชนที่เขาไปพัฒนาหรือทำงานเกิดการปรับตัวที่จะพัฒนาตนเอง เกิดความต้องการที่จะพัฒนาตนเองก่อน ไม่ใช่การบังคับจากภายนอก ให้คนเกิดความเปลี่ยนแปลงตนเองก่อนแล้วจึงเขาไปพัฒนา

๔. การจัดสรรที่ดินตามทฤษฎีใหม่มีอยู่อย่างไร

การแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน คือ ๑) ขุดสระกักน้ำ ๓๐% ๒) ปลูกข้าว ๓๐% ๓) ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ๓๐%

๔) สร้างสิ่งปลูกสร้าง เช่น ที่อยู่อาศัย โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ ฉาง ๑๐%

๕. โคก หนอง นา โมเดล คืออะไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง

โคก หนอง นา โมเดล คือ การพัฒนาจัดการพื้นที่ทางการเกษตรอย่างยั่งยืนโดยการออกแบบพื้นที่ใหม่ใหม่ ๓ องค์ประกอบหลัก คือ

โคก เป็นพื้นที่สูงสำหรับปลูกป่า ปลูกพืชผัก ปลูกที่อยู่อาศัย

หนอง สำหรับเก็บกักน้ำใช้ในการชลประทาน

นา สำหรับทำนาและปลูกข้าว เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรพร้อมกับบริหารจัดการน้ำได้อย่างยั่งยืน
สามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียง

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ ๑	ก	ข้อ ๖	ค
ข้อ ๒	ง	ข้อ ๗	ข
ข้อ ๓	ค	ข้อ ๘	ข
ข้อ ๔	ง	ข้อ ๙	ก
ข้อ ๕	ง	ข้อ ๑๐	ง

๗. เอกสารอ้างอิง

สัจจาวุฒิ รอดสำราญ การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์เอ็มพันธ์. ๒๕๖๗

	ใบกิจกรรม ที่ ๑	หน่วยที่ ๑
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑-๒
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานแนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งานแนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาโดยตง

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการวางแผนการทำงานของบุคคลได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

๕.๑ คอมพิวเตอร์

๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๕.๓ กระดาษบุรูป

๕.๔ ปากกาตราม้า

๕.๕ สีไม้

๖. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูล แนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยปฏิบัติดังนี้

๑) สืบค้นข้อมูล ตามประเด็นต่อไปนี้

(๑) ความหมายและความสำคัญของแนวคิดศาสตร์พระราชา

(๒) ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๓) หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

๗. สรุปและอภิปราย

ครูนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

๘. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๙. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์

	ใบงาน ที่ ๑	หน่วยที่ ๑
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑-๒
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานแนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งานแนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการพัฒนาโดยตง

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการวางแผนการทำงานของบุคคลได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการพัฒนาตนเองและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

๕.๑ คอมพิวเตอร์

๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๕.๓ กระดาษบุรูป

๕.๔ ปากกาตราม้า

๕.๕ สีไม้

๖. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ

๗. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ชื่อเรื่อง แนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จุดประสงค์

๑. จัดทำแนวคิดศาสตร์พระราชารักษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษรูป
๒. ปากกาตราม้า
๓. สีไม้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลแนวคิดศาสตร์พระราชารักษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยปฏิบัติดังนี้ สืบค้นข้อมูลตามประเด็นต่อไปนี้

(๑) เกษตรทฤษฎีใหม่

(๒) โคกหนองนาโมเดล

(๓) โครงการพัฒนาออยตุงหรือออยตุงโมเดล

๒. สมาชิกกลุ่มจับคู่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกกลุ่มแต่ละคู่เขียนรายละเอียดของข้อมูล

๓. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลจากข้อ ๒ ของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งออกแบบรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ทำเป็นแผนที่ความคิดหรือ infographic พิมพ์เป็นโปสเตอร์ หรือนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์

๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

๘. สรุปและอภิปราย

ครูผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

๙. การประเมินผล

๙.๑ สังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม

๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๑๐. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ๒
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๓-๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
	ชื่อเรื่อง/งานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายจุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๒) อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๓) อธิบายความรู้เกี่ยวกับหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๓) อธิบายความรู้เกี่ยวกับระดับของเศรษฐกิจพอเพียงได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑) จุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓) หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) ระดับของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอน	ผู้เรียน
๑. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
๒. ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยการทบทวนความรู้เดิมจากครั้งที่ผ่านมา โดยทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องจุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน	ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ตามประสบการณ์เดิมที่ผ่านมา รวมทั้งแสดงความคิดเห็น/อภิปรายร่วมกันเพื่อตอบคำถามที่ผู้สอนกำหนดให้
๓. ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้การพูด ฟัง อ่าน เขียน และสะท้อนคิด เน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และนำไปประยุกต์ใช้โดยชี้ให้เห็นถึง จุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องจุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย เพื่อสร้างความเข้าใจ ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๔. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม	ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๓ เพื่อสืบค้นข้อมูลหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและระดับของเศรษฐกิจ
๕. ผู้สอนเสนอแนะวิธีการนำความรู้เรื่อง จุดเริ่มต้นแนวคิดหลักการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและชีวิตประจำวัน	ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้เรื่อง แนวคิดศาสตร์พระราชา เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและชีวิตประจำวัน ตามประเด็นที่ผู้สอนกำหนดให้
๖. ผู้สอนสรุปความคิดรวบยอด(สาระสำคัญ)ของจุดเริ่มต้นแนวคิด หลักการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้เรียนร่วมกับผู้สอนในการสรุปความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ) ของจุดเริ่มต้นแนวคิด หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
๗. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ ๒	ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ ๒

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
- ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
- ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
- ๗.๔ คลิปวิดีโอที่สนับสนุนการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

๘.๑ หลักฐานความรู้

๑) เอกสารประกอบการเรียน

๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน

-ใบเช็คชื่อ

-แบบทดสอบประจำบทเรียน

-กิจกรรมประจำบทเรียน

-ใบงานประจำบทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน

๑) เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที

๒) เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐

๓) เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๔) เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๙.๒ วิธีการประเมิน

๑) เช็คชื่อผู้เข้าเรียน

๒) สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๓) ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน

๔) ประเมินผลการเรียนรู้

๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล

๑) ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน

๒) แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๓) ใบงาน

๔) แบบประเมินผลการเรียนรู้

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ๒
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๓-๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายจุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๒) อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๓) อธิบายความรู้เกี่ยวกับหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๔) อธิบายความรู้เกี่ยวกับระดับของเศรษฐกิจพอเพียงได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑) จุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓) หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) ระดับของเศรษฐกิจพอเพียง

๕.๑ จุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

สำหรับผลของการพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุ และสาธารณูปโภคต่างๆ ระบบสื่อสารที่ทันสมัย หรือการขยายปริมาณและกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ผลด้านลบเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนในชนบท หรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมน้อย แต่ว่า

กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามาด้วย เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบท ได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตก สลายลง ภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมปรับเปลี่ยนกันมาถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไป

สิ่งสำคัญ ก็คือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและควมมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการ การต่างๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่ เดิม ต้องถูกกระทบกระเทือน ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบท รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี

พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...” (๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมานานกว่า ๓๐ ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัย ว่าเมืองไทยเขย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่พอยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพอยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...” (๔ ธันวาคม ๒๕๑๗) พระบรมราโชวาทนี้ ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่ เพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอยู่พอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป ทรงเตือนเรื่องพอยู่พอกิน ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ คือ เมื่อ ๓๐ กว่าปีที่แล้ว แต่ทิศทางการพัฒนามิได้เปลี่ยนแปลง

“...เมื่อปี ๒๕๑๗ วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอยู่พอกิน พอยู่พอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอยู่พอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอยู่พอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอยู่พอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...” (๔ ธันวาคม ๒๕๔๑)

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

๕.๒ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
๓. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ
๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

พระราชดำรัสที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“...เศรษฐกิจศาสตร์เป็นวิชาของเศรษฐกิจ การที่ต้องใช้รถไถต้องไปซื้อ เราต้องใช้ต้องหาเงินมาสำหรับซื้อน้ำมันสำหรับรถไถ เวลารถไถเก่าเราต้องยิงซ่อมแซม แต่เวลาใช้นั้นเราก็ต้องป้อนน้ำมันให้เป็นอาหาร เสร็จแล้วมันคายวัน ควันเราสูดเข้าไปแล้วก็ปวดหัว ส่วนควายเวลาเราใช้เราก็ต้องป้อนอาหาร ต้องให้หญ้าให้อาหารมันกิน แต่มันคายออกมา ที่มันคายออกมากก็เป็นปุ๋ย แล้วก็ใช้ได้สำหรับให้ที่ดินของเราไม่เสีย...”

พระราชดำรัส เนื่องในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๒๙

“...เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรามีพอสมควร พออยู่ได้ แต่ไม่เป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก เราไม่อยากจะเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมากก็จะมีแต่ถอยกลับ ประเทศเหล่านั้นที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมีแต่ถอยหลังและถอยหลังอย่างน่ากลัว แต่ถ้าเรามีการบริหารแบบเรียกว่าแบบคนจน แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคีนี้แหละคือเมตตา กัน จะอยู่ได้ตลอดไป...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๔

“...ตามปกติคนเราชอบดูสถานการณ์ในทางดี ที่เขาเรียกว่าเล็งผลเลิศ ก็เห็นว่าประเทศไทย เรานี้ก้าวหน้าดี การเงิน การอุตสาหกรรมการค้าดี มีกำไร อีกทางหนึ่งก็ต้องบอกว่าเรากำลังเสื่อมลงไปส่วนใหญ่ ทฤษฎีว่า ถ้ามีเงินเท่านั้นๆ มีการกู้เท่านั้นๆ หมายความว่าเศรษฐกิจก้าวหน้า แล้วก็ประเทศก็เจริญมีหวังว่าจะเป็นมหาอำนาจ ขอโทษเลยต้องเตือนเขาว่า จริงตัวเลขดี แต่ว่าถ้าเรามีระมัดระวังในความต้องการพื้นฐานของประชาชนนั้นไม่มีทาง...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๖

“...เดี๋ยวนี้ประเทศไทยก็ยังอยู่ดีพอสมควร ใช้คำว่า พอสมควร เพราะเดี๋ยวมีคนเห็นว่ามีคนจน คนเดือดร้อน จำนวนมากพอสมควร แต่ใช้คำว่า พอสมควรนี้ หมายความว่าตามอัตภาพ...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๙

“...ที่เป็นห่วงนั้น เพราะแม้ในเวลา ๒ ปี ที่เป็นปีกาญจนาภิเษกก็ได้เห็นสิ่งที่ทำให้เห็นได้ว่า ประชาชนยังมีความเดือดร้อนมาก และมีสิ่งที่ควรจะแก้ไขและดำเนินการต่อไปทุกด้าน มีภัยจากธรรมชาติกระหน่ำ ภัยธรรมชาตินี้เราคงสามารถที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้ เพียงแต่ว่าต้องใช้เวลาพอใช้ มีภัยที่มาจากจิตใจของคน ซึ่งก็แก้ไขได้เหมือนกัน แต่ว่ายากกว่าภัยธรรมชาติ ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งนอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่งที่อยากให้อำนาจการให้มีความเรียบร้อย แต่ก็ไม่หมดหวัง...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๙

“...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๙

“...เมื่อปี ๒๕๑๗ วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

“...พอเพียง มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอ ก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมี มีมากอาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

“...ไฟดับถ้ามีความจำเป็น หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ เรามีเครื่องปั่นไฟก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าขึ้นโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน คือมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นขั้นๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี่เป็นสิ่งทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกันแลกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีในหลวงนี้ คือให้สามารถที่จะดำเนินงานได้...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒

“...โครงการต่างๆ หรือเศรษฐกิจที่ใหญ่ ต้องมีความสอดคล้องกันดีที่ไม่ใช่เหมือนทฤษฎีใหม่ ที่ใช้ที่ดินเพียง ๑๕ ไร่ และสามารถที่จะปลูกข้าวพอกิน กิจกรรมนี้ใหญ่กว่า แต่ก็ยังเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน คนไม่เข้าใจว่ากิจกรรมใหญ่ๆ เหมือนสร้างเขื่อนป่าสักก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน เขานึกว่าเป็นเศรษฐกิจสมัยใหม่ เป็นเศรษฐกิจที่ห่างไกลจากเศรษฐกิจพอเพียง แต่ที่จริงแล้ว เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒

“...ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียงความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือทำจากรายได้ ๒๐๐-๓๐๐ บาท ขึ้นไปเป็นสองหมื่น สามหมื่นบาท คนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียง คือทำเป็น Self-Sufficiency มันไม่ใช่ความหมายไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิดคือเป็น Self-Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดูทีวี ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อทีวีดู เขาต้องการดูเพื่อความสนุกสนานในหมู่บ้านเล็กๆ ที่ฉันไป เขามีทีวีดูแต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มีทีวีเขาฟุ่มเฟือยเปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัดสูทใส่ และยังใส่เนคไทเวอร์ซาเซ อันนี้ก็เกินไป...”

พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล

๑๗ มกราคม ๒๕๔๔

ประเทศไทยกับเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้ผลิต หรือผู้บริโภค พยายามเริ่มต้นผลิต หรือบริโภคภายใต้ขอบเขต ข้อจำกัดของรายได้ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ไปก่อน ซึ่งก็คือ หลักในการลดการพึ่งพา เพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมการผลิตได้ด้วยตนเอง และลดภาวะการเสี่ยงจากการไม่สามารถควบคุมระบบตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เศรษฐกิจพอเพียงมิใช่หมายความว่า การกระเบียดกระเสียรจนเกินสมควร หากแต่อาจฟุ่มเฟือยได้เป็นครั้งคราวตามอัธยาศัย แต่คนส่วนใหญ่ของประเทศ มักใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะที่หามาได้

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจได้ เช่น โดยพื้นฐานแล้ว ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เศรษฐกิจของประเทศจึงควรเน้นที่เศรษฐกิจการเกษตร เน้นความมั่นคงทาง

อาหาร เป็นการสร้างความมั่นคงให้เป็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง จึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยลดความเสี่ยง หรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาวได้

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ทุกสาขา ทุกภาคของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะแต่ภาคการเกษตร หรือภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกันคือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม

การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริพอเพียง

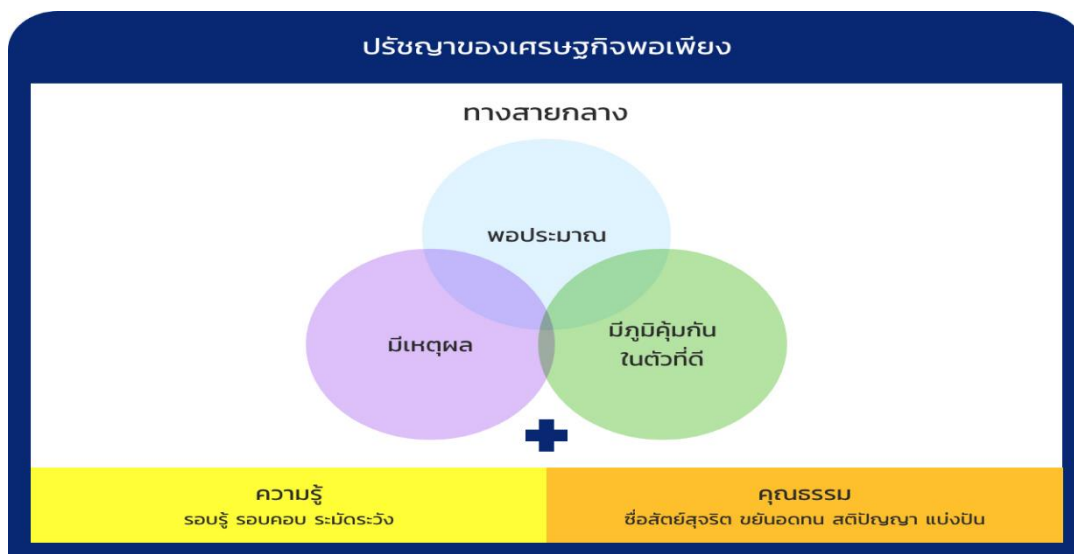
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนั้น เมื่อได้พระราชทานแนวพระราชดำริ หรือพระบรมราโชวาทในด้านต่างๆ จะทรงคำนึงถึงวิถีชีวิต สภาพสังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติได้

แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

๑. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต
๒. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
๓. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง
๔. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
๕. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

๕.๓ หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจโดยใช้หลักวิชาการ เหตุผล และความรอบคอบ และ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยมีเงื่อนไข ๒ ประการคือ เงื่อนไขความรู้ ที่ต้องใช้ความรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ และ เงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และความเพียร หลักการเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนและสังคมมีความมั่นคง ยั่งยืน และสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ห่วงที่ ๑. ความพอประมาณ

หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ห่วงที่ ๒. ความมีเหตุผล

หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ห่วงที่ ๓. ภูมิคุ้มกัน

หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน อนาคต

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

เงื่อนไข ๑. เงื่อนไขความรู้

องค์ประกอบในการทำงานทุกอย่างต้องเริ่มต้นจากความรู้ ซึ่งต้องรู้ลึก รู้กว้าง และสามารถนำวิชาการต่างๆ นั้นมาวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างรอบคอบ และระมัดระวัง เพราะหากไม่มีความรู้ การนำไปปฏิบัติอาจมีปัญหา

เงื่อนไข ๒. เงื่อนไขคุณธรรม

ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๕.๔ ระดับของเศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎีใหม่

ทฤษฎีใหม่ คือ ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงที่เด่นชัดที่สุด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำรินี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่มักประสบปัญหาทั้งภัยธรรมชาติและปัจจัยภายใน ที่มีผลกระทบต่อการทำงานเกษตร ให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤต โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้โดยไม่ต้องรื้อถอนและยกลำบักนึ่ง

ความเสี่ยงที่เกษตรกร มักพบเป็นประจำ ประกอบด้วย

๑. ความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตร
๒. ความเสี่ยงในราคาและการพึ่งพาปัจจัยการผลิตสมัยใหม่จากต่างประเทศ
๓. ความเสี่ยงด้านน้ำ ฝนทิ้งช่วง ฝนแล้ง
๔. ภัยธรรมชาติอื่นๆ และโรคระบาด
๕. ความเสี่ยงด้านแบบแผนการผลิต
 - ความเสี่ยงด้านโรคและศัตรูพืช
 - ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนแรงงาน
 - ความเสี่ยงด้านหนี้สินและการสูญเสียที่ดิน

ทฤษฎีใหม่ จึงเป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความสำคัญของทฤษฎีใหม่

๑. มีการบริหารและจัดแบ่งที่ดินแปลงเล็กออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร ซึ่งไม่เคยมีใครคิดมาก่อน
๒. มีการคำนวณโดยใช้หลักวิชาการเกี่ยวกับปริมาณน้ำที่จะกักเก็บให้พอเพียงพอต่อการเพาะปลูกได้อย่างเหมาะสมตลอดปี
๓. มีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบสำหรับเกษตรกรรายย่อย โดยมีถึง ๓ ขั้นตอน

ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน ตามอัตราส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ ซึ่งหมายถึง

พื้นที่ส่วนที่หนึ่ง ประมาณ ๓๐% ให้ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำต่างๆ

พื้นที่ส่วนที่สอง ประมาณ ๓๐% ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้

พื้นที่ส่วนที่สาม ประมาณ ๓๐% ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย

พื้นที่ส่วนที่สี่ ประมาณ ๑๐% เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง และโรงเรียนอื่นๆ

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง

เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้ว ก็ต้องเริ่มขั้นที่สอง คือให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูป กลุ่ม หรือ สหกรณ์ ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการในด้าน

(๑) การผลิต (พันธุ์พืช เตรียมดิน ซบประทาน ฯลฯ)

- เกษตรกรจะต้องร่วมมือในการผลิต โดยเริ่ม ตั้งแต่ขั้นเตรียมดิน การหาพันธุ์พืช ปุ๋ย การจัดหาหน้า และอื่นๆ เพื่อการเพาะปลูก

(๒) การตลาด (ลานตากข้าว ยุ้ง เครื่องสีข้าว การจำหน่ายผลผลิต)

- เมื่อมีผลผลิตแล้ว จะต้องเตรียมการต่างๆ เพื่อการขายผลผลิตให้ได้ประโยชน์สูงสุด เช่น การเตรียมลานตากข้าว ร่วมกัน การจัดหายุ้งรวบรวมข้าว เตรียมหาเครื่องสีข้าว ตลอดจนการรวมกันขายผลผลิตให้ได้ราคาดีและลดค่าใช้จ่ายลงด้วย

(๓) การเป็นอยู่ (กะปิ น้ำปลา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ)

- ในขณะเดียวกันเกษตรกรต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร โดยมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น อาหารการกินต่างๆ กะปิ น้ำปลา เสื้อผ้า ที่พอเพียง

(๔) สวัสดิการ (สาธารณสุข เงินกู้)

- แต่ละชุมชนควรมีสวัสดิภาพและบริการที่จำเป็น เช่น มีสถานอนามัยเมื่อยามป่วยไข้ หรือมีกองทุนไว้กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

(๕) การศึกษา (โรงเรียน ทุนการศึกษา)

- ชุมชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษา เช่น มีกองทุนเพื่อการศึกษาเล่าเรียนให้แก่เยาวชนของชุมชนเอง

(๖) สังคมและศาสนา

- ชุมชนควรเป็นที่รวมในการพัฒนาสังคมและจิตใจ โดยมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว

โดยกิจกรรมทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะส่วนราชการ องค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม

เมื่อดำเนินการผ่านขั้นที่สองแล้ว เกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกรก็ควรพัฒนาก้าวหน้าไปสู่ขั้นที่สามต่อไป คือติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุน หรือแหล่งเงิน เช่น ธนาคาร หรือบริษัท ห้างร้านเอกชน มาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้ ทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคาร หรือบริษัทเอกชนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ

- เกษตรกรขายข้าวได้ราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา)
- ธนาคารหรือบริษัทเอกชนสามารถซื้อข้าวบริโภคในราคาต่ำ (ซื้อข้าวเปลือกตรงจากเกษตรกรและมาสีเอง)
- เกษตรกรซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาต่ำ เพราะรวมกันซื้อเป็นจำนวนมาก (เป็นร้านสหกรณ์ราคาขายส่ง)
- ธนาคารหรือบริษัทเอกชน จะสามารถกระจายบุคลากร เพื่อไปดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

หลักการและแนวทางสำคัญ

๑. เป็นระบบการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้ในระดับ ที่ประหยัดก่อน ทั้งนี้ ชุมชนต้องมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำนองเดียวกับการ “ลงแขก” แบบดั้งเดิมเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานด้วย

๒. เนื่องจากข้าวเป็นปัจจัยหลักที่ทุกครัวเรือนจะต้องบริโภค ดังนั้น จึงประมาณว่าครอบครัวหนึ่งทำนาประมาณ ๕ ไร่ จะทำให้มีข้าวพอกินตลอดปี โดยไม่ต้องซื้อหาในราคาแพง เพื่อยึดหลักพึ่งตนเองได้อย่างมีอิสรภาพ

๓. ต้องมีน้ำเพื่อการเพาะปลูกสำรองไว้ใช้ในฤดูแล้ง หรือระยะฝนทิ้งช่วงได้อย่างพอเพียง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกันที่ดินส่วนหนึ่งไว้ขุดสระน้ำ โดยมีหลักว่าต้องมีน้ำเพียงพอที่จะเพาะปลูกได้ตลอดปี ทั้งนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริเป็นแนวทางว่า ต้องมีน้ำ ๑,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ต่อการเพาะปลูก ๑ ไร่ โดยประมาณ ฉะนั้น เมื่อทำนา ๕ ไร่ ทำพีชไร่ หรือไม่ผลอีก ๕ ไร่ (รวมเป็น ๑๐ ไร่) จะต้องมีน้ำ ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี

ดังนั้น หากตั้งสมมติฐานว่า มีพื้นที่ ๕ ไร่ ก็จะสามารถกำหนดสูตรคร่าวๆ ว่า แต่ละแปลง ประกอบด้วย

- นาข้าว ๕ ไร่
 - พีชไร่ พีชสวน ๕ ไร่
 - สระน้ำ ๓ ไร่ ขุดลึก ๔ เมตร จุน้ำได้ประมาณ ๑๙,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งเป็นปริมาณน้ำที่เพียงพอที่จะสำรองไว้ใช้ยามฤดูแล้ง
 - ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ ๒ ไร่
- รวมทั้งหมด ๑๕ ไร่

แต่ทั้งนี้ ขนาดของสระเก็บน้ำขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศและสภาพแวดล้อม ดังนี้

- ถ้าเป็นพื้นที่ทำการเกษตรอาศัยน้ำฝน สระน้ำควรมีลักษณะลึก เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำระเหยได้มากเกินไป ซึ่งจะทำให้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี

- ถ้าเป็นพื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทาน สระน้ำอาจมีลักษณะลึก หรือตื้น และแคบ หรือกว้างก็ได้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม เพราะสามารถมีน้ำมาเติมอยู่เรื่อยๆ

การมีสระเก็บน้ำก็เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างสม่ำเสมอทั้งปี (ทรงเรียกว่า Regulator หมายถึงการควบคุมให้ดี มีระบบน้ำหมุนเวียนใช้เพื่อการเกษตรได้โดยตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน้าแล้งและระยะฝนทิ้งช่วง แต่มีได้หมายความว่า เกษตรกรจะสามารถปลูกข้าวนาปรังได้ เพราะหากน้ำในสระเก็บน้ำไม่พอ ในกรณีมีเขื่อนอยู่บริเวณใกล้เคียงก็อาจจะต้องสูบน้ำมาจากเขื่อน ซึ่งจะทำให้น้ำในเขื่อนหมดได้ แต่เกษตรกรควรทำนาในหน้าฝน และเมื่อถึงฤดูแล้ง หรือฝนทิ้งช่วงให้เกษตรกรใช้น้ำที่เก็บตุนนั้น ให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตรอย่างสูงสุด โดยพิจารณาปลูกพืชให้เหมาะสมกับฤดูกาล เพื่อจะได้มีผลผลิตอื่นๆ ไว้บริโภคและสามารถนำไปขายได้ตลอดทั้งปี

๔. การจัดแบ่งแปลงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคำนวณและคำนึงจากอัตรา การถือครองที่ดินแล้ว เฉลี่ยครัวเรือนละ ๑๕ ไร่ อย่างไรก็ตาม หากเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองน้อยกว่านี้ หรือมากกว่านี้ ก็สามารถใช้อัตราส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ เป็นเกณฑ์ปรับใช้ได้ กล่าวคือ

ร้อยละ ๓๐ ส่วนแรก ขุดสระน้ำ (สามารถเลี้ยงปลา ปลูกพืชน้ำ เช่น ผักบุ้ง ผักกะเฉด ฯลฯ ได้ด้วย) บนสระอาจสร้าง เล้าไก่และบนขอบสระน้ำอาจปลูกไม้ยืนต้นที่ไม่ใช้น้ำมากโดยรอบ ได้

ร้อยละ ๓๐ ส่วนที่สอง ทำนา

ร้อยละ ๓๐ ส่วนที่สาม ปลูกพืชไร่ พืชสวน (ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ใช้สอย ไม้เพื่อเป็นเชื้อฟืน ไม้สร้างบ้าน พืชไร่ พืชผัก สมุนไพร เป็นต้น)

ร้อยละ ๑๐ สุดท้าย เป็นที่อยู่อาศัยและอื่นๆ (ทางเดิน คันดิน กองฟาง ลานตาก กองปุ๋ยหมัก โรงเรือน โรงเพาะเห็ด คอกสัตว์ ไม้ดอกไม้ประดับ พืชสวนครัวหลังบ้าน เป็นต้น)

อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนดังกล่าวเป็นสูตร หรือหลักการโดยประมาณเท่านั้น สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตาม ความเหมาะสม โดยขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่ดิน ปริมาณน้ำฝน และสภาพแวดล้อม เช่น ในกรณีภาคใต้ที่มีฝนตกชุก หรือพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำมาเติมสระได้ต่อเนื่อง ก็อาจลดขนาดของบ่อ หรือสระเก็บน้ำให้เล็กลง เพื่อเก็บพื้นที่ไว้ใช้ ประโยชน์อื่นต่อไปได้

๕. การดำเนินการตามทฤษฎีใหม่ มีปัจจัยประกอบหลายประการ ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้น เกษตรกรควรขอรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ด้วย และที่สำคัญ คือ ราคการลงทุนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขุดสระน้ำ เกษตรกรจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากส่วนราชการ มูลนิธิ และเอกชน

๖. ในระหว่างการขุดสระน้ำ จะมีดินที่ถูกขุดขึ้นมาจำนวนมาก หน้าดินซึ่งเป็นดินดี ควรนำไปกองไว้ต่างหากเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชต่างๆ ในภายหลัง โดยนำมาเคลี่ยคลุมดินชั้นล่างที่เป็นดินไม่ดี หรืออาจนำมาถมทำ ขอบสระน้ำ หรือยกร่องสำหรับปลูกไม้ผลก็ได้ประโยชน์อีกทางหนึ่ง

ตัวอย่างพืชที่ควรปลูกและสัตว์ที่ควรเลี้ยง

ไม้ผลและผักยืนต้น : มะม่วง มะพร้าว มะขาม ขนุน ละครุด ส้ม กล้วย น้อยหน่า มะละกอ กะท้อน แคบ้าน มะรุม สะเดา ขี้เหล็ก กระถิน ฯลฯ

ผักล้มลุกและดอกไม้ : มันเทศ เผือก ถั่วฝักยาว มะเขือ มะลิ ดาวเรือง บานไม่รู้โรย กุหลาบ รัก และช่อนกลิน เป็นต้น
เห็ด : เห็ดนางฟ้า เห็ดฟาง เห็ดเป๋าฮื้อ เป็นต้น

สมุนไพรและเครื่องเทศ : หมาก พลุ พริกไท บุค บัวบก มะเกลือ ชุมเห็ด หญ้าแฝก และพืชผักบางชนิด เช่น กะเพรา โหระพา สะระแหน่ แมงลัก และตะไคร้ เป็นต้น

ไม้ใช้สอยและเชื้อเพลิง : ไม้ มะพร้าว ตาล กระถินณรงค์ มะขามเทศ สะแก ทองหลวง จามจุรี กระถิน สะเดา ขี้เหล็ก ประดู่ ชิงชัน และยางนา เป็นต้น

พืชไร่ : ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วพุ่ม ถั่วมะแฮะ อ้อย มันสำปะหลัง ละหุ่ง นุ่น เป็นต้น พืชไร่หลายชนิดอาจเก็บเกี่ยวเมื่อผลผลิตยังสดอยู่ และจำหน่ายเป็นพืชประเภทผักได้ และมีราคาดีกว่าเก็บเมื่อแก่ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วพุ่ม ถั่วมะแฮะ อ้อย และมันสำปะหลัง

พืชบำรุงดินและพืชคลุมดิน : ถั่วมะแฮะ ถั่วฮามาต้า โสนแอฟริกัน โสนพื้นเมือง ปอเทือง ถั่วพริ้ว ขี้เหล็ก กระถิน รวมทั้งถั่วเขียวและถั่วพุ่ม เป็นต้น และเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วไถกลบลงไปเพื่อบำรุงดินได้

หมายเหตุ : พืชหลายชนิดใช้ทำประโยชน์ได้มากกว่าหนึ่งชนิด และการเลือกปลูกพืชควรเน้นพืชยืนต้นด้วย เพราะการดูแลรักษาในระยะหลังจะลดน้อยลง มีผลผลิตทยอยออกตลอดปี ควรเลือกพืชยืนต้นชนิดต่างๆ กัน ให้ความร่มเย็น และชุ่มชื้นกับที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และควรเลือกต้นไม้ให้สอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ เช่น ไม่ควรปลูกยูคาลิปตัสบริเวณขอบสระ ควรเป็นไม้ผลแทน เป็นต้น

สัตว์เลี้ยงอื่นๆ ได้แก่

สัตว์น้ำ : ปลาไน ปลานิล ปลาตะเพียนขาว ปลาดุก เพื่อเป็นอาหารเสริมประเภทโปรตีน และยังสามารถนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริมได้อีกด้วย ในบางพื้นที่สามารถเลี้ยงกบได้

สุกร หรือ ไก่ เลี้ยงบนขอบสระน้ำ ทั้งนี้ มูลสุกรและไก่สามารถนำมาเป็นอาหารปลา บางแห่งอาจเลี้ยงเป็ดได้

ประโยชน์ของทฤษฎีใหม่

๑. ให้ประชาชนพอยู่พอกินสมควรแก่อัตภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยาก และเลี้ยงตนเองได้ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
๒. ในหน้าแล้งมีน้ำน้อย ก็สามารถเอาน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่างๆ ที่ใช้น้ำน้อยได้ โดยไม่ต้องเบียดเบียนชลประทาน
๓. ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาลโดยมีน้ำดีตลอดปี ทฤษฎีใหม่นี้สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้โดยไม่ต้องเดือดร้อนในเรื่องค่า ใช้จ่ายต่างๆ
๔. ในกรณีที่เกิดอุทกภัย เกษตรกรสามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยตัวเองได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากนัก ซึ่งเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. จุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นเมื่อใด
๒. วิฤตเศรษฐกิจแห่งเอเชีย พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือวิฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ส่งผลกระทบต่ออย่างไรกับประเทศไทยบ้าง
๓. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการน้อมนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติครั้งแรกในฉบับใด
๔. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร
๕. เศรษฐกิจพอเพียงระดับจุลภาค เป็นอย่างไร

แบบทดสอบ

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏครั้งแรกในปีใด

ก. พ.ศ. ๒๕๐๐	ข. พ.ศ. ๒๕๑๗
ค. พ.ศ. ๒๕๓๙	ง. พ.ศ. ๒๕๔๔
๒. ปรากฏการณ์ใดที่ทำให้ได้เห็นความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ก. วิฤตการณ์น้ำท่วมใหญ่	ข. วิฤตการณ์ภัยแล้ง
ค. วิฤตการณ์ทางการเงิน หรือวิฤตต้มยำกุ้ง	ง. วิฤตการณ์โรคระบาดโควิด-๑๙
๓. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เกิดแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ก. ปัญหาความยากจน และคุณภาพชีวิต	ข. ปัญหาสิ่งแวดล้อม
ค. ปัญหาการเพิ่มจำนวนของประชากร	ง. ปัญหาการกระจายรายได้ที่เท่าเทียม
๔. พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานนิยามคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ไว้อย่างไร

๒. วิกฤตเศรษฐกิจแห่งเอเชีย พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ส่งผลกระทบต่ออย่างไรกับประเทศไทยบ้าง

ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงิน ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ บริษัท ห้างร้าน และธุรกิจบริการต่าง ๆ บางแห่งต้องหยุดหรือเลิกกิจการไป ทำให้พนักงานและคนงานจำนวนมากต้องเผชิญกับภาวะการว่างงานเนื่องจากถูกเลิกจ้าง ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดต้องเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิม

๓. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการน้อมนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยบรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติครั้งแรกในฉบับใด

ฉบับที่ ๙

๔. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล เช่น มีเงินออมไว้ในกรณีฉุกเฉิน

๕. เศรษฐกิจพอเพียงระดับจุลภาค เป็นอย่างไร

เศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการพัฒนาด้านจิตใจของบุคคล ใหรู้จักพอ ไตแก พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่ มี ยินดีในสิ่งที่ได้ในสถานภาพที่เป็นอยู่อย่างมีความสุข ไม่โลภ ไม่เบียดเบียน ไม่มุ่งทำลายผู้อื่น สังคมและธรรมาชาติ ควบคู่กับการพัฒนาทางปัญญา เพื่อให้เกิดความรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้ที่มีไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ ๑	ข	ข้อ ๖	ก
ข้อ ๒	ค	ข้อ ๗	ก
ข้อ ๓	ง	ข้อ ๘	ก
ข้อ ๔	ข	ข้อ ๙	ข
ข้อ ๕	ข	ข้อ ๑๐	ค

๗. เอกสารอ้างอิง

สัจจาวุฒิ รอดสำราญ การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์เอ็มพันธ์. ๒๕๖๗

	ใบกิจกรรม ที่ ๑	หน่วยที่ ๒
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๓-๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายจุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๒) อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๓) อธิบายความรู้เกี่ยวกับหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้
- ๓) อธิบายความรู้เกี่ยวกับระดับของเศรษฐกิจพอเพียงได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- ๕.๑ คอมพิวเตอร์
- ๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๖. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูล โดยปฏิบัติสืบค้นข้อมูล ตามประเด็นต่อไปนี้

- (๑) การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงก่อนมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- (๒) การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงที่ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๗. สรุปและอภิปราย

ครูนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

๘. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๙. เอกสารอ้างอิง / เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์

	ใบงาน ที่ ๑	หน่วยที่ ๒
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๓-๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายจุดเริ่มต้นแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

๒) อธิบายความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้

๓) อธิบายความรู้เกี่ยวกับหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

๓) อธิบายความรู้เกี่ยวกับระดับของเศรษฐกิจพอเพียงได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

๕.๑ คอมพิวเตอร์

๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๕.๓ กระดาษบุรูป

๕.๔ ปากกาตราหมา

๕.๕ สีไม้

๖. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ

๗. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ชื่อเรื่อง หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและระดับของเศรษฐกิจพอเพียง

จุดประสงค์

๑. จัดทำหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและระดับของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษบุรูป
๒. ปากกาตราม้า
๓. สีไม้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและระดับของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. สมาชิกกลุ่มจับคู่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกกลุ่มแต่ละคู่เขียนรายละเอียดของข้อมูล
๓. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลจากข้อ ๒ ของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งออกแบบรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ทำเป็นแผนที่ความคิดหรือ infographic พิมพ์เป็นโปสเตอร์ หรือนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์
๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

๘. สรุปและอภิปราย

ครูผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

๙. การประเมินผล

- ๙.๑ สังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม
- ๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๑๐. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ๓
	รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๕-๖
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศและเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนในการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๓) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- ๔) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕) แสดงความรู้เกี่ยวกับการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๕) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้
- ๒) วิเคราะห์การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สาระการเรียนรู้

- ๕.๑) ความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕.๒) ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕.๓) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕.๔) พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙
- ๕.๕) การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอน	ผู้เรียน
๑. ผู้สอนบอกจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	ผู้เรียนทราบจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้
๒. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๑	ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๓. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาราย เรื่อง กษัตริย์นักพัฒนา	ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้จากวีดิทัศน์
๔. ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยการทบทวนความรู้เดิมจากครั้งที่ผ่านมา	ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ <i>โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</i>
๕. ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนแบบใช้สไลด์ทัศนวัสดุ ที่ใช้ได้แก่ Power Point และ คลิปวีดิทัศน์ เพื่ออธิบายโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่อง <i>โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</i> รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย เพื่อสร้างความเข้าใจ
๖. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทเรียนที่ ๓	ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทที่ ๓
๗. ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่อง <i>โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</i> รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย
๘. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม	ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามกิจกรรมที่ ๑ และใบงานที่ ๑ สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น
๙. ผู้สอนเฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรม ใบงาน และสรุปคะแนนที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และบอกข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	ผู้เรียนตรวจแบบทดสอบ และบอกคะแนนทดสอบ
๑๐. ผู้สอนสรุปเนื้อหาสาระสำคัญตามที่ระบุไว้ในบทเรียน และสรุปปัญหาและแนวทางไข เพื่อนำไปพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป	ผู้เรียนฟังและจดบันทึก นำไปพัฒนาในบทเรียนต่อไป

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
- ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
- ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
- ๗.๔ คลิปวีดิทัศน์สื่อเสริมการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

๘.๑ หลักฐานความรู้

๑) เอกสารประกอบการเรียน

๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน

-ใบเช็คชื่อ

-แบบทดสอบประจำบทเรียน

-กิจกรรมประจำบทเรียน

-ใบงานประจำบทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน

๑) เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที

๒) เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐

๓) เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๔) เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๙.๒ วิธีการประเมิน

๑) เช็คชื่อผู้เข้าเรียน

๒) สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๓) ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน

๔) ประเมินผลการเรียนรู้

๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล

๑) ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน

๒) แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๓) ใบงาน

๔) แบบประเมินผลการเรียนรู้

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ๓
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๕-๖
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศและเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนในการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๓) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- ๔) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕) แสดงความรู้เกี่ยวกับการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๕) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้
- ๒) วิเคราะห์การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๕.๑) ความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕.๒) ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕.๓) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕.๔) พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙
- ๕.๕) การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

๕.๑ ความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของพระมหากษัตริย์ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ซึ่งทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่พสกนิกร โดยเฉพาะประชาชนในถิ่นทุรกันดารที่ประสบปัญหาความยากจนและขาดแคลนทรัพยากรขั้นพื้นฐาน

จุดเริ่มต้นของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เริ่มขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ณ บ้านใหม่ทรายทอง จังหวัดเพชรบุรี เมื่อราษฎรได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานฝายกั้นน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร พระองค์จึงมีพระราชดำริให้กรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างฝายขึ้น โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการราชการที่ซับซ้อน จนเป็นต้นแบบของโครงการพัฒนาแบบใหม่ที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

จากจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ดังกล่าว โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ขยายตัวครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ ครอบคลุมหลายด้าน อาทิ การพัฒนาแหล่งน้ำ การเกษตร การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาอาชีพ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน ด้วยหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจุบัน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้กลายเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ และเป็นต้นแบบของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ได้รับการยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

๕.๒) ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีความหลากหลายตามสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ โดยสามารถจำแนกออกเป็นประเภทหลัก ๆ ได้ดังนี้:

๑. โครงการด้านแหล่งน้ำ

เป็นประเภทที่มีจำนวนมากที่สุด โดยเน้นการจัดการและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และเกษตรกรรม เช่น ฝายกั้นน้ำ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ระบบชลประทาน โครงการแก้มลิง โครงการฝนหลวง

๒. โครงการด้านการเกษตร

มุ่งส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมให้มีผลผลิตที่ดีขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับท้องถิ่น เช่น การส่งเสริมพืชเศรษฐกิจ การเลี้ยงสัตว์ การทำประมง โครงการแก้มลิง การปรับปรุงพันธุ์พืช

๓. โครงการด้านส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจ

เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และพึ่งพาตนเองได้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ศูนย์ศิลปาชีพ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง การฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ

๔. โครงการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มุ่งรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปลูกป่าทดแทน การจัดการดิน น้ำ และป่าอย่างยั่งยืน การป้องกันไฟป่า

การใช้พลังงานทดแทน

๕. โครงการด้านสาธารณสุขและสังคม

ส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น หน่วยแพทย์พระราชทาน โครงการหมอบูบ้านในพระราชประสงค์

การจัดการน้ำสะอาด

๖. โครงการด้านการศึกษาและพัฒนาคน

เน้นการให้โอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ศูนย์การเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การศึกษาพระราชทาน

๗. โครงการพัฒนารูปแบบพิเศษ

เป็นโครงการที่รวมการพัฒนาในหลายด้าน เช่น โครงการหลวง: พัฒนาอาชีพชาวเขา และลดการปลูกฝิ่น

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนา: ทดลองและเผยแพร่นวัตกรรมพัฒนาแบบบูรณาการ

โครงการหมู่บ้านสหกรณ์: ส่งเสริมการรวมกลุ่มและจัดการตนเองของชุมชน

๕.๓)โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ความเป็นมาของโครงการในพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นได้รับการริเริ่มขึ้นตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติได้ไม่นาน โดยงานสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่จะเป็นพระราชดำริด้านการแพทย์ที่พระราชทานความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปัญหาเฉพาะหน้าในระยะแรกนั้นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีลักษณะการดำเนินการศึกษาค้นคว้าและทดลองเป็นการส่วนพระองค์ เพื่อเตรียมพระองค์ด้านข้อมูลและความรู้ที่จะทรงนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและเผยแพร่วิทยาการสู่เกษตรกร โดยเริ่มโครงการจากในเขตพื้นที่รอบๆ ที่ประทับในส่วนภูมิภาคก่อน จากนั้นจึงขยายขอบเขตออกไปสู่พื้นที่เกษตรกรรมที่กว้างขึ้น

วัตถุประสงค์หลักของโครงการ

โครงการเหล่านี้มีวัตถุประสงค์สำคัญหลายประการ ได้แก่:

แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน: โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ

พัฒนาคุณภาพชีวิต: มุ่งเน้นการยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง: เน้นให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: ดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรต่างๆ ให้คงความอุดมสมบูรณ์

สร้างความสมดุลและความยั่งยืน: เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังและสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้มีหลากหลายประเภท ครอบคลุมหลายมิติของชีวิตประชาชน ตัวอย่างที่สำคัญ ได้แก่:

ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ: เช่น โครงการชลประทาน อ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ แก้มลิง เพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค และการป้องกันน้ำท่วม

ด้านการเกษตร: เช่น การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน การพัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์ และการแก้ปัญหาดินเปรี้ยว

ด้านสิ่งแวดล้อม: เช่น การฟื้นฟูป่าไม้ การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ด้านการส่งเสริมอาชีพ: เช่น การฝึกอาชีพเสริม การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการส่งเสริมหัตถกรรม

ด้านสาธารณสุข: เช่น โครงการหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ และการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

ด้านคมนาคมและการสื่อสาร: เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ห่างไกล

ตัวอย่างโครงการที่สำคัญ

โครงการฝนหลวง: เป็นโครงการที่ใช้เทคโนโลยีในการดัดแปลงสภาพอากาศเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำฝน ช่วยบรรเทาปัญหาภัยแล้ง

โครงการแก้มลิง: เป็นแนวคิดในการกักเก็บน้ำส่วนเกินไว้ในพื้นที่ชะลอน้ำ เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมและกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามขาดแคลน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวในพื้นที่ภาคใต้: เช่น การใช้ปูนมาร์ลปรับสภาพดิน

โครงการกั้นน้ำช่วยพัฒนา: ใช้ในการบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีการเติมอากาศ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: เป็นแหล่งเรียนรู้ วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่างๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จริง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นเสมือนรากฐานสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยมาอย่างยาวนาน และยังคงเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๕.๔) พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเปี่ยมด้วย พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถ ในหลากหลายด้าน ซึ่งล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทยอย่างแท้จริง พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างของการทรงงานหนัก และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินumerous

ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากน้ำคือปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร พระอัจฉริยภาพในด้านนี้สะท้อนได้จาก:

โครงการฝนหลวง: เป็นโครงการที่แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในการประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับและนำไปศึกษาในระดับสากล

โครงการแก้มลิง: เป็นแนวคิดในการบริหารจัดการน้ำท่วมและน้ำแล้งอย่างยั่งยืน โดยการสร้างพื้นที่กักเก็บน้ำตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อชะลอน้ำในฤดูฝนและกักเก็บไว้ใช้ในฤดูแล้ง ช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในเขตเมืองและเพิ่มแหล่งน้ำสำรอง

การพัฒนาแหล่งน้ำในรูปแบบต่างๆ: อาทิ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ฝายทดน้ำ การขุดลอกคลอง และระบบชลประทาน เพื่อให้ประชาชนมีน้ำใช้ในการเกษตรและอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ

ด้านการเกษตรและดิน

ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาภาคการเกษตร ซึ่งเป็นรากฐานเศรษฐกิจของประเทศ และทรงแก้ปัญหาเรื่องดินที่ส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูก:

เกษตรทฤษฎีใหม่: เป็นหลักปรัชญาและแนวปฏิบัติที่ทรงพระราชทานแก่เกษตรกร เพื่อให้สามารถบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมและทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม เน้นการพึ่งพาตนเองและลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาปัจจัยภายนอก

การแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินเสื่อมโทรม: ทรงศึกษาวิจัยและพระราชทานแนวทางในการปรับปรุงบำรุงดิน ให้สามารถกลับมาใช้เพาะปลูกได้อีกครั้ง ตัวอย่างเช่น โครงการแก้แล้งดิน เพื่อปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด

การวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชและสัตว์: เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศของไทย

ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน

พระองค์ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสมดุลทางธรรมชาติและการพัฒนาพลังงานทางเลือก:

กักน้ำน้ำขังพัฒนา: เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ทรงออกแบบและพัฒนาขึ้นเองเพื่อบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีการเติมอากาศ ซึ่งช่วยแก้ปัญหาน้ำเน่าเสียในหลายพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้: เช่น โครงการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้และรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ

การศึกษาและวิจัยพลังงานทดแทน: เช่น พลังงานชีวภาพและพลังงานจากแก๊สโซฮอล์และดีโซฮอล์ เพื่อลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านปรัชญาและองค์ความรู้

นอกจากพระอัจฉริยภาพเชิงประจักษ์ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว พระองค์ยังทรงมีพระปรีชาสามารถในการสร้างและพระราชทานแนวคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง:

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: เป็นหลักคิดและแนวปฏิบัติที่ทรงพระราชทานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับชั้น เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: ทรงจัดตั้งศูนย์เหล่านี้ขึ้นทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ งานวิจัย และการสาธิตการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเน้นการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง

พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังเป็น การวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับประเทศไทยในระยะยาว พระองค์ทรงเป็น นักคิด นักปฏิบัติ และนักพัฒนา ที่แท้จริง ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้คนไทยตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ การลงมือทำ และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเสมอมา

๕.๕) การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ทรงมีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการ สืบสาน รักษา และต่อยอด แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์อย่างยั่งยืน การสืบสานนี้ไม่ได้หมายถึงการทำตามอย่างเดิมทั้งหมด แต่เป็นการนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวทางการสืบสานแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเน้นการสืบสานแนวพระราชดำรินี้ในหลายมิติ ดังนี้:

- **สืบสาน (Continuing)**: คือการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเดิมที่ยังคงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตัวอย่างเช่น โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ยังคงเป็นประโยชน์ในปัจจุบัน
- **รักษา (Preserving)**: คือการธำรงรักษาพระราชปณิธาน หลักการ แนวคิด และปรัชญาที่สำคัญของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยเฉพาะ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน การรักษาในที่นี้ยังรวมถึงการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่ทรงริเริ่มไว้
- **ต่อยอด (Developing/Expanding)**: คือการพัฒนา ขยายผล หรือปรับปรุงโครงการและแนวพระราชดำริเดิมให้มีความเหมาะสม ทันสมัย และสามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ๆ ในสังคมได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ตัวอย่างการสืบสาน รักษา ต่อยอด

- **ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม:**
 - โครงการจิตอาสา "เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ": เป็นโครงการที่ต่อยอดมาจากแนวพระราชดำรินี้อันมุ่งบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และสร้างความสามัคคีในหมู่ประชาชน โดยเชิญชวนให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำความดีเพื่อสังคมและประเทศชาติในด้านต่างๆ เช่น การทำความสะอาด พัฒนาชุมชน บรรเทาสาธารณภัย ซึ่งเป็นการปลูกฝังคุณธรรมและความเสียสละ
 - โครงการโคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง: เป็นการต่อยอดแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารจัดการพื้นที่แบบผสมผสาน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ และสร้างความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งได้นำไปประยุกต์ใช้ในโครงการราชภัฏต่าง ๆ เพื่อฝึกอาชีพและคืนคนดีสู่สังคม
- **ด้านการศึกษา:**
 - โครงการพระราชทานความช่วยเหลือสถานศึกษา: ทรงให้ความสำคัญกับการศึกษาของเยาวชน ทรงติดตามดูแลและพระราชทานความช่วยเหลือแก่โรงเรียนที่ขาดแคลนในถิ่นทุรกันดาร รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง
- **ด้านการดูแลผู้ด้อยโอกาสและทหารผ่านศึก:**

- ทรงให้ความสำคัญและดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของผู้พิการ ทหารผ่านศึก และผู้ยากไร้ ผ่านมูลนิธิและโครงการต่างๆ เพื่อให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี
- ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม:
 - ทรงมีพระราชกระแสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในระยะยาว

การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สะท้อนให้เห็นถึงพระราชปณิธานอันแน่วแน่ ในการสานต่อพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมชนกนาถและสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความพอเพียงและการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คืออะไร
๒. ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อขจัดปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมมา ๓ ตัวอย่าง
๓. ยกตัวอย่างศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริมา ๓ แห่ง
๔. วันเทคโนโลยีไทย ตรงกับวันใด และระลึกถึงเหตุการณ์ใด
๕. โครงการพระราชดำริเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงรับรู้ด้วยพระเนตรพระกรรณของพระองค์เอง หมายถึงอะไร

แบบทดสอบ

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ได้กล่าวถึงวิธีการที่พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงรับทราบปัญหาของราษฎร
 - ก. ทรงศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่จะเสด็จฯ ล่วงหน้า
 - ข. ทรงพิจารณาเส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำ ภูมิประเทศ และพื้นที่เพาะปลูกตลอดเส้นทางเสด็จฯ
 - ค. ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับราษฎรที่มารับเสด็จตลอดเส้นทางเสด็จพระราชดำเนิน
 - ง. ทรงให้ข้าราชการส่วนกลางรายงานสถานการณ์ทุกวัน
๒. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรกของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
 - ก. การนำพันธุ์ปลาหมอเทศมาเลี้ยงในสระน้ำ
 - ข. การพระราชทานรถบัสโตเซอร์ให้สร้างถนนเข้าหมู่บ้านห้วยมงคล
 - ค. การมีพระราชดำริให้สร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า
 - ง. การจัดตั้งโครงการสวนจิตรลดา เป็นสถานที่ที่ทดลองและวิจัย
๓. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งหมด แบ่งออกเป็นกี่ประเภท

ก. ๕ ประเภท	ข. ๖ ประเภท
ค. ๗ ประเภท	ง. ๘ ประเภท

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คืออะไร

โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงวางแผนเพื่อการพัฒนา ซึ่งเกิดจากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ได้ทรงพบเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหา ด้านเกษตรกรรมจึงได้พระราชทานคำแนะนำ เพื่อนำไปปฏิบัติจนได้ผลดีและได้รับการยอมรับ

๒. ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อขจัดปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมมา ๓ ตัวอย่าง

- พันธุ์ปลาพระราชทาน
- พันธุ์พืชพระราชทาน
- โคนมพระราชทาน
- โครงการหลวง
- มุลนิธิพระดาบส

๓. ยกตัวอย่างศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริมา ๓ แห่ง

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

๔. วันเทคโนโลยีไทย ตรงกับวันใด และระลึกถึงเหตุการณ์ใด

วันที่ ๑๙ ตุลาคม ของทุกปี อันเนื่องมาจากเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงสาธิตปฏิบัติการฝนหลวงแก่นักวิทยาศาสตร์สิงคโปร์ที่เขื่อนแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

๕. โครงการพระราชดำริเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงรับรู้ด้วยพระเนตรพระกรรณ ของพระองค์เอง หมายถึงอะไร

เป็นโครงการที่พระองค์ทรงวางแผนในการพัฒนาจากการที่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทำให้ทรงเข้าใจสภาพภูมิประเทศ ชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากินและปัญหาความทุกข์ร้อนของราษฎรด้วยพระเนตรพระกรรณของพระองค์เอง

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ ๑	ง	ข้อ ๖	ข
ข้อ ๒	ง	ข้อ ๗	ง
ข้อ ๓	ง	ข้อ ๘	ค
ข้อ ๔	ค	ข้อ ๙	ก
ข้อ ๕	ก	ข้อ ๑๐	ง

๗. เอกสารอ้างอิง

สัจจาวุฒิ รอดสำราญ การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์เอ็มพันธ์. ๒๕๖๗

	ใบกิจกรรม ที่ ๑	หน่วยที่ ๓
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๕-๖
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศและเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนในการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๓) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- ๔) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕) แสดงความรู้เกี่ยวกับการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๖) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้
- ๒) วิเคราะห์การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- ๕.๑ คอมพิวเตอร์
- ๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๖. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูล ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ตามใบกิจกรรมที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๗. สรุปและอภิปราย

ครูนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

๘. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๙. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	ใบงาน ที่ ๑	หน่วยที่ ๓
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๕-๖
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศและเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนในการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๓) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- ๔) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๕) แสดงความรู้เกี่ยวกับการสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๖) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้
- ๒) วิเคราะห์การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- ๕.๑ คอมพิวเตอร์
- ๕.๒ โปรเจ็คเตอร์
- ๕.๓ กระดาษบุรูป
- ๕.๔ ปากกาตราม้า
- ๕.๕ สีไม้

๖. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ

๗. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ชื่อเรื่อง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จุดประสงค์

๑. จัดทำแนวข้อมูลพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙ และ ๕ การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐

๒. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษบุรุษ

๒. ปากกาตราม้า

๓. สีไม้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยปฏิบัติดังนี้ สืบค้นข้อมูลตามประเด็นต่อไปนี้

(๑) พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของรัชกาลที่ ๙

(๒) การสืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐

๒. สมาชิกกลุ่มจับคู่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล

๓. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งออกแบบรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ทำเป็นแผนที่ความคิดหรือ infographic พิมพ์เป็นโปสเตอร์ หรือนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์

๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

๘. สรุปและอภิปราย

ครูผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

๙. การประเมินผล

๙.๑ สังเกตพฤติกรรมการขณะทำกิจกรรมกลุ่ม

๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๑๐. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ๔
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๗-๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ๒) พันธุ์ปลาพระราชทาน
- ๓) พันธุ์พืชพระราชทาน
- ๔) โคนมพระราชทาน
- ๕) โครงการหลวง
- ๖) มูลนิธิพระดาบส

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอน	ผู้เรียน
๑. ผู้สอนบอกจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	ผู้เรียนทราบจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้
๒. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ๔	ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ๔
๓. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวิดีโอทัศน์เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้จากวิดีโอทัศน์
๔. ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยการทบทวนความรู้เดิมจากครั้งที่ผ่านมา	ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
๕. ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนแบบใช้สไลด์ทัศนวัสดุ ที่ใช้ได้แก่ Power Point และ คลิปวิดีโอทัศน์ เพื่ออธิบายโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย เพื่อสร้างความเข้าใจ
๖. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทเรียนที่ ๔	ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทที่ ๔
๗. ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย
๘. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม	ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามกิจกรรมที่ ๑ และใบงานที่ ๑ สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น
๙. ผู้สอนเฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรม ใบงาน และสรุปคะแนนที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และบอกข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	ผู้เรียนตรวจแบบทดสอบ และบอกคะแนนทดสอบ
๑๐. ผู้สอนสรุปเนื้อหาสาระสำคัญตามที่ระบุไว้ในบทเรียน และสรุปปัญหาและแนวทางไข เพื่อนำไปพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป	ผู้เรียนฟังและจดบันทึก นำไปพัฒนาในบทเรียนต่อไป

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
- ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
- ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
- ๗.๔ คลิปวิดีโอทัศน์สื่อเสริมการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

- ๘.๑ หลักฐานความรู้
 - ๑) เอกสารประกอบการเรียน
- ๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน
 - ใบเช็คชื่อ
 - แบบทดสอบประจำบทเรียน
 - กิจกรรมประจำบทเรียน
 - ใบงานประจำบทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

- ๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน
 - ๑)เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที
 - ๒)เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐
 - ๓)เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
 - ๔)เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
- ๙.๒ วิธีการประเมิน
 - ๑)เช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 - ๒)สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 - ๓)ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน
 - ๔)ประเมินผลการเรียนรู้
- ๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล
 - ๑)ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 - ๒)แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 - ๓)ใบงาน
 - ๔)แบบประเมินผลการเรียนรู้

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ๔
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๗-๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ๒) พันธุ์ปลาพระราชทาน
- ๓) พันธุ์พืชพระราชทาน
- ๔) โคนมพระราชทาน
- ๕) โครงการหลวง
- ๖) มุลนิธิพระดาบส

๕.๑ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) และที่ได้รับการสืบสานต่อยอดโดยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการ พัฒนาอาชีพ เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการ ขจัดปัญหาความยากจน และ ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีแนวคิดหลักคือการสร้างโอกาส สร้างความรู้ และสร้างความเข้มแข็งให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

หลักการสำคัญในการพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดความยากจน

๑. การเข้าถึงปัจจัยการผลิตและองค์ความรู้:
 - แหล่งน้ำ: ทรงเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเป็นอันดับแรก เพราะเป็นหัวใจของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้เกษตรกรมีน้ำใช้เพาะปลูกได้ตลอดปี ลดความเสี่ยงจากภัยแล้ง
 - ดินดี: ทรงศึกษาและพระราชทานแนวทางในการปรับปรุงบำรุงดินที่เสื่อมโทรมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก
 - องค์ความรู้และเทคโนโลยี: ทรงจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ วิจัย และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรและอาชีพต่างๆ ให้แก่เกษตรกรและประชาชน
๒. การส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายและเหมาะสมกับภูมิสังคม:
 - เกษตรทฤษฎีใหม่: เป็นแนวทางที่เน้นการจัดสรรพื้นที่ทำกินอย่างเหมาะสม มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และขุดบ่อน้ำในสัดส่วนที่พอดี ทำให้เกษตรกรมีรายได้หลากหลายช่องทาง ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงพืชเชิงเดี่ยว และมีอาหารบริโภคในครัวเรือน
 - เกษตรผสมผสาน: ส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกพืชหลายชนิดและเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีผลผลิตหมุนเวียนตลอดปี
 - การประมงและปศุสัตว์: ทรงส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำและสัตว์บกที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งอาหารและสร้างรายได้
 - หัตถกรรมและอาชีพเสริม: ทรงส่งเสริมอาชีพเสริมต่างๆ เช่น การทอผ้า การจักสาน การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการศิลปาชีพของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
๓. การสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเอง:
 - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: เป็นหัวใจสำคัญที่ทรงเน้นย้ำ เพื่อให้ประชาชนดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ก่อหนี้เกินตัว ทำให้สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง
 - การรวมกลุ่มและสหกรณ์: ทรงสนับสนุนให้เกษตรกรและผู้ประกอบอาชีพรวมกลุ่มกัน เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรอง การเข้าถึงแหล่งทุน และการตลาด
๔. การต่อยอดและขยายผล:
 - โครงการจิตอาสา "เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ": แม้ไม่ใช่โครงการพัฒนาอาชีพโดยตรง แต่เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ ที่สามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพได้ เช่น การฝึกอบรมช่างฝีมือ การพัฒนาชุมชน
 - โครงการโคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง: เป็นการนำแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่มาขยายผลและประยุกต์ใช้ในวงกว้าง รวมถึงในโครงการราชทัณฑ์ เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีอาชีพและสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

การพัฒนาอาชีพตามแนวพระราชดำริได้ส่งผลให้:

- ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น: จากการมีอาชีพที่มั่นคงและหลากหลาย
- ลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่น: เมื่อมีอาชีพและรายได้ในถิ่นฐานของตนเอง
- สร้างความมั่นคงทางอาหาร: ประชาชนสามารถผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือนได้
- ลดความเหลื่อมล้ำ: โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและห่างไกล ทำให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงปัจจัย

การผลิตและองค์ความรู้เท่าเทียมกันมากขึ้น

- สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน: ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจึงเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพของคน และการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ประชาชนสามารถหลุดพ้นจากความยากจน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง

๕.๒ โครงการพันธุ์ปลาพระราชทาน

โครงการพันธุ์ปลาพระราชทาน เป็นหนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สะท้อนถึงพระมหากรุณาธิคุณและสายพระเนตรอันกว้างไกลของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของ แหล่งโปรตีน และ ความมั่นคงทางอาหาร ของประชาชนในชนบท โครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ ส่งเสริมอาชีพการประมง และ ยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

โครงการพันธุ์ปลาพระราชทานเริ่มต้นขึ้นจากแนวพระราชดำริของรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงตระหนักว่าปลาเป็นแหล่งอาหารโปรตีนราคาถูกและหาได้ง่ายสำหรับประชาชนในชนบท แต่การจับปลาจากแหล่งน้ำธรรมชาติเริ่มลดน้อยลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมกรบริโภคที่เพิ่มขึ้น

ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้กรมประมงเพาะขยายพันธุ์ปลาชนิดต่างๆ โดยเฉพาะ ปลานิล ซึ่งเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็ว ขยายพันธุ์ได้ดี และมีคุณค่าทางอาหารสูง เพื่อพระราชทานแก่ราษฎรนำไปปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น อ่างเก็บน้ำ หนองน้ำ คูคลอง หรือนำไปเลี้ยงในบ่อเพาะเลี้ยงของตนเอง นอกจากปลานิลแล้วยังมีการเพาะขยายพันธุ์ปลาชนิดอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น เช่น ปลาตะเพียน ปลายี่สก เพื่อเพิ่มความหลากหลายของชนิดปลา

วัตถุประสงค์หลักของโครงการพันธุ์ปลาพระราชทาน ได้แก่:

- เพิ่มปริมาณสัตว์น้ำจืด: เพื่อให้มีปลาในแหล่งน้ำธรรมชาติเพียงพอสำหรับการจับไปบริโภคและเป็นแหล่งรายได้
- ส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ: ให้ประชาชนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพเสริมหรืออาชีพหลัก
- สร้างความมั่นคงทางอาหาร: ลดภาระค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารโปรตีน และทำให้ประชาชนมีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ
- อนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ: โดยการปล่อยพันธุ์ปลาลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ

ปลานิล: ปลาพระราชทานจากหัวใจ

ปลานิล (*Tilapia nilotica*) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อโครงการพันธุ์ปลาพระราชทาน เนื่องจากเป็นปลาที่สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะแห่งประเทศญี่ปุ่น (ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศมกุฎราชกุมาร) น้อมเกล้าฯ

ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

พระองค์ทรงนำปลานิลมาทดลองเลี้ยงในบ่อภายในพระตำหนักจิตรลดารโหฐานเป็นเวลา ๕ เดือน พบว่าปลานิลเป็นปลาที่เจริญเติบโตได้ดี เลี้ยงง่าย และมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงในประเทศไทย จึงมีพระราชกระแสรับสั่งให้กรมประมงรับปลานิลไปเพาะขยายพันธุ์และแจกจ่ายแก่ราษฎรทั่วประเทศตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ปลานิลจึงกลายเป็น "ปลาของพ่อ" และเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในฐานะปลาเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย

การดำเนินงานและการสืบสาน

โครงการพันธุ์ปลาพระราชทานได้รับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยกรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดตั้ง ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด และ สถานีประมงน้ำจืด ทั่วประเทศ เพื่อทำหน้าที่เพาะขยายพันธุ์ปลา และเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้านการประมงให้กับประชาชน

ปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ยังคงทรงสืบสานพระราชปณิธาน โดยทรงมีพระราชดำริให้มีการขยายผลโครงการพันธุ์ปลาพระราชทานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะในถิ่นทุรกันดาร สามารถเข้าถึงพันธุ์ปลาและองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารของคนไทยให้ยั่งยืนต่อไป

โครงการพันธุ์ปลาพระราชทานจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่การแจกจ่ายพันธุ์ปลา แต่เป็นการมอบโอกาสในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนของพสกนิกรชาวไทย

๕.๓ โครงการพันธุ์พืชพระราชทาน: การอนุรักษ์ สร้างสรรค์ และแบ่งปันเพื่อความยั่งยืน

โครงการพันธุ์พืชพระราชทาน ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่พืชชนิดใดชนิดหนึ่ง แต่เป็นแนวคิดที่กว้างขวางภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลายโครงการ ที่มุ่งเน้นการ อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช การ พัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ เพื่อให้ได้พืชที่ดี เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชน และที่สำคัญคือการ แบ่งปัน พืชพันธุ์ดีเหล่านั้นให้แก่เกษตรกรและประชาชนอย่างทั่วถึง

โครงการนี้สะท้อนพระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรอันกว้างไกลของบูรพกษัตริย์ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) และได้รับการสืบสานต่อยอดอย่างแข็งขันโดย สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผ่านโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)

วัตถุประสงค์หลักของโครงการพันธุ์พืชพระราชทาน

อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชและความหลากหลายทางชีวภาพ: ทรงเห็นความสำคัญของการรักษาพันธุ์พืชพื้นเมือง และพืชหายากไม่ให้สูญหายไป ซึ่งเป็นรากฐานของความมั่นคงทางอาหารและยาของประเทศ

พัฒนาและปรับปรุงพันธุ์พืช: เพื่อให้ได้พันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูง ทนทานต่อโรคและแมลง เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและดินในแต่ละภูมิภาค

ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านเมล็ดพันธุ์: ลดการพึ่งพาเมล็ดพันธุ์จากต่างประเทศ ทำให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ที่ดีมีคุณภาพใช้เอง

เพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต: การมีพันธุ์พืชที่ดี ช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ

สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์: ปลูกฝังให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพืชพรรณและทรัพยากรธรรมชาติ

พืชพระราชทานและโครงการที่เกี่ยวข้อง

โครงการพันธุ์พืชพระราชทานครอบคลุมพืชหลากหลายชนิด ทั้งพืชเศรษฐกิจ พืชอาหาร พืชสมุนไพร และไม้ประดับ โดยมีตัวอย่างโครงการและพืชสำคัญดังนี้:

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

เป็นโครงการหลักที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ศึกษา และใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมพืชอย่างยั่งยืน มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น:

งานปกป้องพันธุกรรมพืช: สำรวจและดูแลพืชในพื้นที่ธรรมชาติ

งานรวบรวมพันธุกรรมพืช: เก็บตัวอย่างพืชจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาศึกษาและอนุรักษ์

งานปลูกรักษาพันธุกรรมพืช: ปลูกพืชที่รวบรวมได้ไว้ในสถานที่เฉพาะ เช่น สวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน

งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน: เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้โรงเรียนต่างๆ จัดทำสวนพฤกษศาสตร์ของตนเอง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และปลูกฝังจิตสำนึกให้นักเรียนรักและหวงแหนพืชพรรณ

พืชผักสวนครัวและพืชอาหาร:

มีการพระราชทานเมล็ดพันธุ์ผัก หลากหลายชนิดให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะในช่วงวิกฤต เช่น การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ภายใต้แนวคิด "บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง" หรือ "เพื่อนช่วยเพื่อน" เพื่อส่งเสริมให้ครัวเรือนปลูกผักไว้บริโภคเอง ลดภาระค่าใช้จ่าย และสร้างความมั่นคงทางอาหาร ตัวอย่างพืชผักที่พระราชทาน เช่น ถั่วฝักยาว สีม่วงสิรินธร, ถั่วฝักยาวลายเสือจักรพันธ์, ถั่วพู, บวบหอม, ฟักทอง, มะเขือเจ้าพระยา, มะเขือยาว, ผักกวางตุ้ง, ฟัก, แพง, น้ำเต้า, กระเจียบเขียว เป็นต้น

ศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ: เป็นหน่วยงานสำคัญที่ดำเนินการวิจัยและพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชต่างๆ เพื่อให้ได้พันธุ์ที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย อาทิ ถั่วพูสีม่วงพันธุ์ "ของชอบ" และ ผักกาดหอมกลุ่มคอสีแดงพันธุ์ "ของขวัญ" ที่ได้รับพระราชทานชื่อจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด:

เป็นอีกหนึ่งโครงการที่แสดงถึงความผูกพันระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับประชาชน โดยมีการพระราชทานต้นไม้มงคลประจำจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมการปลูกป่า เพิ่มพื้นที่สีเขียว และสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

พืชเศรษฐกิจอื่นๆ:

มีการศึกษาและพัฒนาพันธุ์พืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว (ข้าวไร่พันธุ์ชีวแม่จัน), กาแฟ (กาแฟพันธุ์อาราบิก้า), ยางพารา, ปาล์มน้ำมัน, และพืชเมืองหนาวต่างๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกร

ความสำคัญของโครงการพันธุ์พืชพระราชทาน

โครงการพันธุ์พืชพระราชทานเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางอาหารและเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้เกษตรกรและประชาชนสามารถเข้าถึงพันธุ์พืชที่ดี มีคุณภาพ ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่คู่ประเทศไทยอย่างยั่งยืน

๕.๔ โครงการโคนมพระราชทาน

โครงการโคนมพระราชทาน เป็นหนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญยิ่งของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่ทรงมีสายพระเนตรอันกว้างไกลในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทย และพัฒนาอุตสาหกรรมโคนมของประเทศให้ก้าวหน้า โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคนม ให้แก่เกษตรกร เพื่อผลิตนมสดที่มีคุณภาพสำหรับบริโภคในประเทศ ลดการพึ่งพานมจากต่างประเทศ และสร้างความมั่นคงทางอาหารด้านผลิตภัณฑ์นม

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

แนวพระราชดำริในการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในประเทศไทยเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่อ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ เยือนประเทศเดนมาร์ก รัฐบาลเดนมาร์กได้น้อมเกล้าฯ ถวายโคนมพันธุ์เรดเดน (Red Dane) จำนวน ๑๐ ตัว และทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้ง ฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมมิตรภาพไทย-เดนมาร์ก ขึ้นที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ (ต่อมาได้พัฒนาเป็น องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย หรือ อ.ส.ค.)

วัตถุประสงค์สำคัญของโครงการโคนมพระราชทาน ได้แก่:

- ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงโคนม: เพื่อเป็นอาชีพทางเลือกหรืออาชีพหลักให้เกษตรกรไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีศักยภาพ
- เพิ่มปริมาณและคุณภาพน้ำนมดิบ: ผลิตนมสดที่มีคุณภาพดี เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ
- ลดการนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นม: ทำให้ประเทศไทยพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นในด้านผลิตภัณฑ์นม
- ยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงโคนม: ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการฟาร์มโคนมที่ทันสมัยให้แก่เกษตรกร
- สร้างความมั่นคงทางอาหารด้านผลิตภัณฑ์นม: นมเป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อการเจริญเติบโต โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน
- พัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น: สร้างงาน สร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชน

การดำเนินงานและผลลัพธ์

โครงการโคนมพระราชทานได้รับการพัฒนาและขยายผลอย่างต่อเนื่อง โดยมีกลไกสำคัญดังนี้:
การจัดตั้งฟาร์มโคนมต้นแบบ: ฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมมิตรภาพไทย-เดนมาร์ก (อ.ส.ค.): เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาสายพันธุ์โคนม การผลิตน้ำเชื้อโคนมคุณภาพดี การวิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ รวมถึงการฝึกอบรมเกษตรกรและผู้สนใจให้มีความรู้และทักษะในการเลี้ยงโคนม

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.): มีการจัดสรรที่ดินและส่งเสริมเกษตรกรให้เลี้ยงโคนม โดยมีระบบการจัดการกลุ่มสหกรณ์เพื่อรวบรวมน้ำนมดิบและส่งเข้าโรงงานแปรรูป

ฟาร์มโคนมส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา: เป็นฟาร์มตัวอย่างและแหล่งเรียนรู้ที่ดำเนินการวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม การแปรรูปผลิตภัณฑ์นม และเป็นแหล่งผลิตนมผงสวนดุสิตสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ป่วย เด็กยากไร้ และผู้ประสบภัย

การสนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม:

การจัดการโคนมพันธุ์ดี: พระราชทานโคนมพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกรนำไปเลี้ยง

การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี: จัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม การเลี้ยงดู การดูแลสุขภาพสัตว์ การรีดนมที่ถูกสุขลักษณะ

การจัดตั้งศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบและสหกรณ์โคนม: เพื่อให้เกษตรกรมีช่องทางในการจำหน่ายนํ้านมดิบที่มีคุณภาพในราคาที่ เป็นธรรม และรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพ

การแปรรูปและส่งเสริมการตลาด: อ.ส.ค. มีบทบาทสำคัญในการแปรรูปนํ้านมดิบเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น นมพาสเจอร์ไรส์ นมยูเอชที โยเกิร์ต เพื่อเพิ่มมูลค่าและกระจายสู่ผู้บริโภค

ผลลัพธ์ที่สำคัญ

ประเทศไทยก้าวเป็นผู้ผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์นมรายสำคัญ: จากเดิมที่ต้องพึ่งพานมจากต่างประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตนมสดและผลิตภัณฑ์นมได้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในประเทศ และยังสามารถส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้อีกด้วย

สร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคงแก่เกษตรกร: การเลี้ยงโคนมได้กลายเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรจำนวนมาก ทำให้มีรายได้ที่สม่ำเสมอและยั่งยืน

ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน: ประชาชนสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์นมคุณภาพดีได้ง่ายขึ้นในราคาที่เหมาะสม ส่งผลดีต่อสุขภาพและการเจริญเติบโตของเด็กและเยาวชน

เกิดการพัฒนาในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง: เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุปกรณ์การเกษตร และการแปรรูปนม
โครงการโคนมพระราชทานจึงเป็นอีกหนึ่งโครงการที่แสดงถึงพระปรีชาสามารถและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนให้แก่ประเทศชาติ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงทางอาหาร และเกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง

๕.๕ โครงการหลวง

โครงการหลวง เป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและการปลูกฝิ่นของชาวไทยภูเขาในภาคเหนือ รวมถึงการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการหลวงมุ่งเน้นการพัฒนาทางเลือกในการประกอบอาชีพที่ยั่งยืน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของชนเผ่าพื้นเมืองให้ดีขึ้นอย่างเป็นองค์รวม

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

โครงการหลวงเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ จากการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรชาวไทยภูเขาในภาคเหนือ และทอดพระเนตรเห็นปัญหาความยากจน การปลูกฝิ่นซึ่งเป็นพืชเสพติดหลักในขณะนั้น และการทำไร่เลื่อนลอยที่ทำลายป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ

ด้วยสายพระเนตรอันกว้างไกลและพระมหากรุณาธิคุณ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้ง "โครงการหลวง" ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังนี้:

ยุติการปลูกฝิ่น: โดยการส่งเสริมให้ชาวไทยภูเขาหันมาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นทดแทนฝิ่น (Crop Substitution)

พัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน: ส่งเสริมการปลูกพืชเมืองหนาว ไม้ผล ดอกไม้ ฝัก และพืชเศรษฐกิจอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศบนที่สูง

ยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวไทยภูเขา: ให้มีรายได้ที่มั่นคง มีความรู้ในการประกอบอาชีพ มีสุขภาพอนามัยที่ดี และเข้าถึงบริการสาธารณสุขต่างๆ

ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: ส่งเสริมการทำเกษตรแบบยั่งยืน ลดการทำไร่เลื่อนลอย การใช้สารเคมี และฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรม

สร้างความมั่นคงของชาติ: โดยการพัฒนาคนและพื้นที่ชายแดนให้มีความเข้มแข็ง
การดำเนินงานและกลไกสำคัญ

โครงการหลวงมีรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นเอกลักษณ์และประสบความสำเร็จอย่างสูง โดยมีกลไกสำคัญ
ดังนี้:

๑. ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง:

กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ในภาคเหนือ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการวิจัยและพัฒนาพืชพันธุ์ใหม่ๆ การ
ทดลองปลูก การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่ทันสมัยให้แก่เกษตรกร รวมถึงการรวบรวมผลผลิต
จากเกษตรกรเพื่อส่งออกสู่ตลาด

๒. สถานีเกษตรหลวง:

เช่น สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์, สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง เป็นแหล่งวิจัยและพัฒนาพืชเมืองหนาว ดอกไม้
ไม้ผล และผักต่างๆ ที่มีชื่อเสียง

๓. มูลนิธิโครงการหลวง:

เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการและสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการหลวงทั้งหมด รวมถึงการ
ส่งเสริมงานวิจัย การตลาด และการพัฒนาชุมชน

๔. การวิจัยและพัฒนา:

มีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นคว้าพันธุ์พืชใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และตลาด รวมถึง
เทคโนโลยีการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๕. การตลาดและการแปรรูป:

โครงการหลวงให้ความสำคัญกับการตลาดและการสร้างแบรนด์ "โครงการหลวง" ที่เป็นที่รู้จักและยอมรับใน
ด้านคุณภาพ มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น ผักผลไม้อบแห้ง ชา กาแฟ และผลิตภัณฑ์นม

การพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม:

นอกจากการส่งเสริมอาชีพแล้ว โครงการหลวงยังดูแลด้านการศึกษา สาธารณสุข การส่งเสริมวัฒนธรรม
ประเพณี และการสร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง

ผลลัพธ์และความสำเร็จ

โครงการหลวงประสบความสำเร็จอย่างงดงามและเป็นที่ประจักษ์ทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้:

ยุติการปลูกฝิ่นได้สำเร็จ: ชาวไทยภูเขาหันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่สุจริตและยั่งยืน

สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต: ชาวไทยภูเขาจำนวนมากมีรายได้ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
อย่างชัดเจน

พลิกพื้นที่ป่าและสิ่งแวดล้อม: จากไร่เลื่อนลอยกลายเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการบริหารจัดการที่ดี และป่า
ไม้กลับมาอุดมสมบูรณ์

แหล่งผลิตพืชเมืองหนาวคุณภาพสูง: โครงการหลวงเป็นแหล่งผลิตผัก ผลไม้ และดอกไม้เมืองหนาวที่มี
คุณภาพดีเยี่ยม เป็นที่ต้องการของตลาด

ต้นแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน: เป็นโมเดลที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติในการแก้ปัญหาการปลูกพืชเสพติด
และการพัฒนาชนบท

สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม: เป็นแหล่งวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตรบนพื้นที่สูงที่สำคัญของประเทศ

โครงการหลวงจึงเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชน
กาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงสร้างสรรคสิ่งดีงามและยั่งยืนให้แก่ประเทศไทยและ
ประชาชนชาวไทยภูเขาอย่างแท้จริง

๕.๖ มูลนิธิพระดาบส

มูลนิธิพระดาบส เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญยิ่งของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการ พัฒนาคน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาหรือผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ แต่มีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการแสวงหาความรู้และวิชาชีพ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และกลับไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

แนวพระราชดำริในการจัดตั้งมูลนิธิพระดาบส เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ จากที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพบว่ามีเยาวชนและบุคคลทั่วไปจำนวนมากที่ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระบบปกติ เนื่องจากข้อจำกัดด้านอายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือไม่มีวุฒิการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่มีความกระตือรือร้นและต้องการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพ

พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง "โรงเรียนพระดาบส" ขึ้น โดยใช้แนวคิดของ "พระดาบส" ในวรรณคดีที่หมายถึง “นักบวชที่อยู่ในป่า มีความรู้และคุณธรรม และเป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้ที่ตั้งใจมาศึกษา” เปรียบได้กับโรงเรียนที่เป็นแหล่งบ่มเพาะความรู้และคุณธรรม ให้แก่ผู้ที่ไม่ศึกษาแต่ด้อยโอกาส

วัตถุประสงค์หลักของมูลนิธิพระดาบส ได้แก่:

๑. ให้โอกาสทางการศึกษาและฝึกวิชาชีพ: แก่ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา หรือผู้ที่ไม่มีความรู้ตามเกณฑ์ปกติ แต่มีความมุ่งมั่นตั้งใจจริง

๒. พัฒนาทักษะวิชาชีพ: มุ่งเน้นการสอนวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

๓. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการพึ่งพาตนเอง: เน้นการบ่มเพาะให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต และสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔. เป็นแหล่งรวมน้ำใจ: เปิดโอกาสให้ผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคทรัพย์สินและองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิ

๕. ผลิตบុคาการที่มีคุณภาพ: เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

หลักสูตรและการดำเนินงาน

มูลนิธิพระดาบส ดำเนินการในลักษณะโรงเรียนอาชีวศึกษาที่ไม่เก็บค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายใด ๆ จากนักเรียน โดยมีหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติจริง และใช้เวลาเรียนประมาณ ๑ ปี ขึ้นอยู่กับแต่ละสาขาวิชา ตัวอย่างหลักสูตรที่เปิดสอน (อาจมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมและความต้องการของตลาดแรงงาน) ได้แก่:

๑. ช่างไฟฟ้า: การติดตั้ง ซ่อมบำรุงระบบไฟฟ้าในอาคาร
๒. ช่างยนต์: การซ่อมบำรุงรถยนต์และจักรยานยนต์
๓. ช่างอิเล็กทรอนิกส์: การซ่อมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
๔. การเกษตรพอเพียง: การทำเกษตรผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๕. การโรงแรมและบริการ: การประกอบอาหาร การบริการในโรงแรม
๖. การเขียนแบบด้วยคอมพิวเตอร์: สำหรับงานช่างและสถาปัตยกรรม

คุณสมบัติของผู้สมัคร: เน้นที่ความตั้งใจจริง มีสุขภาพแข็งแรง และมีพื้นฐานความรู้พอสมควร ไม่จำเป็นต้องมีวุฒิการศึกษาตามเกณฑ์โรงเรียนทั่วไป แต่มักกำหนดช่วงอายุที่เหมาะสม

การดำเนินงาน: มูลนิธิฯ ได้รับเงินสนับสนุนจากผู้มีจิตศรัทธา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป รวมถึงการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผลงานของนักเรียนและอาจารย์

การสืบสานพระราชปณิธาน

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ทรงสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมชนกนาถในการดูแลมูลนิธิพระดาบสอย่างต่อเนื่อง ทรงให้ความสำคัญกับการมอบโอกาสทางการศึกษาและอาชีพแก่ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาคน อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ

ความสำเร็จและคุณค่า

มูลนิธิพระดาบสได้ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพออกสู่สังคมมาแล้วหลายรุ่น ผู้สำเร็จการศึกษาจากมูลนิธิฯ หลายคนสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้มั่นคง บางคนประสบความสำเร็จในอาชีพ และบางคนได้นำความรู้ที่ได้รับไปช่วยเหลือพัฒนาชุมชนของตนเอง

โครงการนี้ไม่เพียงแต่ให้ความรู้ทางวิชาชีพ แต่ยังปลูกฝังความเป็นคนดี มีคุณธรรม ทำให้ผู้เรียนมีชีวิตที่มีคุณภาพ และสามารถกลับไปสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมได้ตามแนวพระราชดำริ

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านพันธุ์ปลาพระราชทานก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง
๒. แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการปลูกยางนาในโครงการป่าสาธิตสวนจิตรลดา มีอยู่อย่างไร
๓. การดำเนินการของธนาคารข้าวมีอยู่อย่างไร
๔. สภาพปัญหาที่นำมาสู่โครงการหลวง คืออะไร
๕. มูลนิธิพระดาบสช่วยสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างไร

แบบทดสอบ

ตอนที่ ๒ จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. วัตถุประสงค์แรกเริ่มของพันธุ์ปลาพระราชทานมีเพื่อการใด
 - ก. เพื่อเป็นสัตว์เศรษฐกิจสำหรับการส่งออก
 - ข. เพื่อทดแทนระบบนิเวศเดิมที่ค่อยๆ เสื่อมสลายไป
 - ค. เพื่อเป็นแหล่งอาหารสำคัญโดยเฉพาะสารอาหารจำพวกโปรตีน
 - ง. เพื่อปรับเปลี่ยนอาชีพเดิมที่ไม่ถูกกฎหมาย เช่น การบุกรุกป่า การปลูกฝิ่น
๒. ประเทศไทยได้รับการสนับสนุนปลานิลมาจากประเทศใด
 - ก. ญี่ปุ่น
 - ข. อังกฤษ
 - ค. สวีเดน
 - ง. จีน
๓. โครงการป่าสาธิตในสวนจิตรลดาเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำรินุรักษ์พันธุ์พืชในข้อใด
 - ก. ยางนา
 - ข. หญ้าแฝก
 - ค. ต้นสัก
 - ง. ตะเคียน
๔. วัตถุประสงค์ของธนาคารข้าวตามพระราชดำริคือข้อใด
 - ก. เพื่อเก็บรักษาข้าวสายพันธุ์ดีให้เป็นสมบัติของชาติ
 - ข. เพื่อให้เกษตรกรนำข้าวหรือพืชผักมาเปลี่ยนเป็นเงินสดไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน
 - ค. เพื่อแทรกแซงราคาข้าวในตลาดไม่ให้มีราคาสูง
 - ง. เพื่อให้เกษตรกรยืมมาบริโภคยามไม่ถึงฤดูเก็บเกี่ยว

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านพันธุ์ปลาพระราชทานก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง

- เป็นแหล่งอาหารให้แก่ราษฎรโดยเฉพาะโปรตีนคุณภาพดี
- ทดแทนปลาน้ำจืดตามธรรมชาติ
- สร้างอาชีพให้แก่ราษฎร

๒. แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการปลูกยางนาในโครงการป่าสาธิตสวนจิตรลดาเมื่ออยู่อย่างไร

ไม่ยางนาในประเทศไทยได้ถูกตัดฟันไปใช้สอยและทำเป็นสินค้ากันเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี เป็นที่น่าวิตกว่าหากมิได้ทำการบำรุงส่งเสริมและดำเนินการปลูกยางนาขึ้นแล้ว ปริมาณไม่ยางนาก็จะลดน้อยลงไปทุกที จึงควรที่จะได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกไม่ยางนา เพื่อจะได้นำความรู้ไปไว้ในทางปฏิบัติ

๓. การดำเนินการของธนาคารข้าวเมื่ออยู่อย่างไร

ชาวบ้านทำบัญชียืมข้าวมาบริโภคในยามจำเป็น เมื่อสามารถเก็บเกี่ยวได้แล้วให้คืนข้าวเป็นกองกลางในธนาคารข้าวต่อไป

๔. สภาพปัญหาที่นำมาสู่โครงการหลวง คืออะไร

ป่าไม้และแหล่งต้นน้ำลำธารถูกทำลายเป็นจำนวนมาก สาเหตุมาจากการทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขา โดยเฉพาะการปลูกฝิ่น ซึ่งเป็นยาเสพติดที่บ่อนทำลายประเทศชาติ ทรงตระหนักว่าเป็นการกระทำเพราะความยากจนและความไม่รู้ของชาวเขา

๕. มูลนิธิพระดาบสช่วยสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างไร

ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้ได้รับโอกาสฝึกอาชีพ อบรมคุณธรรม มีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ ๑	ค	ข้อ ๖	ค
ข้อ ๒	ก	ข้อ ๗	ง
ข้อ ๓	ก	ข้อ ๘	ง
ข้อ ๔	ง	ข้อ ๙	ง
ข้อ ๕	ก	ข้อ ๑๐	ก

๗. เอกสารอ้างอิง

สัจจาวุฒิ รอดสำราญ การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์เอ็มพันธ์. ๒๕๖๗

	ใบกิจกรรม ที่ ๑	หน่วยที่ ๔
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๗-๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒. อ่างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- ๕.๑ คอมพิวเตอร์
- ๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๖. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูล ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม พร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ตามใบกิจกรรมที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๗. สรุปและอภิปราย

ครูนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

๘. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๙. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	ใบงาน ที่ ๑	หน่วยที่ ๔
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๗-๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

๕.๑ คอมพิวเตอร์

๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๕.๓ กระดาษบุรูป

๕.๔ ปากกาตราหมา

๕.๕ สีไม้

๖. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ

๗. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ชื่อเรื่อง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

จุดประสงค์

๑. จัดทำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๑) พันธุ์ปลาพระราชทาน

๒) พันธุ์พืชพระราชทาน

๓) โคนมพระราชทาน

๔) โครงการหลวง

๕) มูลนิธิพระดาบส

๒. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษบุรูป

๒. ปากกาตราม้า

๓. สีไม้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูล

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๒. สมาชิกกลุ่มจับคู่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล

๓. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งออกแบบรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ทำเป็นแผนที่ความคิดหรือ infographic พิมพ์เป็นโปสเตอร์ หรือนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์

๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

๘. สรุปและอภิปราย

ครูผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

๙. การประเมินผล

๙.๑ สังเกตพฤติกรรมการขณะทำกิจกรรมกลุ่ม

๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๑๐. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ๕
	รหัสวิชา ๒๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๙-๑๐
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศได้
- ๒) วิเคราะห์จุดประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) หญ้าแฝก
- ๓) ฝนหลวง
- ๔) การปลูกป่าทดแทน
- ๕) โครงการประตูละบายน้ำคลองลัดโพธิ์
- ๖) แก้มลิง

- ๗) โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย
- ๘) กังหันชัยพัฒนา
- ๙) มูลนิธิอุทกพัฒน์
- ๑๐) แก่งดิน
- ๑๑) การแก้ปัญหาดินเค็ม
- ๑๒) อ่างเก็บน้ำเขาเต่า

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอน	ผู้เรียน
๑.ผู้สอนบอกจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	ผู้เรียนทราบจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้
๒.ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๕	ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๕
๓.ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ	ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้จากวีดิทัศน์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ
๔.ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยการทบทวนความรู้เดิมจากครั้งที่ผ่านมา	ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ
๕.ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนแบบใช้สไลด์ทัศนวัสดุ ที่ใช้ ได้แก่ Power Point และ คลิปวีดิทัศน์ เพื่ออธิบายโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมรวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย เพื่อสร้างความเข้าใจ
๖.ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทเรียนที่ ๕	ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทที่ ๕
๗.ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย
๘.ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ	ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามกิจกรรมที่ ๑ และใบงานที่ ๑ สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น
๙.ผู้สอนเฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรม ใบงาน และสรุปคะแนนที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และบอกข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	ผู้เรียนตรวจแบบทดสอบ และบอกคะแนนทดสอบ
๑๐.ผู้สอนสรุปเนื้อหาสาระสำคัญตามที่ระบุไว้ในบทเรียน และสรุปปัญหาและแนวทางไข เพื่อนำไปพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป	ผู้เรียนฟังและจดบันทึก นำไปพัฒนาในบทเรียนต่อไป

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
- ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
- ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
- ๗.๔ คลิปวิดีโอทัศน์สื่อเสริมการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

- ๘.๑ หลักฐานความรู้
 - ๑) เอกสารประกอบการเรียน
- ๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน
 - ใบเช็คชื่อ
 - แบบทดสอบประจำบทเรียน
 - กิจกรรมประจำบทเรียน
 - ใบงานประจำบทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

- ๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน
 - ๑)เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที
 - ๒)เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐
 - ๓)เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
 - ๔)เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
- ๙.๒ วิธีการประเมิน
 - ๑)เช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 - ๒)สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 - ๓)ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน
 - ๔)ประเมินผลการเรียนรู้
- ๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล
 - ๑)ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 - ๒)แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 - ๓)ใบงาน
 - ๔)แบบประเมินผลการเรียนรู้

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ๕
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๙-๑๐
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศได้
- ๒) วิเคราะห์จุดประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) กล้วยน้ำว้า
- ๓) ฝันทอง
- ๔) การปลูกป่าทดแทน
- ๕) โครงการประจักษ์ประบายน้ำคลองลาดโพธิ์

- ๖)แก้มลิง
- ๗)โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย
- ๘)กักกันชัยพัฒนา
- ๙)มูลนิธิอุทกพัฒน์
- ๑๐)แก้มลิงดิน
- ๑๑)การแก้ปัญหาดินเค็ม
- ๑๒)อ่างเก็บน้ำเขาเต่า

๕.๑ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ทรงให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการ ปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มาตั้งแต่ในอดีต ซึ่งสะท้อนผ่านแนวพระราชดำริและโครงการต่างๆ ที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ โดยมีแนวคิดหลักคือการเข้าใจธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

แนวคิดเหล่านี้ได้รับการสืบสานและต่อยอดมายังพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ที่ทรงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรอย่างยั่งยืน

หลักการสำคัญในการปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

เข้าใจธรรมชาติและทำงานร่วมกับธรรมชาติ: ทรงเน้นการศึกษาธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง และหาวิธีแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับกลไกธรรมชาติ แทนที่จะฝืนธรรมชาติ เช่น โครงการแก้มลิง โครงการแก้มลิงดิน

ฟื้นฟูและอนุรักษ์อย่างยั่งยืน: ไม่ใช่เพียงแค่การใช้ แต่ต้องมีการฟื้นฟูและบำรุงรักษา เพื่อให้ทรัพยากรยังคงอยู่สำหรับคนรุ่นหลัง

การมีส่วนร่วมของประชาชน: ทรงเห็นว่าการดูแลทรัพยากรธรรมชาติเป็นหน้าที่ของทุกคน จึงทรงส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน: การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็น และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๕.๒ หญ้าแฝก: พืชพระราชทานเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างยั่งยืน

หญ้าแฝก (Vetiver Grass) เป็นพืชอหิวาชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) พระองค์ทรงตระหนักถึงคุณสมบัติพิเศษของหญ้าแฝกในการช่วย อนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเกษตรและการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงทรงมีพระราชดำริให้นำหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลายในประเทศไทย

ความเป็นมาของหญ้าแฝกในโครงการพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเริ่มศึกษาและทดลองใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ หลังจากที่ทรงได้รับข้อมูลจากธนาคารโลกเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของหญ้าแฝกในการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน พระองค์ทรงเล็งเห็นว่าหญ้าแฝกเป็นพืชพื้นบ้านที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของไทย มีความทนทาน และที่สำคัญคือ เกษตรกรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย และประหยัดค่าใช้จ่าย

ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาที่ดิน นำหญ้าแฝกมาศึกษา วิจัย และส่งเสริมการปลูกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

คุณสมบัติเด่นของหญ้าแฝก

๑. หญ้าแฝกที่นำมาใช้ในโครงการพระราชดำริคือ หญ้าแฝกกลุ่มพันธุ์ดอน (Vetiveria zizanioides) ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ดังนี้:

๒. ระบบรากที่แข็งแรงและหยั่งลึก: รากของหญ้าแฝกสามารถหยั่งลึกลงไปในดินได้ถึง ๓-๕ เมตร หรือมากกว่านั้น และแผ่เป็นรากฝอยหนาแน่นคล้ายกำแพงใต้ดิน ช่วยยึดเกาะเม็ดดินไม่ให้ถูกน้ำพัดพาไปได้ง่าย ป้องกันการพังทลายของหน้าดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ลำต้นและใบแน่นทึบ: เมื่อปลูกเป็นแถวชิดกัน หญ้าแฝกจะสร้างแนวรั้วธรรมชาติที่ช่วยชะลอความเร็วของน้ำที่ไหลบ่าหน้าดิน ทำให้ตะกอนดินที่มากับน้ำตกตะกอนลงบริเวณแนวหญ้าแฝก ช่วยสร้าง "ชั้นบันไดดินธรรมชาติ"

๔. ทนทานต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ: หญ้าแฝกสามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินหลายประเภท ทั้งดินเหนียว ดินทราย ดินลูกรัง ดินเปรี้ยว ดินเค็ม และทนทานต่อสภาพแห้งแล้งหรือน้ำท่วมขังได้ดี

๕. ไม่รบกวนพืชหลัก: หญ้าแฝกไม่มีเหง้าใต้ดินที่แผ่ขยายออกไปรบกวนพืชที่ปลูกอยู่ข้างเคียง และไม่แย่งน้ำหรือธาตุอาหารจากพืชหลัก

๖. ขยายพันธุ์ง่าย: สามารถขยายพันธุ์ได้ง่ายด้วยการแตกหน่อ ทำให้เกษตรกรสามารถนำไปปลูกเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาแหล่งพันธุ์จากภายนอกมากนัก

ประโยชน์ของหญ้าแฝกในงานอนุรักษ์

จากการศึกษาและทดลองใช้ หญ้าแฝกถูกนำมาประยุกต์ใช้ในงานอนุรักษ์หลากหลายรูปแบบ:

๑. ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน: โดยปลูกเป็นแถวขวางความลาดชันของพื้นที่ หรือตามแนวระดับเพื่อลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่า

๒. รักษาความชุ่มชื้นในดิน: แถวหญ้าแฝกช่วยชะลอน้ำ ทำให้น้ำมีเวลาซึมลงสู่ใต้ดินได้มากขึ้น ลดการสูญเสียน้ำหน้าดิน

๓. ฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรม: สามารถปลูกหญ้าแฝกเพื่อปรับปรุงโครงสร้างดินในพื้นที่ที่ดินเสื่อมโทรม หรือพื้นที่ที่มีปัญหาดินเปรี้ยว ดินเค็ม

๔. ป้องกันการปนเปื้อนของสารเคมี: แถวหญ้าแฝกสามารถช่วยดักจับสารเคมีที่ปนเปื้อนมากับน้ำที่ไหลบ่าก่อนที่จะลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

๕. อนุรักษ์ระบบนิเวศแหล่งน้ำ: ปลูกตามขอบสระหรืออ่างเก็บน้ำเพื่อป้องกันการพังทลายของตลิ่งและช่วยกรองตะกอน

๖. เป็นแหล่งผลิตปุ๋ยอินทรีย์: ใบหญ้าแฝกที่ตัดแล้วสามารถนำไปคลุมดินเพื่อรักษาความชุ่มชื้นและย่อยสลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์ได้

๗. เป็นอาหารสัตว์: บางส่วนของหญ้าแฝกสามารถนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์ได้

การสืบสานพระราชปณิธาน

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ทรงสืบสานแนวพระราชดำรินำมาใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างต่อเนื่อง โดยทรงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและขยายผลการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและสิ่งแวดล้อม อันเป็นการสานต่อพระราชปณิธานในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หญ้าแฝกจึงไม่ใช่เพียงแค่พืชธรรมชาติ แต่เป็นสัญลักษณ์ของพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่คุณเรียกว่า แต่มีประโยชน์มหาศาลต่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๓) ฝนหลวง

ฝนหลวง: โครงการพระราชดำรินยิ่งใหญ่ แก้ปัญหาน้ำแล้งด้วยพระอัจฉริยภาพ

ฝนหลวง หรือ การทำฝนเทียม เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญยิ่งของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่ทรงคิดค้น วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีการดัดแปลงสภาพอากาศเพื่อเพิ่มปริมาณฝน จุดประสงค์หลักคือการบรรเทาปัญหาภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรของประชาชน โครงการนี้ถือเป็นสัญลักษณ์แห่งพระอัจฉริยภาพด้านวิทยาศาสตร์และพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

ความเป็นมาและแรงบันดาลใจ

แนวพระราชดำริในการทำฝนหลวงเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ขณะที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งในขณะนั้นประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรง พระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นกลุ่มเมฆที่ลอยผ่านไป แต่กลับไม่มีฝนตกลงมาในพื้นที่ที่ต้องการน้ำ ทำให้ทรงเกิดความสงสัยและเริ่มศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปรากฏการณ์การเกิดเมฆและฝน รวมถึงวิทยาการการทำฝนเทียมจากตำราต่างๆ และทรงนำมาคิดค้นทดลองด้วยพระองค์เอง

ตลอดระยะเวลาหลายปี พระองค์ทรงใช้เวลาศึกษา ค้นคว้า และทดลองอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการหลายท่าน จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการคิดค้นและพัฒนาเทคนิคการทำฝนหลวงที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

หลักการและเทคนิคการทำฝนหลวง

การทำฝนหลวงอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ของการเกิดเมฆและฝน โดยมีการนำสารเคมีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปโปรยในชั้นบรรยากาศ เพื่อกระตุ้นหรือเร่งกระบวนการเกิดเมฆและฝนให้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยทั่วไปมี ๓ ขั้นตอนหลัก ได้แก่:

๑. **ก่อกวน (Initial Cloud Seeding):** เป็นการโปรยสารเคมีที่ดูดซับความชื้นได้ดี (เช่น โซเดียมคลอไรด์ หรือเกลือแกง) บริเวณฐานเมฆที่เริ่มก่อตัว เพื่อกระตุ้นให้เมฆรวมตัวกันและมีขนาดใหญ่ขึ้น
๒. **เลี้ยงให้อ้วน (Cloud Growing/Fatting):** เมื่อเมฆเริ่มก่อตัวใหญ่ขึ้น จะมีการโปรยสารเคมีชนิดที่ดูดซับความร้อน (เช่น แคลเซียมคลอไรด์) หรือสารทำความเย็น (เช่น ยูเรีย) เพื่อช่วยเสริมการรวมตัวของกลุ่มเมฆให้หนาแน่นขึ้น และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาไปเป็นเมฆฝน
๓. **โจมตี (Cloud Attacking):** เมื่อเมฆมีความหนาแน่นและมีคุณสมบัติพร้อมที่จะตกเป็นฝน จะมีการโปรยสารเคมี (เช่น น้ำแข็งแห้ง หรือ ซิลเวอร์ไอโอไดต์) เพื่อเร่งให้เม็ดน้ำในเมฆรวมตัวกันจนมีขนาดใหญ่พอที่จะตกลงมาเป็นฝน

เทคนิคการทำฝนหลวงสามารถทำได้ทั้งแบบ **การทำฝนเมฆเย็น** (ใช้ในเมฆที่อุณหภูมียอดเมฆต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง) และ **การทำฝนเมฆอุ่น** (ใช้ในเมฆที่อุณหภูมียอดเมฆสูงกว่าจุดเยือกแข็ง) ซึ่งประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการทำฝนเมฆอุ่น

ประโยชน์และความสำคัญของฝนหลวง

- **บรรเทาปัญหาภัยแล้ง:** ฝนหลวงเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเหลือพื้นที่เกษตรกรรมที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ช่วยให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกได้
- **เพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและเขื่อน:** ช่วยเพิ่มปริมาณน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา การผลิตกระแสไฟฟ้า และการใช้น้ำในภาคส่วนต่างๆ
- **แก้ไขปัญหามลภาวะทางอากาศ:** โดยเฉพาะปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง PM๒.๕ ที่มักเกิดขึ้นในช่วงหน้าแล้ง การทำฝนหลวงช่วยชะล้างฝุ่นละอองในอากาศ
- **ป้องกันและควบคุมไฟป่า:** การทำฝนหลวงในพื้นที่ป่าไม้ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้น ลดความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า
- **ลดภาวะโลกร้อน:** โดยการเพิ่มความชุ่มชื้นในชั้นบรรยากาศและช่วยลดอุณหภูมิในพื้นที่

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน กรมฝนหลวงและการบินเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังคงดำเนินภารกิจฝนหลวงอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นไปตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของพระบรมชนกนาถ เพื่อประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎร์

โครงการฝนหลวงจึงไม่เพียงแต่เป็นเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า แต่ยังเป็นสัญลักษณ์แห่งพระอัจฉริยภาพ พระวิริยอุตสาหะ และพระเมตตาคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์มหาศาลแก่ประเทศชาติและประชาชนมาอย่างยาวนาน

๔) การปลูกป่าทดแทน

การปลูกป่าทดแทน: โครงการพระราชดำริเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศและสร้างคามยั่งยืน

การปลูกป่าทดแทน เป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริที่สำคัญยิ่งของ **พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)** ที่ทรงตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ในฐานะที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งอาหาร แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และเป็นกลไกสำคัญในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสภาพภูมิอากาศโลก พระองค์ทรงเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรม และส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อทดแทนพื้นที่ที่ถูกทำลายไป เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติในระยะยาว

ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการปลูกป่าทดแทน

การปลูกป่าทดแทนภายใต้แนวพระราชดำริ ไม่ได้เป็นเพียงแค่การนำต้นไม้ไปปลูกเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมการฟื้นฟูระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้:

๑. **ฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรม:** จากปัญหาการบุกรุกทำลายป่า การทำไร่เลื่อนลอย หรือภัยธรรมชาติ เพื่อให้ป่าไม้กลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง
๒. **อนุรักษ์แหล่งต้นน้ำลำธาร:** ป่าไม้ทำหน้าที่เป็นแหล่งกักเก็บน้ำตามธรรมชาติ ช่วยชะลอการไหลของน้ำ และเพิ่มการซึมซับน้ำลงสู่ใต้ดิน
๓. **ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน:** รากไม้ช่วยยึดเกาะหน้าดิน ป้องกันการกัดเซาะของน้ำและลม ลดปัญหาดินถล่ม
๔. **เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ:** การฟื้นฟูป่าช่วยสร้างที่อยู่อาศัยและแหล่งอาหารให้กับสัตว์ป่า พืชพรรณต่างๆ
๕. **บรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ:** ป่าไม้ทำหน้าที่ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกหลัก ช่วยลดภาวะโลกร้อน
๖. **สร้างความมั่นคงทางทรัพยากร:** ให้ประชาชนมีแหล่งอาหาร ยา และไม้ใช้สอยอย่างยั่งยืน
๗. **สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์:** ส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนตระหนักถึงคุณค่าของป่าไม้และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา

แนวพระราชดำริและโครงการสำคัญในการปลูกป่าทดแทน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีแนวพระราชดำริและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกป่าทดแทนหลายรูปแบบ ดังนี้:

๑. **โครงการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง:** เป็นแนวคิดที่โดดเด่นและเป็นที่ยุ้จักอย่างกว้างขวาง โดยทรงแนะนำให้ปลูกป่า ๓ ประเภทในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ ๔ อย่าง คือ:
 - **ไม้ใช้สอย:** สำหรับสร้างบ้านเรือน เฟอร์นิเจอร์
 - **ไม้กินได้:** พืชผัก ผลไม้ สมุนไพร
 - **ไม้เศรษฐกิจ:** สำหรับสร้างรายได้
 - **ประโยชน์ที่ ๔ คือ การอนุรักษ์ดินและน้ำ:** ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการมีป่าไม้ที่สมบูรณ์ แนวคิดนี้ทำให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน
๒. **การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก (วิธีการธรรมชาติ):** ทรงมีพระราชดำริว่าในบางพื้นที่ การปล่อยให้ธรรมชาติฟื้นฟูตัวเองก็เป็นวิธีที่ดี โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ยังมีป่าเดิมหลงเหลืออยู่บ้าง เพียงแค่ดูแลไม่ให้มีการบุกรุกทำลายหรือป้องกันไฟป่า พืชพรรณก็จะสามารถเจริญเติบโตขึ้นมาได้เอง
๓. **การปลูกป่าในใจคน:** ทรงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจในคุณค่าของป่าไม้ให้เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนก่อน เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนป่าอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การร่วมมือกันดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน
๔. **การปลูกป่าชายเลน:** ทรงให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูและปลูกป่าชายเลน ซึ่งเป็นระบบนิเวศที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชายฝั่งทะเล ทำหน้าที่เป็นแนวป้องกันคลื่นลม การกัดเซาะชายฝั่ง เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ และเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์
๕. **การปลูกป่าเพื่อแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม:** ในพื้นที่ที่มีปัญหาดินเปรี้ยว ดินเค็ม หรือดินเสื่อมโทรม ทรงมีพระราชดำริให้ปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดินนั้นๆ เพื่อช่วยปรับปรุงบำรุงดินและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์

๕)โครงการประตุน้ำคลองลัดโพธิ์

โครงการประตุน้ำคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการประตุน้ำคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญยิ่งของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่แสดงถึงพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในการบริหารจัดการน้ำ เพื่อ แก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยอาศัยหลักการทางธรรมชาติและภูมิปัญญาในการจัดการกระแสน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ที่มาของแนวพระราชดำริ

แนวพระราชดำริคลองลัดโพธิ์มีจุดเริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘ เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จพระราชดำเนินไปทรงงานที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส และทรงมีพระราชดำริถึง "คลองลัดโพธิ์" ซึ่งเป็นคลองธรรมชาติขนาดเล็กที่มีความคดเคี้ยวและตื้นเขินในจังหวัดสมุทรปราการ

พระองค์ทรงใช้แผนที่และภาพถ่ายทางอากาศในการพิจารณาพื้นที่ และทรงสังเกตเห็นว่า คลองลัดโพธิ์แห่งนี้เป็นทางลัดของแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลอ้อมคู้่งน้ำใหญ่บริเวณบางกระเจ้า หากสามารถปรับปรุงคลองแห่งนี้ให้มีประสิทธิภาพ จะสามารถช่วยระบายน้ำเหนือที่ไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาก่อนออกสู่ทะเลได้รวดเร็วขึ้นในช่วงที่น้ำทะเลหนุนสูง

หลักการทรงงาน "ทางลัดระบายน้ำ" (Bypass)

หลักการสำคัญของโครงการคลองลัดโพธิ์ คือการใช้ "ทางลัดระบายน้ำ" หรือที่ทรงเรียกว่า "Bypass" โดยอาศัยหลักการที่ว่า:

- **ช่วงน้ำขึ้น:** เมื่อน้ำทะเลหนุนสูงกว่าระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ประตุน้ำจะปิด เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำทะเลไหลย้อนเข้ามาในแม่น้ำ
- **ช่วงน้ำลง:** เมื่อระดับน้ำทะเลลดลงต่ำกว่าระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ประตุน้ำจะเปิดออก เพื่อเร่งระบายน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาผ่านคลองลัดโพธิ์ที่สั้นกว่าทางเดินของแม่น้ำสายหลัก

คลองลัดโพธิ์มีความยาวเพียง ๖๐๐ เมตร ในขณะที่การไหลของแม่น้ำเจ้าพระยาที่อ้อมคู้่งบางกระเจ้ามีความยาวถึงประมาณ ๑๘ กิโลเมตร การระบายน้ำผ่านคลองลัดโพธิ์จึงช่วยย่นระยะทางและประหยัดเวลาในการระบายน้ำออกสู่ทะเลได้อย่างมหาศาล ทำให้สามารถระบายน้ำออกสู่ทะเลได้เร็วขึ้นในแต่ละวัน ช่วยลดปริมาณน้ำที่ท่วมขังในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล

องค์ประกอบหลักของโครงการ

โครงการประตุน้ำคลองลัดโพธิ์ประกอบด้วย:

๑. **ประตุน้ำคลองลัดโพธิ์:** เป็นโครงสร้างหลักที่มีขนาดใหญ่ มีบานประตูหลายช่องสำหรับควบคุมการไหลของน้ำ
๒. **สถานีสูบน้ำ:** เพื่อช่วยเสริมการระบายน้ำในช่วงที่จำเป็น
๓. **การขุดลอกและปรับปรุงคลองลัดโพธิ์:** ให้มีความกว้างและลึกเพียงพอที่จะรองรับปริมาณน้ำที่ต้องการระบาย
๔. **ถนนเลียบบคลองและสะพานข้ามคลอง:** เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการและการสัญจร

ประโยชน์และความสำคัญ

โครงการประตุน้ำคลองลัดโพธิ์ได้สร้างประโยชน์มหาศาลให้กับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล:

- **ลดปัญหาน้ำท่วม:** ช่วยเร่งระบายน้ำเหนือที่ไหลลงมา และน้ำฝนที่ตกในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ออกสู่ทะเลได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ปริมาณน้ำที่ท่วมขังลดลงและลดระยะเวลาการท่วมขัง
- **บรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน:** ปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากการถูกน้ำท่วม
- **ลดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ:** ช่วยลดความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร และอุตสาหกรรมที่เกิดจากน้ำท่วม
- **เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ:** เป็นต้นแบบของการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน
- **เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิศวกรรมชลประทาน:** แสดงถึงการประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์และภูมิปัญญาในการแก้ปัญหา

การสืบสานพระราชปณิธาน

โครงการประตุน้ำคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้รับการดูแลและบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกรมชลประทาน ซึ่งเป็นไปตามพระราชปณิธานของ **พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐)** ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยสืบไป

โครงการนี้ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการจัดการน้ำ แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของพระปรีชาสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยหลักการทางธรรมชาติ และความมุ่งมั่นที่จะนำพาประเทศไทยก้าวผ่านวิกฤตไปได้

๖) แก้มลิง

โครงการแก้มลิง: ภูมิปัญญาแห่งการบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริ

โครงการแก้มลิง เป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริอันชาญฉลาดของ **พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)** ที่ทรงนำหลักการทางธรรมชาติและพฤติกรรมของสัตว์มาประยุกต์ใช้

ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อ **แก้ไขปัญหาน้ำท่วม** โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มต่ำและเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โครงการนี้สะท้อนถึงพระอัจฉริยภาพในการมองเห็นปัญหาและหาทางออกที่เรียบง่าย แต่มีประสิทธิภาพสูง

ที่มาของแนวพระราชดำริ "แก้มลิง"

แนวคิด "แก้มลิง" เกิดขึ้นเมื่อวันที่ **๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๘** ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริถึงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในกรุงเทพฯ และพื้นที่ใกล้เคียง พระองค์ทรงเปรียบเทียบหลักการการทำงานของกักเก็บน้ำส่วนเกินไว้ชั่วคราวกับการที่ **ลิงอมกล้วยไว้ในกระพุ้งแก้ม** ก่อนที่จะค่อยๆ กลืนกินในภายหลัง

ทรงอธิบายว่า การที่ลิงอมกล้วยไว้ในแก้มได้เป็นจำนวนมากนั้น แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการกักเก็บ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการน้ำได้ โดยการสร้างพื้นที่สำหรับกักเก็บน้ำส่วนเกินไว้ชั่วคราวในช่วงที่น้ำหลาก เพื่อรอการระบายออกสู่ทะเลในเวลาที่เหมาะสม

หลักการงานของโครงการแก้มลิง

โครงการแก้มลิงทำงานภายใต้หลักการสำคัญคือ **การชะลอน้ำและกักเก็บน้ำส่วนเกินไว้ในพื้นที่ที่กำหนด** ก่อนที่จะระบายออกสู่แหล่งน้ำใหญ่หรือออกสู่ทะเลเมื่อระดับน้ำลดลง โดยมีกลไกหลักดังนี้:

๑. **พื้นที่รับน้ำ (แก้มลิง):** กำหนดพื้นที่ลุ่มต่ำต่างๆ เช่น บึง หนอง คลอง สระน้ำ หรือพื้นที่ว่างเปล่าในเมืองและชนบท ให้เป็นพื้นที่สำหรับรองรับน้ำที่ไหลบ่าเข้ามาในช่วงที่เกิดน้ำท่วมหรือฝนตกหนัก
๒. **การควบคุมการระบายน้ำ:** มีการติดตั้งประตูระบายน้ำหรือสถานีสูบน้ำ เพื่อควบคุมการไหลเข้า-ออกของน้ำในพื้นที่แก้มลิง โดยจะปิดประตูเพื่อกักเก็บน้ำไว้เมื่อน้ำทะเลหนุนสูง หรือเมื่อระดับน้ำในแม่น้ำสายหลักสูงเกินไป
๓. **การระบายน้ำออก:** เมื่อระดับน้ำในแม่น้ำสายหลักลดลง หรือน้ำทะเลลดลง (โดยเฉพาะในช่วงน้ำลง) จะเปิดประตูระบายน้ำหรือเดินเครื่องสูบน้ำ เพื่อระบายน้ำที่กักเก็บไว้ในแก้มลิงออกสู่มแม่น้ำลำคลอง หรือออกสู่ทะเลอย่างรวดเร็ว

ประเภทของแก้มลิง

โครงการแก้มลิงสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทหลักๆ คือ:

๑. **แก้มลิงธรรมชาติ:** คือพื้นที่ลุ่มต่ำตามธรรมชาติที่สามารถกักเก็บน้ำได้ เช่น หนอง บึง คลอง บ่อ หรือพื้นที่เกษตรกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นพื้นที่รับน้ำชั่วคราวได้
 - ตัวอย่าง: ทุ่งรับน้ำต่างๆ ในภาคกลาง เช่น ทุ่งบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก, บึงมัจกะสันในกรุงเทพฯ
๒. **แก้มลิงที่สร้างขึ้น:** คือการสร้างบ่อพักน้ำขนาดใหญ่ หรืออ่างเก็บน้ำเทียมขึ้นมา เพื่อวัตถุประสงค์ในการกักเก็บน้ำโดยเฉพาะ
 - ตัวอย่าง: โครงการแก้มลิงในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีการก่อสร้างบ่อพักน้ำขนาดใหญ่ตามแนวคลองต่างๆ หรือตามสถานีสูบน้ำ

ประโยชน์และความสำคัญของโครงการแก้มลิง

- **ลดปัญหาน้ำท่วม:** เป็นกลไกสำคัญในการชะลอน้ำและลดปริมาณน้ำที่ไหลเข้าสู่พื้นที่เมือง ทำให้ระดับน้ำท่วมลดลงและระยะเวลาการท่วมขังสั้นลง
- **บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ:** ช่วยให้สามารถควบคุมการไหลของน้ำได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูน้ำหลาก
- **เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำสำรอง:** น้ำที่กักเก็บไว้ในแก้มลิงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในช่วงฤดูแล้ง เช่น เพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค
- **เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม:** เป็นการประยุกต์ใช้หลักการธรรมชาติในการแก้ปัญหา ไม่จำเป็นต้องสร้างโครงสร้างขนาดใหญ่ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากนัก
- **ลดความเสียหายทางเศรษฐกิจ:** ช่วยลดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และโครงสร้างพื้นฐานที่เกิดจากน้ำท่วม

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน โครงการแก้มลิงยังคงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการน้ำในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ลุ่มเจ้าพระยาและเมืองใหญ่ต่างๆ หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมชลประทาน กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานท้องถิ่น ได้น้อมนำแนวพระราชดำริแก้มลิงมาประยุกต์ใช้และขยายผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปตามพระราชปณิธานของ **พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐)** ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

โครงการแก้มลิงจึงเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่ชัดเจนของพระอัจฉริยภาพของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงใช้ภูมิปัญญาอันลึกซึ้งในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนด้วยวิธีการที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ

๗)โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดลอมแหลมผักเบี้ย

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดลอมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดลอมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญยิ่งของ **พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)** ที่ทรงมีสายพระเนตรอันกว้างไกลและพระอัจฉริยภาพในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดลอม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ปัญหาน้ำเสียและขยะชุมชน** ด้วยแนวคิดที่เรียบง่าย แต่มีประสิทธิภาพสูง และเป็นมิตรกับธรรมชาติ โครงการนี้เป็นต้นแบบของการนำธรรมชาติมาบำบัดธรรมชาติ ซึ่งได้รับการยอมรับทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดลอมแหลมผักเบี้ยฯ ตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เริ่มต้นขึ้นในปี **พ.ศ. ๒๕๓๓** เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริให้ศึกษาวิจัยและพัฒนาวิธีการบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของประเทศไทย

ในเวลานั้น ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาน้ำเสียและขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในเขตเมืองและแหล่งชุมชน พระองค์จึงทรงเล็งเห็นความจำเป็นในการหาวิธีแก้ปัญหายั่งยืน โดยทรงเลือกพื้นที่แหลมผักเบี้ย ซึ่งเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการทดลอง

วัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้คือ:

๑. **ศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม:** เพื่อบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๒. **เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี:** ให้แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นของตนเอง
๓. **ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม:** โดยเฉพาะคุณภาพน้ำและดินในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อน
๔. **สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์:** ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อม

หลักการทรงงานและเทคโนโลยีที่ใช้

โครงการแหลมผักเบี้ยยึดหลักการสำคัญคือ "ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ" หรือ "ใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย" และเน้นการใช้เทคโนโลยีแบบง่ายๆ แต่มีประสิทธิภาพสูง โดยมีระบบการบำบัดที่สำคัญดังนี้:

๑. **ระบบบำบัดน้ำเสีย:**
 - **บ่อบำบัดน้ำเสียแบบบ่อบำบัด (Lagoon System):** น้ำเสียจากชุมชนจะถูกส่งเข้าบ่อบำบัดขนาดใหญ่หลายบ่อเรียงตามลำดับ มีการใช้สาหร่ายและจุลินทรีย์ธรรมชาติช่วยบำบัด
 - **ระบบพืชบำบัดน้ำเสีย:** เช่น การใช้พืชชายน้ำ เช่น หญ้าธูปฤๅษี กกอีลิปต์ มาช่วยดูดซับสารอินทรีย์และโลหะหนักในน้ำเสีย
 - **ระบบบำบัดน้ำเสียแบบพื้นที่ชุ่มน้ำเทียม (Constructed Wetland):** สร้างพื้นที่ที่มีพืชน้ำขึ้นปกคลุม เพื่อให้ น้ำเสียไหลผ่านและได้รับการบำบัดตามธรรมชาติ
 - **ระบบน้ำดีไล่น้ำเสีย (Water Quality Improvement):** หลังจากบำบัดน้ำเสียในบ่อต่างๆ แล้ว น้ำที่ผ่านการบำบัดจะถูกส่งออกไปผสมผสานกับน้ำทะเล หรือปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติ เพื่อช่วยเจือจางและฟื้นฟูคุณภาพน้ำในพื้นที่โดยรอบ
๒. **ระบบกำจัดขยะมูลฝอย:**
 - **การคัดแยกขยะ:** ส่งเสริมการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง
 - **การทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์:** นำขยะอินทรีย์มาผ่านกระบวนการหมักเพื่อผลิตปุ๋ยชีวภาพสำหรับใช้ในการเกษตร
 - **การผลิตเชื้อเพลิงจากขยะ (RDF):** นำขยะที่ไม่สามารถนำไปรีไซเคิลหรือทำปุ๋ยหมักได้มาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิง เพื่อใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม

ผลลัพธ์และความสำเร็จ

โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยฯ ประสบความสำเร็จอย่างสูง และเป็นที่ยอมรับในหลายมิติ:

- **พิสูจน์ประสิทธิภาพของเทคโนโลยี:** แสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะแบบธรรมชาติ สามารถใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในระดับชุมชน
- **เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้:** มีหน่วยงาน ชุมชน และผู้สนใจจำนวนมากเข้ามาศึกษาดูงานและนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นของตนเอง
- **ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม:** ช่วยฟื้นฟูคุณภาพน้ำและระบบนิเวศในบริเวณแหลมผักเบี้ยให้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด
- **สร้างงานและรายได้:** เกิดอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการแปรรูปขยะ
- **ลดปัญหาการใช้สารเคมี:** เน้นการบำบัดด้วยวิธีธรรมชาติ ทำให้ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน มูลนิธิสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงดำเนินงานโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสานต่อพระราชปณิธานของ **พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐)** ในการรักษาและต่อยอดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถ เพื่อให้ประเทศไทยมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน

โครงการแหลมผักเบี้ยจึงไม่ได้เป็นเพียงโครงการวิจัย แต่เป็นบทเรียนอันล้ำค่าที่แสดงให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมสามารถทำได้ด้วยความเข้าใจธรรมชาติ การใช้ภูมิปัญญา และการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๘) กังหันชัยพัฒนา

กังหันน้ำชัยพัฒนา: นวัตกรรมบำบัดน้ำเสียจากพระอัจฉริยภาพ

กังหันน้ำชัยพัฒนา เป็นหนึ่งในสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญยิ่งของ **พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)** ที่ทรงมีพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ปัญหาน้ำเน่าเสีย** ในแหล่งน้ำต่างๆ พระองค์ทรงประดิษฐ์คิดค้นกังหันน้ำขึ้นเพื่อเติมอากาศลงในน้ำเสีย ซึ่งเป็นวิธีการบำบัดน้ำที่เรียบง่าย ประหยัด และมีประสิทธิภาพสูง

ที่มาของแนวพระราชดำริ

แนวพระราชดำริเรื่องกังหันน้ำชัยพัฒนาเริ่มต้นขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ในขณะที่ประเทศไทย โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กำลังเผชิญกับปัญหาน้ำเน่าเสียในคูคลองและแหล่งน้ำต่างๆ อย่างรุนแรง เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนและภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดน้ำเสียที่ไม่มีการบำบัดไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและระบบนิเวศ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเห็นถึงปัญหานี้ และทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้ศึกษาและวิจัยวิธีการบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการเติมอากาศลงในน้ำเสีย เพราะการขาดออกซิเจนเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้น้ำเน่าเสียรุนแรงขึ้น

หลักการทำงานและลักษณะเด่น

กังหันน้ำชัยพัฒนาเป็นเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย (Low Speed Surface Aerator) ซึ่งหมายความว่า ตัวเครื่องจะลอยอยู่ในน้ำ และใบพัดจะหมุนช้าๆ เพื่อยกผิวน้ำขึ้นไปสัมผัสกับอากาศด้านบน แล้วตกลงมากระทบผิวน้ำเดิม ทำให้เกิดการเติมออกซิเจนในน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการทำงาน:

๑. การหมุนของใบพัด: ใบพัดของกังหันจะหมุนอย่างช้าๆ (ประมาณ ๘-๑๐ รอบต่อนาที) เพื่อวิดน้ำจากด้านล่างขึ้นสู่ด้านบน
๒. การเติมอากาศ: เมื่อน้ำถูกวิดขึ้นและตกลงมา จะเกิดฟองอากาศเล็กๆ จำนวนมากกระจายอยู่ในน้ำ ทำให้ออกซิเจนในอากาศละลายลงสู่น้ำได้มากขึ้น
๓. การกวนน้ำ: การหมุนของใบพัดยังช่วยให้เกิดการไหลเวียนของน้ำ ทำให้ตะกอนที่ก้นบ่อถูกยกขึ้นมาสัมผัสกับออกซิเจนและช่วยให้กระบวนการย่อยสลายสารอินทรีย์เป็นไปได้ดีขึ้น
๔. เพิ่มประสิทธิภาพการบำบัด: ออกซิเจนที่เพิ่มขึ้นในน้ำจะช่วยกระตุ้นการทำงานของจุลินทรีย์ที่ทำหน้าที่ย่อยสลายสารอินทรีย์ในน้ำเสีย ทำให้คุณภาพน้ำดีขึ้นอย่างรวดเร็ว

ลักษณะเด่น:

- ประหยัดพลังงาน: ออกแบบมาให้ใช้พลังงานน้อย แต่ให้ประสิทธิภาพการเติมอากาศสูง
- สร้างง่าย ใช้งานง่าย บำรุงรักษาง่าย: สามารถสร้างและประกอบได้ในประเทศ ใช้วัสดุที่หาได้ง่าย
- เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: ไม่มีการใช้สารเคมีในการบำบัดน้ำ
- เคลื่อนย้ายสะดวก: สามารถติดตั้งและเคลื่อนย้ายไปในพื้นที่ต่างๆ ที่มีปัญหาน้ำเน่าเสียได้อย่างคล่องตัว
- มีประสิทธิภาพสูง: ได้รับการรับรองและยกย่องจากองค์กรนานาชาติ

ประโยชน์และความสำคัญ

กังหันน้ำชัยพัฒนาได้สร้างคุณประโยชน์มหาศาลให้กับประเทศไทยในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม:

- บำบัดน้ำเน่าเสีย: ช่วยฟื้นฟูคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง บึง หนอง และแหล่งน้ำต่างๆ ที่ประสบปัญหาน้ำเน่าเสียให้กลับมามีคุณภาพที่ดีขึ้น
- ปรับปรุงระบบนิเวศทางน้ำ: การเพิ่มออกซิเจนในน้ำช่วยให้สัตว์น้ำสามารถอยู่อาศัยได้ และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งน้ำ
- ลดปัญหาสาธารณสุข: การที่แหล่งน้ำมีคุณภาพดีขึ้น ช่วยลดแหล่งเพาะเชื้อโรค และลดปัญหาสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง
- สร้างต้นแบบนวัตกรรม: แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง
- ประหยัดงบประมาณ: เป็นวิธีบำบัดน้ำเสียที่ประหยัดค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับระบบบำบัดขนาดใหญ่

การจดสิทธิบัตรและพระเกียรติยศ

กังหันน้ำชัยพัฒนาได้รับการจดสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ นับเป็นสิ่งประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศเครื่องแรกของโลกที่ได้รับการจดสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ และยังได้รับรางวัลเหรียญทองจาก Brussels Eureka ๒๐๐๐ ประเทศเบลเยียม ซึ่งเป็นการเชิดชูพระอัจฉริยภาพในระดับนานาชาติ

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน กังหันน้ำชัยพัฒนายังคงถูกนำไปใช้ในการบำบัดน้ำเสียในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ และยังคงมีการศึกษาพัฒนาต่อยอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปตามพระราชปณิธานของ **พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐)** ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยสืบไป

กังหันน้ำชัยพัฒนาจึงเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของพระมหากษัตริย์คุณและพระอัจฉริยภาพในการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ยังคงเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมาจนถึงทุกวันนี้

๙) มุลนิธิอุทกพัฒน์

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์: การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนจากแนวพระราชดำริ

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ สืบสาน รักษา และต่อยอด แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับหลักวิชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาในในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสานต่อภารกิจที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงริเริ่มและให้ความสำคัญมาโดยตลอด คือเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเน้นย้ำเสมอว่า การบริหารจัดการน้ำที่ดีจะต้องมาจากความเข้าใจธรรมชาติของน้ำ เข้าใจสภาพพื้นที่ และที่สำคัญคือ **เข้าใจวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนในพื้นที่** โดยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และลงมือทำด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์หลักของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้แก่:

๑. **สืบสานแนวพระราชดำริ:** น้อมนำแนวพระราชดำริและหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ด้านการบริหารจัดการน้ำมาประยุกต์ใช้และขยายผล
๒. **ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน:** เน้นการสร้างขีดความสามารถให้ชุมชนสามารถวางแผนและบริหารจัดการน้ำของตนเองได้

๓. **พัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม:** ศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการจัดการน้ำในแต่ละพื้นที่
๔. **เป็นศูนย์กลางการประสานงาน:** ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในการแก้ไขปัญหาหน้า
๕. **สร้างแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์:** ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นๆ

หลักการดำเนินงานและแนวคิดสำคัญ

มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ ดำเนินงานภายใต้หลักการสำคัญที่ได้มาจากแนวพระราชดำริ คือ:

- **เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา:** ทำความเข้าใจปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างลึกซึ้ง เข้าถึงพื้นที่และวิถีชีวิตของประชาชน แล้วจึงร่วมกันพัฒนาแนวทางแก้ไข
- **ระเบิดจากข้างใน:** เริ่มต้นการแก้ไขปัญหาจากความต้องการและศักยภาพของคนในชุมชนเอง โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของปัญหาและร่วมกันหาทางออก
- **ใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย / ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ:** ประยุกต์ใช้หลักการทางธรรมชาติในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
- **ความพอเพียง:** ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างรู้คุณค่าและพอประมาณ

ตัวอย่างโครงการที่มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ ดำเนินงาน:

มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ ได้เข้าไปสนับสนุนและทำงานร่วมกับชุมชนในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาหน้าที่แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละภูมิภาค เช่น:

- **การแก้ไขปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่เกษตรกรรม:** โดยการสร้างฝายชะลอน้ำ พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ ปรับปรุงระบบชลประทานขนาดเล็ก และส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่
- **การฟื้นฟูแหล่งน้ำเสื่อมโทรม:** เช่น คลอง บึง หนอง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูคุณภาพน้ำและระบบนิเวศ
- **การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่สูง:** การสร้างระบบเก็บกักน้ำบนภูเขา การปลูกป่าต้นน้ำ เพื่อป้องกันการพังทลายของดินและเพิ่มปริมาณน้ำใต้ดิน
- **การพัฒนาคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค:** การจัดหาน้ำสะอาดสำหรับชุมชนห่างไกล

บทบาทและความสำคัญ

มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ มีบทบาทสำคัญในการเป็นกลไกขับเคลื่อนแนวพระราชดำริสู่การปฏิบัติจริงในระดับชุมชน โดยไม่เพียงแต่แก้ปัญหาน้ำเฉพาะหน้า แต่ยังสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนด้วยการ:

- **เสริมสร้างศักยภาพชุมชน:** ทำให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพึ่งพาตนเองในการบริหารจัดการน้ำได้
- **ลดความเหลื่อมล้ำ:** การเข้าถึงแหล่งน้ำที่เพียงพอและมีคุณภาพ ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล

- **สร้างความเข้มแข็งทางสังคม:** การร่วมมือกันแก้ปัญหาช่วยเสริมสร้างความสามัคคีและเครือข่ายภายในชุมชน
- **เป็นแหล่งเรียนรู้ระดับประเทศ:** โครงการต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จกลายเป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นนำไปปรับใช้

การสืบสานพระราชปณิธาน

ภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์ของ **พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐)** มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ ยังคงเดินหน้าสานต่อภารกิจอย่างมุ่งมั่น เพื่อให้แนวพระราชดำริด้านการบริหารจัดการน้ำยังคงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนสืบไป

มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ จึงเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการนำแนวพระราชดำริมาประยุกต์ใช้และขยายผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการสร้าง "คน" ให้เป็นผู้จัดการ "น้ำ" และสร้าง "ความยั่งยืน" ให้เกิดขึ้นในระดับชุมชนอย่างแท้จริง

๑๐) แกล้งดิน

โครงการแกล้งดิน: ภูมิปัญญาพระราชทานเพื่อฟื้นฟูดินที่เปรี้ยวจัด

โครงการแกล้งดิน เป็นหนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่โดดเด่นและสะท้อนถึงพระอัจฉริยภาพของ **พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)** ในการแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **ปัญหาดินเปรี้ยวจัด (ดินพรุ)** ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการเพาะปลูกในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย พระองค์ทรงคิดค้นวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่เรียบง่าย แต่แยบยล ด้วยการ "แกล้ง" หรือเร่งให้ดินแสดงความเป็นกรดออกมาจนถึงที่สุด แล้วจึงหาวิธีปรับปรุงแก้ไขให้กลับมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้

ความเป็นมาของแนวพระราชดำริ "แกล้งดิน"

แนวพระราชดำริ "แกล้งดิน" มีจุดเริ่มต้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ขณะที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีดินพรุ (ดินเปรี้ยวจัด) กระจายอยู่เป็นบริเวณกว้าง ดินเหล่านี้เมื่อถูกระบายน้ำออกแล้วจะแห้ง และเมื่อมีอากาศเข้าไปทำปฏิกิริยากับแร่ธาตุไฟโรต์ในดิน จะเกิดกรดกำมะถันสูงมาก ทำให้ดินมีความเป็นกรดจัดจนไม่สามารถปลูกพืชได้

พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า **"ให้มีการแกล้งดินให้เปรี้ยวจัดจนถึงที่สุด แล้วค่อยมาปรับปรุงแก้ไข"** ซึ่งหมายถึงการทำให้ดินเป็นกรดให้ถึงขีดสุดก่อนที่จะทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ปฏิกิริยาทางเคมีที่ทำให้เกิดความเป็นกรดได้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ แล้วค่อยใช้วิธีการต่างๆ ในการลดความเป็นกรดและปรับปรุงคุณภาพดิน

หลักการดำเนินงานของโครงการแก้แล้งดิน

โครงการแก้แล้งดินดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อน แต่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในวิธีที่เข้าใจง่าย โดยมีขั้นตอนหลักดังนี้:

๑. การระบายน้ำและการทำดินให้แห้ง (แก้แล้งให้เปรี้ยว):
 - เริ่มต้นด้วยการระบายน้ำออกจากพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด และปล่อยให้ดินแห้งสลับเปียกเป็นระยะ เพื่อเปิดโอกาสให้อากาศ (ออกซิเจน) เข้าไปทำปฏิกิริยาออกซิเดชันกับแร่ธาตุไฟโรต์ (FeS₂) ในดินอย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้เกิดกรดกำมะถัน (H₂SO₄) ออกมา ทำให้ดินมีความเป็นกรดรุนแรงที่สุด หรือ "เปรี้ยวจัด" ถึงขีดสุด
๒. การชะล้างความเปรี้ยว (ใช้น้ำชะล้าง):
 - เมื่อดินแสดงความเป็นกรดจัดเต็มที่แล้ว จะทำการปล่อยน้ำจืดเข้าท่วมพื้นที่ และขังไว้ในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้น้ำจืดละลายกรดที่อยู่ในดินออกมา แล้วจึงระบายน้ำนั้นทิ้งไป ทำซ้ำหลายครั้ง เพื่อชะล้างกรดออกจากหน้าดิน
๓. การปรับสภาพดิน (ลดความเปรี้ยว):
 - หลังจากชะล้างกรดออกไปพอสมควรแล้ว จะมีการปรับสภาพดินด้วยวัสดุปูน เช่น ปูนมาร์ล (Marl) หรือ ปูนขาว (Lime) ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นด่าง ช่วยในการลดความเป็นกรดของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่จำเป็นต่อพืช
๔. การปลูกพืชที่ทนทานหรือปรับปรุงพันธุ์:
 - อาจมีการปลูกพืชที่สามารถทนทานต่อสภาพดินที่มีความเป็นกรดได้ในระดับหนึ่ง เพื่อช่วยในการปรับปรุงดินในระยะแรก และในระยะยาวอาจมีการพัฒนาพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับสภาพดินนั้นๆ

ประโยชน์และความสำคัญของโครงการแก้แล้งดิน

- **ฟื้นฟูพื้นที่การเกษตร:** ทำให้พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดที่ไม่สามารถเพาะปลูกได้กลับมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อีกครั้ง เพิ่มพื้นที่ทำกินให้แก่เกษตรกร
- **เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร:** เมื่อดินมีคุณภาพดีขึ้น เกษตรกรก็สามารถปลูกพืชได้หลากหลายและให้ผลผลิตที่ดีขึ้น
- **สร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต:** เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคงขึ้น
- **เป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาดิน:** โครงการแก้แล้งดินเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัดที่ได้รับการยอมรับและนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ที่ประสบปัญหาค้ำกันทั้งในและต่างประเทศ
- **แสดงถึงพระอัจฉริยภาพ:** สะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในการประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์และความเข้าใจในธรรมชาติเพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างแยบยล

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน กรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงดำเนินงานวิจัยและส่งเสริมการใช้เทคนิค "แก้แล้งดิน" เพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัดในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นไปตามพระราชปณิธานของ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถ เพื่อประโยชน์สุขของเกษตรกรและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

โครงการแก้งดินจึงเป็นตัวอย่างอันประจักษ์ถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงทุ่มเทเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกร และแสดงให้เห็นว่าแม้ปัญหาจะดูซับซ้อนเพียงใด ก็สามารถแก้ไขได้ด้วยการศึกษาอย่างลึกซึ้ง และการประยุกต์ใช้ความรู้ด้วยภูมิปัญญา

๑๑) การแก้ปัญหาดินเค็ม

การแก้ปัญหาดินเค็ม: แนวพระราชดำริเพื่อฟื้นฟูผืนดินที่ทำหาย

การแก้ปัญหาดินเค็ม เป็นอีกหนึ่งความท้าทายด้านทรัพยากรดินที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ทรงให้ความสำคัญและพระราชทานแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ดินเค็มเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูกและการดำรงชีวิตของเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและบางพื้นที่ชายฝั่งทะเล แนวพระราชดำริของพระองค์มุ่งเน้นการเข้าใจสาเหตุ การป้องกัน และการฟื้นฟูอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ดินกลับมา มีความอุดมสมบูรณ์และใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้อีกครั้ง

ลักษณะและสาเหตุของปัญหาดินเค็ม

ดินเค็มคือดินที่มีปริมาณเกลือละลายอยู่สูงเกินกว่าที่พืชส่วนใหญ่จะทนทานได้ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเจริญเติบโตของพืช ทำให้พืชแคระแกร็น ผลผลิตลดลง หรือตายในที่สุด สาเหตุหลักๆ ของปัญหาดินเค็มในประเทศไทย ได้แก่:

๑. แหล่งเกลือใต้ดิน: โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีชั้นเกลือหินใต้ดินที่อยู่ลึก เมื่อน้ำใต้ดินไหลผ่านหรือมีการขุดเจาะลงไปถึงชั้นเกลือ เกลือจะละลายปนมากับน้ำแล้วซึมขึ้นสู่ผิวดิน
๒. การระเหยของน้ำ: ในช่วงหน้าแล้ง เมื่อน้ำใต้ดินที่ปนเปื้อนเกลือซึมขึ้นสู่ผิวดิน น้ำจะระเหยไป ทิ้งคราบเกลือไว้บนหน้าดิน
๓. น้ำทะเลหนุนสูง: ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล น้ำเค็มจากทะเลสามารถหนุนขึ้นมาตามแม่น้ำลำคลอง หรือซึมเข้ามาในพื้นที่เพาะปลูกได้
๔. การจัดการน้ำที่ไม่เหมาะสม: เช่น การใช้ระบบชลประทานที่ไม่ถูกวิธี ทำให้มีการสะสมเกลือในดิน

แนวพระราชดำริในการแก้ปัญหาดินเค็ม

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานแนวทางในการแก้ปัญหาดินเค็มอย่างเป็นองค์รวม โดยเน้นทั้งการป้องกันและฟื้นฟู ดังนี้:

๑. การใช้พืชทนเค็ม:
 - ทรงส่งเสริมการปลูกพืชที่สามารถทนทานต่อสภาพดินเค็มได้ดี เช่น มะพร้าว, ตาลโตนด, ลำพู, ยางนา และพืชผักบางชนิดที่ปรับตัวได้ดี เพื่อให้เกษตรกรยังคงมีผลผลิตและรายได้ในขณะที่รอกการฟื้นฟูดิน
 - ในระยะยาว มีการวิจัยและพัฒนา พันธุ์พืชเศรษฐกิจที่ทนเค็ม เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับเกษตรกร
๒. การชะล้างเกลือออกจากดิน:
 - เป็นวิธีการพื้นฐานในการลดความเค็มของดิน โดยการ ปล่องน้ำจืดเข้าท่วมพื้นที่ แล้วระบายออกเพื่อชะล้างเกลือที่ละลายอยู่ในดินลงสู่ใต้ดินหรือระบายออกไปกับน้ำ ซึ่งจำเป็นต้องมีแหล่งน้ำจืดที่เพียงพอและระบบระบายน้ำที่ดี

๓. การป้องกันการแพร่กระจายของเกลือ:

- การสร้างคันดินกั้นน้ำเค็ม: โดยเฉพาะในพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำทะเลซึมเข้ามาในพื้นที่เกษตรกรรม
- การควบคุมระดับน้ำใต้ดิน: เพื่อไม่ให้น้ำเค็มใต้ดินซึมขึ้นสู่ผิวดินในปริมาณมากเกินไป
- การส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่: การจัดสรรพื้นที่อย่างเหมาะสม การปลูกป่า และการสร้างแหล่งน้ำในไร่นา สามารถช่วยลดการระเหยของน้ำและป้องกันการสะสมของเกลือบนหน้าดินได้

๔. การปรับปรุงบำรุงดิน:

- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และอินทรีย์วัตถุ: เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก พีชปุ๋ยสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ และช่วยลดผลกระทบจากความเค็ม
- การปลูกพืชปุ๋ยสด: พืชตระกูลถั่วบางชนิดสามารถปลูกในดินเค็มได้และช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและไนโตรเจนในดิน
- การใช้ยิปซัม: ในบางกรณี อาจมีการใช้ยิปซัมเพื่อปรับปรุงโครงสร้างดินและช่วยในการชะล้างเกลือออกไป

๕. การมีส่วนร่วมของประชาชน:

- ทรงเน้นย้ำถึงการให้ความรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจปัญหาดินเค็มและมีส่วนร่วมในการแก้ไข โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับหลักวิชาการ

สถานที่สำคัญที่ดำเนินงาน

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี: เป็นหนึ่งในศูนย์ศึกษาฯ ที่มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาดินเค็มในพื้นที่ชายฝั่งทะเล
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส: ถึงแม้จะเน้นปัญหาดินเปรี้ยวเป็นหลัก แต่ก็มีการศึกษาวิจัยการจัดการดินในสภาพพื้นที่ที่ซับซ้อน

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานวิชาการต่างๆ ยังคงดำเนินงานตามแนวพระราชดำริในการแก้ปัญหาดินเค็มอย่างต่อเนื่อง มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมถึงการขยายผลไปสู่พื้นที่ประสบปัญหาทั่วประเทศ ซึ่งเป็นไปตามพระราชปณิธานของ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ที่ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถ เพื่อให้เกษตรกรไทยสามารถใช้ประโยชน์จากผืนดินได้อย่างยั่งยืน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การแก้ปัญหาดินเค็มจึงไม่ใช่แค่การปรับปรุงดิน แต่เป็นการสร้างความหวังและโอกาสในการทำกินให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ที่เคยแห้งแล้งและไม่สามารถเพาะปลูกได้

๑๒) อ่างเก็บน้ำเขาเต่า

อ่างเก็บน้ำเขาเต่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: ต้นกำเนิดของโครงการชลประทานเพื่อราษฎร

อ่างเก็บน้ำเขาเต่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองแก อำเภอบางขัน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถือเป็นโครงการชลประทานตามพระราชดำริแห่งแรกของประเทศไทย ที่แสดงให้เห็นถึงพระปฐมมฤตแห่งพระมหา

กรุณาธิคุณและพระอัจฉริยภาพของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ในการทรงแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของพสกนิกรด้านการขาดแคลนน้ำ

ความเป็นมาและแรงบันดาลใจ

ย้อนกลับไปก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๖ หมู่บ้านเขาเต่าเป็นหมู่บ้านชาวประมงเล็กๆ ที่ประสบปัญหาอย่างรุนแรงจากการขาดแคลนน้ำจืดสำหรับอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง และเมื่อถึงช่วงน้ำทะเลหนุนสูง น้ำเค็มจะไหลเข้าท่วมพื้นที่เกษตรกรรมของชาวบ้าน "ทุ่งตะกาด" ทำให้พืชผลเสียหายซ้ำซ้อน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนประชาชนในเขตหัวหินและทรงเห็นถึงความทุกข์ยากของชาวบ้านเขาเต่า พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริที่จะช่วยเหลือราษฎรในเรื่องน้ำอย่างเร่งด่วน

โดยในวันที่ ๙ และ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ราษฎรบ้านเขาเต่าได้รวมตัวกัน น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินจำนวน ๓๐๐ ไร่ แต่พระองค์ท่าน เพื่อใช้ในการสร้างอ่างเก็บน้ำ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริพร้อมทั้ง พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ จำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท ให้แก่กรมชลประทาน เพื่อใช้เป็นงบประมาณดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแห่งนี้ในระยะแรก และได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมเสาะเข้มเอกเมื่อวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๖

วัตถุประสงค์และหลักการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์หลักของการสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่า คือ:

๑. **จัดหาแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค:** ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านชายทะเลเขาเต่าที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำจืด
๒. **บรรเทาปัญหาดินเค็มและน้ำทะเลหนุน:** โดยการเก็บกักน้ำจืดไว้เพื่อใช้ในการชะล้างความเค็มของดินในพื้นที่การเกษตร

ในช่วงแรก สภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำยังคงมีรสเค็มเนื่องจากพื้นดินเดิมมีสภาพเป็นดินเค็ม แต่ในระยะต่อมา เมื่อมีการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเพื่อชะล้างความเค็มของดิน ประกอบกับการมีน้ำจืดไหลเข้าเติมเต็มจากธรรมชาติและโครงการช่วยเหลืออื่นๆ น้ำในอ่างเก็บน้ำก็ค่อยๆ จืดลงและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้มีการต่อท่อน้ำดิบจากโครงการปรมาณบุรีมาช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่อ่างเก็บน้ำหาดทรายใหญ่ (ซึ่งสร้างเสร็จแล้วแต่น้ำยังมีความเค็ม) และแยกท่อส่งน้ำมาช่วยเหลือราษฎรบ้านเขาเต่าด้วย ทำให้ราษฎรได้ใช้น้ำจากระบบส่งน้ำนี้เป็นหลัก และสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำจืดบริโภคของชุมชนเขาเต่าได้อย่างสมบูรณ์

ความสำคัญและผลลัพธ์

อ่างเก็บน้ำเขาเต่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะ:

- **โครงการชลประทานตามพระราชดำริแห่งแรก:** เป็นจุดเริ่มต้นของโครงการชลประทานและโครงการพัฒนาต่างๆ อีกมากมายที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เพื่อแก้ปัญหาให้ประชาชนทั่วประเทศ
- **เป็นสัญลักษณ์แห่งพระมหากรุณาธิคุณ:** แสดงถึงความใส่พระราชหฤทัยของพระองค์ที่ทรงเห็นความเดือดร้อนของราษฎร และทรงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อช่วยเหลือ
- **ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน:** ช่วยให้ชาวบ้านเขาเต่ามีน้ำจืดใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น
- **เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและแหล่งท่องเที่ยว:** ปัจจุบันอ่างเก็บน้ำเขาเต่ายังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงามและเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของอำเภอหัวหิน ที่ผู้คนนิยมมาเดินเล่น ชมวิว และสักการะพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ประดิษฐานอยู่กลางอ่างเก็บน้ำ เพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์

อ่างเก็บน้ำเขาเต่าจึงไม่ใช่เพียงแค่แหล่งเก็บน้ำ แต่เป็นปฐมบทของโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้สร้างประโยชน์สุขให้กับปวงชนชาวไทยมาอย่างยาวนาน และยังคงเป็นสิ่งที่เตือนใจถึงพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการทรงงานเพื่อแผ่นดิน

การสืบสานพระราชปณิธาน

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ทรงสืบสานแนวพระราชดำริในการปลูกป่าทดแทนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง โดยทรงให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการจิตอาสา "เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ" ซึ่งมีกิจกรรมการปลูกป่า การดูแลรักษาป่า และการสร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ป่าไม้

การปลูกป่าทดแทนตามแนวพระราชดำริจึงเป็นมากกว่ากิจกรรมการปลูกต้นไม้ แต่เป็นการสร้างความเข้าใจ การสร้างจิตสำนึก และการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในสังคม เพื่อให้ประเทศไทยมีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ และเป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

การสืบสานสู่ปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ทรงสืบสานพระราชปณิธานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยทรงเน้นย้ำให้ทุกภาคส่วนร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และพระราชทานแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังจะเห็นได้จากพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลรักษาป่าไม้และแหล่งน้ำ รวมถึงโครงการจิตอาสา "เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ" ที่มีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การปลูกป่า การทำความสะอาดแหล่งน้ำ เป็นส่วนหนึ่งของการบำเพ็ญประโยชน์

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ไม่เพียงแต่แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังเป็นการวางรากฐานสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ การสร้างจิตสำนึก และการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ เพื่อส่งมอบโลกที่น่าอยู่ให้แก่คนรุ่นต่อไป

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. หญ้าแฝกมีประโยชน์อย่างไร
๒. ฝนหลวงมีหลักการอย่างไร
๓. การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูกคืออะไร
๔. แนวคิดของหลักการแก้มลิงคืออะไร
๕. โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีขั้นตอนการบำบัดน้ำเสียอย่างไร

แบบทดสอบ

ตอนที่ ๒ จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดเป็นเหตุผลช่วยสนับสนุนว่าหญ้าแฝกช่วยให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ
 - ก. หญ้าแฝกช่วยเพิ่มธาตุอาหารแก่ดิน
 - ข. หญ้าแฝกช่วยเก็บความชุ่มชื้นในดิน
 - ค. หญ้าแฝกดูดซับโลหะและสารเคมีที่เป็นพิษ
 - ง. ทุกข้อที่กล่าวมา
๒. ปัจจัยใดที่นำมาสู่โครงการฝนหลวงพระราชทาน
 - ก. ภาวะน้ำเค็มหนุน ทำให้น้ำสำหรับเพาะปลูกกลายเป็นน้ำกร่อย
 - ข. การขาดแคลนน้ำฝนจากความไม่แน่นอนของธรรมชาติ
 - ค. การคุกคามของภัยคอมมิวนิสต์
 - ง. ต้องการให้นานาชาติเห็นว่าประเทศไทยมีความทันสมัยทัดเทียมกัน
๓. สาระสำคัญของโครงการฝนหลวงที่แตกต่างจากฝนตามธรรมชาติคือข้อใด
 - ก. ปริมาณน้ำฝน
 - ข. อุณหภูมิของน้ำฝน
 - ค. การบังคับพื้นที่ให้ฝนตก
 - ง. ปริมาณลม
๔. เทคนิคการปลูกป่าแบบไม่ต้องปลูกทำได้อย่างไร
 - ก. ใช้พืชที่มีเมล็ด
 - ข. ให้เมล็ดพืชตกจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ
 - ค. ให้พืชเติบโตตามธรรมชาติ โดยไม่ทำให้ใครมารบกวน
 - ง. ทุกข้อที่กล่าวมา
๕. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริคลองลัดโพธิ์เป็นการแก้ปัญหาเรื่องใด
 - ก. น้ำท่วม
 - ข. ความแออัดในการคมนาคมทางน้ำ
 - ค. การขาดน้ำทางการเกษตร
 - ง. น้ำเสียและเน่าเหม็น
๖. ข้อใดไม่ใช่ลำดับขั้นตอนตามโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย
 - ก. ระบบบำบัดน้ำเสีย
 - ข. ระบบที่บำบัดด้วยแปลงหญ้า
 - ค. ระบบบำบัดด้วยป่าชายเลน
 - ง. ระบบบำบัดด้วยกังหันน้ำชัยพัฒนา

อ่อนและเจริญเติบโตเป็นต้นไม้ใหญ่ต่อไป แต่ต้องควบคุมมิให้ใครเข้าไปปรบกววน ปล่อยให้ป่าค่อย ๆ พื้นตัวเองตามธรรมชาติ

๔. แนวคิดของหลักการแก้มลิงคืออะไร

การทำพื้นที่ว่างหรือแหล่งน้ำธรรมชาติที่สามารถรองรับน้ำในยามที่มีน้ำมาก หรือน้ำหลาก แล้วจึงระบายน้ำลงทะเลยามที่น้ำทะเลลดลง เช่นเดียวกับลิงที่กักตุนกล้วยไว้ในกระพุ้งแก้มก่อนแล้วค่อยกิน

๕. โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีขั้นตอนการบำบัดน้ำเสียอย่างไร

ขั้นตอนที่ ๑ เป็นระบบบำบัดน้ำเสีย โดยนำน้ำเสียผ่านระบบบ่อดกตะกอน ให้แสงและพลังงานความร้อนจากดวงอาทิตย์ช่วยเร่งการตกตะกอนและฆ่าเชื้อโรค

ขั้นตอนที่ ๒ เป็นระบบที่บำบัดด้วยแปลงหญ้า เมื่อผ่านขั้นตอนนี้ น้ำจะมีคุณภาพดีขึ้นใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรได้

ขั้นตอนที่ ๓ ระบบบำบัดด้วยป่าชายเลนก่อนที่จะไหลลงสู่ทะเลตามธรรมชาติ

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ ๑	ง	ข้อ ๖	ง
ข้อ ๒	ข	ข้อ ๗	ก
ข้อ ๓	ค	ข้อ ๘	ง
ข้อ ๔	ง	ข้อ ๙	ก
ข้อ ๕	ก	ข้อ ๑๐	ค

๗. เอกสารอ้างอิง

สัจจาวุฒิ รอดสำราญ การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์เอ็มพันธ์. ๒๕๖๗

	ใบกิจกรรม ที่ ๑	หน่วยที่ ๕
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๙-๑๐
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศได้

๒) วิเคราะห์จุดประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

๕.๑ คอมพิวเตอร์

๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๖. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูล ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม พร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ตามใบกิจกรรมที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๗. สรุปและอภิปราย

ครูนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

๘. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๙. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.chaipat.or.th>

	ใบงาน ที่ ๑	หน่วยที่ ๕
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๙-๑๐
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศได้
- ๒) วิเคราะห์จุดประสงค์ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- ๕.๑ คอมพิวเตอร์
- ๕.๒ โปรเจ็คเตอร์
- ๕.๓ กระดาษบุรูป
- ๕.๔ ปากกาตราม้า
- ๕.๕ สีไม้

๖. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ

๗. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ชื่อเรื่อง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

จุดประสงค์

๑. จัดทำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
 - ๑) หญ้าแฝก
 - ๒) ฝนหลวง
 - ๓) การปลูกป่าทดแทน
 - ๔) โครงการประตุน้ำคลองลาดโพธิ์
 - ๕) แก้มลิง
 - ๖) โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย
 - ๗) กังหันชัยพัฒนา
 - ๘) มูลนิธิอุทกพัฒน์
 - ๙) แก่ล้างดิน
 - ๑๐) การแก้ปัญหาดินเค็ม
 - ๑๑) อ่างเก็บน้ำเขาเต่า

๒. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษรูป
๒. ปากกาตราม้า
๓. สีไม้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ
๒. สมาชิกกลุ่มจับคู่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล
๓. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งออกแบบรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ทำเป็นแผนที่ความคิดหรือ infographic พิมพ์เป็นโปสเตอร์ หรือนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์
๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

๘. สรุปและอภิปราย

ครูผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

๙. การประเมินผล

- ๙.๑ สังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม
- ๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๑๐. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ๖
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๑-๑๒
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑)โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
- ๒)ความเป็นมาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๓)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ๔)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี
- ๕)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
- ๖)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
- ๗)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- ๘)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส
- ๙)ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพง

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอน	ผู้เรียน
๑. ผู้สอนบอกจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	ผู้เรียนทราบจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้
๒. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๖	ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ๖
๓. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้จากวีดิทัศน์
๔. ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยการทบทวนความรู้เดิมจากครั้งที่ผ่านมา	ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
๕. ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนแบบใช้สื่อทัศนวัสดุ ที่ใช้ได้แก่ Power Point และ คลิปวีดิทัศน์ เพื่ออธิบายโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย เพื่อสร้างความเข้าใจ
๖. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทเรียนที่ ๔	ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทที่ ๔
๗. ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย
๘. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม	ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามกิจกรรมที่ ๑ และใบงานที่ ๑ สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น
๙. ผู้สอนเฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรม ใบงาน และสรุปคะแนนที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และบอกข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	ผู้เรียนตรวจแบบทดสอบ และบอกคะแนนทดสอบ
๑๐. ผู้สอนสรุปเนื้อหาสาระสำคัญตามที่ระบุไว้ในบทเรียน และสรุปปัญหาและแนวทางไข เพื่อนำไปพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป	ผู้เรียนฟังและจดบันทึก นำไปพัฒนาในบทเรียนต่อไป

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
- ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
- ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
- ๗.๔ คลิปวิดีโอทัศน์สื่อเสริมการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

- ๘.๑ หลักฐานความรู้
 - ๑) เอกสารประกอบการเรียน
- ๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน
 - ใบเช็คชื่อ
 - แบบทดสอบประจำทเรียน
 - กิจกรรมประจำทเรียน
 - ใบงานประจำทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

- ๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน
 - ๑)เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที
 - ๒)เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐
 - ๓)เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
 - ๔)เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
- ๙.๒ วิธีการประเมิน
 - ๑)เช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 - ๒)สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 - ๓)ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน
 - ๔)ประเมินผลการเรียนรู้
- ๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล
 - ๑)ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 - ๒)แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 - ๓)ใบงาน
 - ๔)แบบประเมินผลการเรียนรู้

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ๖
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๑-๑๒
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สาระการเรียนรู้

๑) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒) ความเป็นมาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

๕) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

- ๖) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
- ๗) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- ๘) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส
- ๙) ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพง

๑) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) รวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่นๆ ที่ทรงพระราชทานแนวทางหรือทรงริเริ่มขึ้นเพื่อ พัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน โดยเน้นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอย่างเป็นรูปธรรม การส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง และการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับธรรมชาติอย่างสมดุล

หลักการทรงงานสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการเหล่านี้ไม่ได้เน้นเพียงการให้ความช่วยเหลือแบบครั้งคราว แต่มีหลักการสำคัญที่สะท้อนถึงพระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรอันกว้างไกลในการพัฒนาอย่างยั่งยืน:

๑. การเข้าถึงและเข้าใจปัญหา (เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา): พระองค์จะทรงเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนพสกนิกรในทุกภูมิภาค เพื่อทอดพระเนตรปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ ก่อนที่จะพระราชทานแนวทางแก้ไข
๒. การพัฒนาจากภูมิสังคม: ทรงเน้นการใช้แนวทางที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และวิถีชีวิตของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น ไม่ใช่การใช้แม่แบบเดียวสำหรับทุกพื้นที่
๓. การพึ่งพาตนเองและเศรษฐกิจพอเพียง: ทรงสอนให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลัก **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** ที่เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน: ทรงส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และลงมือปฏิบัติ เพื่อให้โครงการเป็นของทุกคน และสามารถดำเนินต่อไปได้แม้ไม่มีการสนับสนุนจากภายนอก
๕. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: ทรงตระหนักว่าทรัพยากรธรรมชาติคือฐานรากของการดำรงชีวิต จึงทรงเน้นการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
๖. การบูรณาการและการทำงานร่วมกัน: โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มักเกี่ยวข้องกับหลายมิติและหลายหน่วยงาน ทรงเน้นการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

มิติการพัฒนาที่ครอบคลุม

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครอบคลุมการพัฒนาในหลากหลายมิติ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างครบวงจร:

- ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ: เช่น ฝนหลวง, แก้มลิง, ประตูละบายน้ำคลองลัดโพธิ์, อ่างเก็บน้ำเขาเต่า เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม ให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ

- ด้านการเกษตรและดิน: เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่, หญ้าแฝก, โครงการแก้มลิง, การแก้ไขปัญหาดินเค็ม, โครงการโคกนวมพระราชทาน, โครงการพันธุ์ปลาพระราชทาน, โครงการพันธุ์พืชพระราชทาน เพื่อส่งเสริมอาชีพเกษตรกร เพิ่มผลผลิต และปรับปรุงคุณภาพดิน
- ด้านสิ่งแวดล้อม: เช่น การปลูกป่าทดแทน, กังหันน้ำชัยพัฒนา, โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย เพื่อฟื้นฟูปุทธิพยากรป่าไม้ บำบัดน้ำเสีย และจัดการขยะอย่างยั่งยืน
- ด้านการส่งเสริมอาชีพและคุณภาพชีวิต: เช่น โครงการหลวง ที่ช่วยแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่นและพัฒนาอาชีพบนพื้นที่สูง มูลนิธิพระดาบส ที่ให้โอกาสทางการศึกษาและฝึกอาชีพแก่ผู้ด้อยโอกาส
- ด้านการพัฒนาแบบองค์รวมและการมีส่วนร่วม: เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้และวิจัยแบบครบวงจร และ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ที่ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน

ความสำเร็จและการสืบสานพระราชปณิธาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้สร้างประโยชน์มหาศาลให้กับประชาชนและประเทศชาติ ทำให้คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าที่ได้รับการสืบทอด

ปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ทรงมีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการ สืบสาน รักษา และต่อยอด แนวพระราชดำริเหล่านี้ เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนยังคงดำเนินต่อไปและเป็นประโยชน์ต่อพสกนิกรชาวไทยทุกคน

๒)ความเป็นมาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ถือเป็นต้นแบบสำคัญของการพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่ทรงมีสายพระเนตรอันกว้างไกลและพระอัจฉริยภาพในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ศูนย์เหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงแค่สถานที่วิจัย แต่เป็น "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต" และ "แหล่งรวมความรู้" ที่สำคัญยิ่ง

จุดเริ่มต้นและแนวพระราชดำริ

แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เกิดขึ้นจากที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานหลายปี ทำให้ทรงทอดพระเนตรเห็นปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในแต่ละภูมิภาค ซึ่งมักจะมีคามแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และวิถีชีวิต

พระองค์ทรงตระหนักว่า การแก้ปัญหาและพัฒนาในแต่ละพื้นที่ จำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในบริบทนั้นๆ และต้องมีการทดลอง วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ที่เหมาะสม โดยเน้นการ "แก้ปัญหาเฉพาะหน้า" ควบคู่ไปกับการ "วางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน"

จากพระราชดำริเหล่านี้ จึงนำไปสู่การจัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขึ้นในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ โดยมีหลักการสำคัญดังนี้:

๑. เป็นศูนย์รวมการศึกษาและวิจัยแบบบูรณาการ: ทรงมีพระราชดำริให้ศูนย์ศึกษาฯ เป็นแหล่งรวบรวมงานวิจัยและทดลองในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ทั้งด้านเกษตร ดิน น้ำ ป่าไม้ พลังงาน และการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยมีการบูรณาการความรู้จากหลายสาขาวิชาและจากหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาร่วมกันทำงานในพื้นที่เดียวกัน
๒. เป็น "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต": ศูนย์ศึกษาฯ ถูกออกแบบให้เป็นสถานที่ที่ประชาชนสามารถเข้ามาเรียนรู้และเห็นของจริงได้ว่า เทคนิควิธีการต่างๆ ที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงคิดค้นและพระราชทานแนวทางนั้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จริงได้อย่างไร
๓. เป็นแหล่งรวมความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี: หลังจากที่ได้มีการทดลองและวิจัยจนประสบความสำเร็จในศูนย์ศึกษาฯ แล้ว องค์ความรู้และเทคโนโลยีเหล่านั้นจะถูกนำไปถ่ายทอดและขยายผลสู่เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงและทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของตนเอง
๔. เป็นแบบจำลองการพัฒนาในพื้นที่จริง: แต่ละศูนย์จะตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีสภาพปัญหาเฉพาะที่ต้องการการแก้ไข และใช้พื้นที่นั้นเป็นห้องปฏิบัติการจริง เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ แห่งแรกและแห่งอื่นๆ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แห่งแรก คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ เพื่อแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของป่าไม้ ดิน และการขาดแคลนน้ำในพื้นที่แห้งแล้งบริเวณชายฝั่งทะเล

ต่อมาได้มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เพิ่มเติมในภูมิภาคต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ได้แก่:

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส: (พ.ศ. ๒๕๒๕) เน้นการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด (ดินพรุ) และการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ภาคใต้
๒. ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร: (พ.ศ. ๒๕๒๗) เน้นการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่แห้งแล้ง และการแก้ไขปัญหาความยากจนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๓. ศูนย์ศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี: (พ.ศ. ๒๕๒๘) เน้นการพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล การประมง และวนเกษตรชายฝั่ง
๔. ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่: (พ.ศ. ๒๕๒๘) เน้นการพัฒนาป่าไม้และแหล่งน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ การอนุรักษ์ดิน และการปลูกพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง
๕. ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี: (พ.ศ. ๒๕๒๖) เน้นการแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม การฟื้นฟูป่า การแก้ปัญหาดินเค็ม และการพัฒนาพื้นที่แห้งแล้ง

บทบาทและความสำคัญของศูนย์ศึกษาการพัฒนา

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มีบทบาทสำคัญในการเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยเป็น:

- แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต: เปิดโอกาสให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และนักวิจัย เข้ามาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

- **ต้นแบบการพัฒนา:** เป็นแหล่งสาธิตและทดลองเทคนิควิธีการต่างๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้
- **กลไกการแก้ไขปัญหา:** โดยการวิจัยและพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่
- **ศูนย์รวมการประสานงาน:** เป็นพื้นที่ที่หน่วยงานราชการต่างๆ มารวมตัวกันทำงานและบูรณาการความรู้

๓) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอนมสารตาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นหนึ่งใน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็น ศูนย์รวมการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนา ด้านการเกษตร การพัฒนาที่ดิน และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ภาคตะวันออก ซึ่งเคยประสบปัญหาความเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง

ที่มาและปัญหาในพื้นที่

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์แห่งนี้ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่บริเวณ เขาหินซ้อนและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งในขณะนั้นประสบปัญหาสำคัญหลายประการ ได้แก่:

- **ดินเสื่อมโทรม:** ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีปัญหาดินทราย ดินตื้น และบางพื้นที่เป็นดินเปรี้ยวหรือดินเค็ม
- **ขาดแคลนน้ำ:** ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค เนื่องจากมีการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ระบบนิเวศต้นน้ำเสียหาย
- **ป่าไม้ถูกทำลาย:** มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตรและการตั้งถิ่นฐาน ทำให้เกิดปัญหาการพังทลายของหน้าดินและสภาพอากาศแห้งแล้ง
- **ประชาชนยากจน:** เกษตรกรขาดความรู้และเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ ทำให้มีรายได้น้อยและมีคุณภาพชีวิตที่ลำบาก

วัตถุประสงค์และหลักการดำเนินงาน

จากปัญหาดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงทรงมีพระราชดำริให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เป็น "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต" และ "แหล่งรวมความรู้" โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้:

๑. **เป็นแหล่งศึกษา ทดลอง วิจัย:** เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินและน้ำ และพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ภาคตะวันออก
๒. **เป็นแหล่งถ่ายทอดเทคโนโลยี:** นำผลการศึกษาและทดลองที่ประสบความสำเร็จไปเผยแพร่ ขยายผล และฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรและประชาชนที่สนใจ
๓. **ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ:** โดยเฉพาะป่าไม้ ดิน และน้ำ ให้กลับมาอุดมสมบูรณ์
๔. **ส่งเสริมอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิต:** ให้เกษตรกรมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ มีความรู้ ความสามารถ และมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น

ศูนย์ฯ ดำเนินงานภายใต้แนวคิด "พัฒนาจากพื้นฐาน" และ "บูรณาการ" โดยมีการทำงานร่วมกันของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมชลประทาน และกรมปศุสัตว์ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างครบวงจร

กิจกรรมเด่นและผลลัพธ์ที่สำคัญ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ มีกิจกรรมและผลงานเด่นที่สร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่และประชาชนอย่างมาก เช่น:

- **การพัฒนาและปรับปรุงบำรุงดิน:**
 - การฟื้นฟูดินลูกรังและดินเสื่อมโทรม: มีการทดลองใช้วิธีการปรับปรุงดินหลายรูปแบบ เช่น การใช้ปุ๋ยพืชสด การปลูกหญ้าแฝก การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพตามสูตรพระราชทาน
 - การแก้ปัญหาดินเปรี้ยว/ดินเค็ม: มีการศึกษาวิธีการชะล้างเกลือและการปรับปรุงโครงสร้างดิน
- **การบริหารจัดการน้ำ:**
 - การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก: เช่น การสร้างฝายกั้นน้ำ สระเก็บน้ำ เพื่อให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ
 - การปลูกป่าเพื่อการอนุรักษ์ต้นน้ำ: ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นและป้องกันการพังทลายของหน้าดิน
- **การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร:**
 - การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง: เป็นต้นแบบการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำรินี้ในการฟื้นฟูป่าและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร
 - เกษตรทฤษฎีใหม่: สาธิตการจัดสรรพื้นที่ทำกินให้เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้
 - การส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม: เช่น การปลูกไม้ผล พืชผัก และไม้โตเร็ว
 - การปศุสัตว์และการประมง: มีการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และปลาควบคู่ไปกับการเกษตร
- **งานศิลปาชีพพิเศษ:** มีการฝึกอบรมงานหัตถกรรมและศิลปาชีพ เพื่อสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้แก่คนในชุมชน

ผลลัพธ์ที่ได้รับ: เกษตรกรและผู้สนใจจากทั่วประเทศได้เข้าเยี่ยมชมและเรียนรู้จากแปลงสาธิตต่างๆ ของศูนย์ฯ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพของตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในวงกว้าง

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ประชาชนสืบไป

ศูนย์แห่งนี้จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงพลังของพระราชดำริที่สามารถเปลี่ยนผืนดินที่เคยเสื่อมโทรมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ และพลิกฟื้นชีวิตของผู้คนที่เคยยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้อย่างแท้จริง

๔) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ถือเป็น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรกของประเทศไทย และเป็นต้นแบบสำคัญของการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่แห้งแล้ง ซึ่งเป็นผลมาจากพระราชดำริและพระวิริยอุตสาหะของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)

ความเป็นมาและปัญหาในพื้นที่

ปัญหาในพื้นที่บริเวณห้วยทรายเริ่มต้นขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๖-๒๔๙๗ ซึ่งเดิมเคยเป็นป่าเบญจพรรณที่อุดมสมบูรณ์ แต่ต่อมาถูกบุกรุกแผ้วถางเพื่อทำการเกษตรและการทำไร่เลื่อนลอยอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสภาพภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ลาดชันและมีฝนตกน้อย ทำให้เกิดปัญหาใหญ่หลวงหลายประการ:

- **ป่าไม้ถูกทำลาย:** พื้นที่ป่าถูกทำลายอย่างหนัก เหลือแต่ซากป่าเสื่อมโทรมและหินผุด
- **ดินเสื่อมโทรม:** หน้าดินถูกชะล้างพังทลายอย่างรุนแรง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และกลายเป็นดินลูกรัง
- **ขาดแคลนน้ำ:** ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่เพียงพอสำหรับการเกษตรและอุปโภคบริโภค เนื่องจากป่าต้นน้ำหายไป
- **ประชาชนยากจน:** เกษตรกรไม่สามารถเพาะปลูกได้ผลดี ทำให้มีรายได้น้อยและอพยพย้ายถิ่นฐาน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่แห่งนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ทรงเห็นถึงสภาพปัญหาที่รุนแรงและผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง "ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" ขึ้น เพื่อเป็นสถานศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและอาชีพของประชาชนในพื้นที่แห้งแล้งและเสื่อมโทรม

วัตถุประสงค์และหลักการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ถูกกำหนดให้เป็น "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต" ที่คนสามารถเข้ามาเรียนรู้และเห็นตัวอย่างการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ:

๑. **ฟื้นฟูสภาพป่าไม้และระบบนิเวศ:** คืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่พื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่ที่เคยถูกทำลาย
๒. **อนุรักษ์ดินและน้ำ:** ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินและบริหารจัดการแหล่งน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. **พัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิต:** ส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แห้งแล้ง และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร
๔. **เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี:** ถ่ายทอดองค์ความรู้และผลสำเร็จจากการวิจัยสู่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

ศูนย์ฯ ดำเนินงานภายใต้หลักการ "ฟื้นฟูป่าไม้ควบคู่กับการพัฒนาอาชีพ" และเน้นการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมปศุสัตว์ และกรมประมง มาร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างเป็นองค์รวม

กิจกรรมเด่นและผลลัพธ์ที่สำคัญ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ได้มีการศึกษา ทดลอง และพัฒนาในหลากหลายด้าน และประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เช่น:

- **การฟื้นฟูป่าไม้:**
 - การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง: เป็นต้นแบบสำคัญที่นำมาใช้ในการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน โดยปลูกป่าที่มีทั้งไม้ใช้สอย ไม้กินได้ และไม้เศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - การปลูกป่าด้วยเมล็ดพันธุ์จากอากาศ (Aerial Seeding): การใช้เครื่องบินโปรยเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อเร่งการฟื้นฟูป่าในพื้นที่กว้าง
 - การสร้างฝายชะลอน้ำ: "ฝายแม้ว" หรือฝายกั้นน้ำแบบผสมผสาน เป็นการสร้างฝายขนาดเล็กตามแนวลำห้วย เพื่อชะลอการไหลของน้ำ เพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ดินและป่าไม้
- **การอนุรักษ์ดินและน้ำ:**
 - การปลูกหญ้าแฝก: เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และรักษาความชุ่มชื้นในดิน
 - การจัดการดินลูกรังและดินเสื่อมโทรม: มีการทดลองปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุและพืชปุ๋ยสด
 - การพัฒนาแหล่งน้ำ: การสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กและระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค
- **การส่งเสริมอาชีพและเกษตรทฤษฎีใหม่:**
 - การปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แห้งแล้ง: เช่น ยูคาลิปตัส มะนาว มะม่วงหิมพานต์ เพื่อสร้างรายได้เสริม
 - การเลี้ยงสัตว์และประมง: ส่งเสริมการเลี้ยงโคนม แพะ แกะ และปลา เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้
 - การสาธิตเกษตรทฤษฎีใหม่: เป็นแปลงตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการจัดสรรพื้นที่ทำกินอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น: จากผืนดินที่เคยแห้งแล้งและเสื่อมโทรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ได้เปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่สีเขียวที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำ และเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญที่ดึงดูดทั้งเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน ทำให้องค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ถูกนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ประชาชนสืบไป

ศูนย์แห่งนี้จึงเป็นประจักษ์พยานแห่งพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงเปลี่ยน "ปัญหา" ให้เป็น "โอกาส" ในการพัฒนา และเป็นความหวังในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่พสกนิกรชาวไทย

๕) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งแรกของประเทศไทย และเป็นต้นแบบที่สำคัญของการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่แห้งแล้ง ซึ่งเป็นผลมาจากพระราชดำริและพระวิริยอุตสาหะของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙)

ความเป็นมาและปัญหาในพื้นที่

ในอดีตประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๖-๒๔๙๗ พื้นที่บริเวณห้วยทรายเคยเป็นป่าเบญจพรรณที่อุดมสมบูรณ์ แต่ต่อมาถูกบุกรุกแผ้วถางเพื่อทำการเกษตรและทำไร่เลื่อนลอยอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสภาพภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ลาดชันและมีฝนตกน้อย ทำให้เกิดปัญหาใหญ่หลายประการ:

- **ป่าไม้ถูกทำลาย:** พื้นที่ป่าถูกทำลายอย่างหนัก เหลือแต่ซากป่าเสื่อมโทรมและหินผุด
- **ดินเสื่อมโทรม:** หน้าดินถูกชะล้างพังทลายอย่างรุนแรง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และกลายเป็นดินลูกรัง
- **ขาดแคลนน้ำ:** ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่เพียงพอสำหรับการเกษตรและอุปโภคบริโภค เนื่องจากป่าต้นน้ำหายไป
- **ประชาชนยากจน:** เกษตรกรไม่สามารถเพาะปลูกได้ผลดี ทำให้มีรายได้น้อยและต้องอพยพย้ายถิ่นฐาน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่แห่งนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ทรงเห็นถึงสภาพปัญหาที่รุนแรงและความทุกข์ยากของราษฎร จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง "ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" ขึ้น เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาทดลอง วิจัย และพัฒนาการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและอาชีพของประชาชนในพื้นที่แห้งแล้งและเสื่อมโทรม

วัตถุประสงค์และหลักการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ถูกกำหนดให้เป็น "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต" ที่คนสามารถเข้ามาเรียนรู้และเห็นตัวอย่างการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ:

๑. **ฟื้นฟูสภาพป่าไม้และระบบนิเวศ:** คืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่พื้นที่ป่าต้นน้ำและพื้นที่ที่เคยถูกทำลาย
๒. **อนุรักษ์ดินและน้ำ:** ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินและบริหารจัดการแหล่งน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. **พัฒนาอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิต:** ส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แห้งแล้ง และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร
๔. **เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี:** ถ่ายทอดองค์ความรู้และผลสำเร็จจากการวิจัยสู่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

ศูนย์ฯ ดำเนินงานภายใต้หลักการ "ฟื้นฟูป่าไม้ควบคู่กับการพัฒนาอาชีพ" และเน้นการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมปศุสัตว์ และกรมประมง มาร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างเป็นองค์รวม

กิจกรรมเด่นและผลลัพธ์ที่สำคัญ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ได้มีการศึกษา ทดลอง และพัฒนาในหลากหลายด้าน และประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เช่น:

- **การฟื้นฟูป่าไม้:**
 - การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง: เป็นต้นแบบสำคัญที่นำมาใช้ในการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน โดยปลูกป่าที่มีทั้งไม้ใช้สอย ไม้กินได้ และไม้เศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - การปลูกป่าด้วยเมล็ดพันธุ์จากอากาศ (Aerial Seeding): การใช้เครื่องบินโปรยเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อเร่งการฟื้นฟูป่าในพื้นที่กว้าง
 - การสร้างฝายชะลอน้ำ: "ฝายแม้ว" หรือฝายกั้นน้ำแบบผสมผสาน เป็นการสร้างฝายขนาดเล็กตามแนวลำห้วย เพื่อชะลอการไหลของน้ำ เพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ดินและป่าไม้
- **การอนุรักษ์ดินและน้ำ:**
 - การปลูกหญ้าแฝก: เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และรักษาความชุ่มชื้นในดิน
 - การจัดการดินลูกรังและดินเสื่อมโทรม: มีการทดลองปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุและพืชปุ๋ยสด
 - การพัฒนาแหล่งน้ำ: การสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กและระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค
- **การส่งเสริมอาชีพและเกษตรทฤษฎีใหม่:**
 - การปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แห้งแล้ง: เช่น ยูคาลิปตัส มะนาว มะม่วงหิมพานต์ เพื่อสร้างรายได้เสริม
 - การเลี้ยงสัตว์และประมง: ส่งเสริมการเลี้ยงโคนม แพะ แกะ และปลา เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้
 - การสาธิตเกษตรทฤษฎีใหม่: เป็นแปลงตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการจัดสรรพื้นที่ทำกินอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น: จากผืนดินที่เคยแห้งแล้งและเสื่อมโทรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ได้เปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่สีเขียวที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำ และเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญที่ดึงดูดทั้งเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน ทำให้องค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ถูกนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ประชาชนสืบไป

ศูนย์แห่งนี้เป็นประจำค์พยานแห่งพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงเปลี่ยน "ปัญหา" ให้เป็น "โอกาส" ใน การพัฒนา และเป็นความหวังในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่พสกนิกรชาวไทย

๖) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวหย่าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เป็นหนึ่งใน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นศูนย์รวมของการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาด้านการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ซึ่งมีสภาพภูมิประเทศและปัญหาเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากภูมิภาคอื่นๆ

ที่มาและปัญหาในพื้นที่

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทอดพระเนตรเห็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างรุนแรง ได้แก่:

- **ความแห้งแล้งและการขาดแคลนน้ำ:** ภาคอีสานมีสภาพภูมิอากาศที่แห้งแล้ง มีฝนตกน้อยและไม่สม่ำเสมอ ทำให้การเพาะปลูกเป็นไปได้ยาก
- **ดินเสื่อมโทรม:** ดินส่วนใหญ่เป็นดินทรายขาดความอุดมสมบูรณ์ และบางพื้นที่ประสบปัญหาดินเค็ม
- **ป่าไม้ถูกทำลาย:** การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ระบบนิเวศเสียหายและส่งผลให้เกิดความแห้งแล้งมากขึ้น
- **ความยากจนและการอพยพย้ายถิ่นฐาน:** เกษตรกรมีรายได้น้อย ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้ต้องอพยพไปหางานทำในเมืองใหญ่

พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาแนวทางแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของภาคอีสาน

วัตถุประสงค์และหลักการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ได้รับการออกแบบให้เป็น "**พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต**" และ "**แหล่งรวมความรู้**" โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ:

๑. **ศึกษาวิจัยและพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับภาคอีสาน:** โดยเน้นพืชที่ทนแล้ง พืชเศรษฐกิจ และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต
๒. **อนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ:** โดยเฉพาะดิน น้ำ ป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพ
๓. **ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของประชาชน:** เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน
๔. **เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรม:** เผยแพร่องค์ความรู้และผลสำเร็จจากการวิจัยสู่เกษตรกรและผู้สนใจ

ศูนย์ฯ ดำเนินงานภายใต้หลักการ "**เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา**" และการ "**บูรณาการ**" โดยมีการทำงานร่วมกันของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมปศุสัตว์ และกรมประมง เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างครบวงจร

กิจกรรมเด่นและผลลัพธ์ที่สำคัญ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ มีกิจกรรมและผลงานเด่นที่สร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่และประชาชนอย่างมาก เช่น:

- **การพัฒนาและปรับปรุงบำรุงดิน:**
 - **การแก้ปัญหาดินทรายและดินเค็ม:** มีการทดลองใช้วิธีการปรับปรุงดินหลายรูปแบบ เช่น การใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ
 - **การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน:** เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และช่วยให้ดินอุ้มน้ำได้ดีขึ้น
- **การบริหารจัดการน้ำ:**
 - **การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก:** เช่น การสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ และระบบชลประทานในไร่นา เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง
 - **การปลูกป่าต้นน้ำ:** เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าในเทือกเขาภูพาน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ
- **การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร:**
 - **การส่งเสริมพืชเศรษฐกิจที่ทนแล้ง:** เช่น ไม้ผล พืชไร่ พืชผักสวนครัว และสมุนไพรที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของภาคอีสาน
 - **การเลี้ยงสัตว์และประมง:** ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เช่น โคนม แพะ แกะ และการเพาะเลี้ยงปลาในบ่อหรือกระชัง เพื่อเป็นแหล่งอาหารและรายได้
 - **เกษตรทฤษฎีใหม่:** สาธิตการจัดสรรพื้นที่ทำกินอย่างเหมาะสมตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีอาหารบริโภคตลอดปี
- **การอนุรักษ์และพัฒนาปศุสัตว์และสัตว์ป่า:**
 - **ธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ:** ช่วยให้เกษตรกรมีโค-กระบือไว้ใช้ในการเกษตร และเป็นสินทรัพย์
 - **ศูนย์รวมพืชอาหารสัตว์และสัตว์ป่าหายาก:** ศึกษาและเพาะขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และอนุรักษ์สัตว์ป่าหายากในพื้นที่

ผลลัพธ์ที่ได้รับ: ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ได้ช่วยพลิกฟื้นผืนดินที่เคยแห้งแล้งและเสื่อมโทรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรมีความรู้และอาชีพที่มั่นคงขึ้น และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับนักวิชาการ เกษตรกร และประชาชนทั่วไป

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศชาติสืบไป

ศูนย์แห่งนี้จึงเป็นประจักษ์พยานแห่งพระมหากรุณาธิคุณและพระอัจฉริยภาพในการแก้ไขปัญหาด้วยการเข้าใจธรรมชาติ เข้าถึงประชาชน และพัฒนาอย่างยั่งยืน

๗) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหนึ่งใน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในพื้นที่ ภาคเหนือ โดยเป็นศูนย์ที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) เพื่อเป็นแหล่งศึกษาวิจัย ทดลอง และสาธิตแนวทางการพัฒนาที่ดิน ป่าไม้ และแหล่งน้ำในพื้นที่ต้นน้ำลำธาร รวมถึงการส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ความเป็นมาและปัญหาในพื้นที่

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เริ่มต้นขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในจังหวัดเชียงใหม่และทอดพระเนตรเห็นสภาพปัญหาสำคัญในพื้นที่บริเวณต้นน้ำลำธารของภาคเหนือ ได้แก่:

- **ป่าไม้ถูกทำลาย:** มีการบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร ทำให้เกิดปัญหาการทำลายป่าต้นน้ำอย่างรุนแรง
- **ดินเสื่อมโทรมและพังทลาย:** เมื่อไม่มีป่าไม้ปกคลุม หน้าดินจึงถูกชะล้างพังทลายเมื่อฝนตก ทำให้เกิดดินถล่มและโคลนถล่มในฤดูฝน และขาดความอุดมสมบูรณ์
- **ขาดแคลนน้ำ:** แม้จะเป็นพื้นที่ต้นน้ำ แต่การทำลายป่าทำให้การเก็บกักน้ำลดลง ส่งผลให้เกิดปัญหาภัยแล้งในฤดูแล้ง
- **ความยากจนและการปลูกพืชเสพติด:** ชาวเขาและประชาชนในพื้นที่สูงบางส่วนยังคงมีรายได้น้อยและอาจหันไปปลูกพืชเสพติด

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง "ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ" ขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างบูรณาการ และเป็นต้นแบบในการฟื้นฟูระบบนิเวศและพัฒนาคุณภาพชีวิตในพื้นที่ต้นน้ำ

วัตถุประสงค์และหลักการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ถูกกำหนดให้เป็น "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต" และ "แหล่งรวมความรู้" โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ:

๑. **ฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม:** โดยเฉพาะในพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เพื่อให้ป่ากลับมาอุดมสมบูรณ์ และป้องกันภัยธรรมชาติ
๒. **พัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ:** จัดหาระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรที่เพียงพอและยั่งยืน
๓. **อนุรักษ์ดินและลดการชะล้างพังทลาย:** หาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรมในพื้นที่ลาดชัน
๔. **ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมที่ยั่งยืน:** โดยเน้นการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ และการสร้างรายได้ที่มั่นคงทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ทำลายสิ่งแวดล้อม
๕. **เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี:** เผยแพร่องค์ความรู้และผลสำเร็จจากการวิจัยสู่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

ศูนย์ฯ ดำเนินงานภายใต้แนวคิด "ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง" และการ "บูรณาการ" โดยมีการทำงานร่วมกันของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมปศุสัตว์ และกรมประมง เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างครบวงจร

กิจกรรมเด่นและผลลัพธ์ที่สำคัญ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ มีกิจกรรมและผลงานเด่นที่สร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่และประชาชนอย่างมาก เช่น:

- **การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ:**
 - **การปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง:** เป็นต้นแบบสำคัญในการฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม โดยปลูกทั้งไม้ใช้สอย ไม้กินได้ และไม้เศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - **การสร้างฝายชะลอน้ำ (ฝายแม้ว):** การสร้างฝายขนาดเล็กตามลำห้วยเพื่อชะลอการไหลของน้ำ เพิ่มความชุ่มชื้นในดินและป่าไม้ และช่วยฟื้นฟูแหล่งน้ำ
 - **การป้องกันไฟป่า:** มีการศึกษาและสาธิตวิธีการป้องกันและควบคุมไฟป่าที่มีประสิทธิภาพ
- **การอนุรักษ์ดินและน้ำ:**
 - **การปลูกหญ้าแฝก:** เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน
 - **การพัฒนาแหล่งน้ำและการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ:** การสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ระบบส่งน้ำ และการให้น้ำแบบประหยัด
- **การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร:**
 - **เกษตรทฤษฎีใหม่:** สาธิตการจัดสรรพื้นที่ทำกินอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้
 - **การปลูกพืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง:** เช่น กาแฟ ชา พืชผักเมืองหนาว และไม้ผลต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพอากาศและสามารถสร้างรายได้ทดแทนพืชเสพติด
 - **การปศุสัตว์และประมง:** ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และเพาะเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- **การใช้พลังงานทดแทน:** มีการศึกษาและสาธิตการใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์และพลังน้ำขนาดเล็ก

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น: จากพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและแห้งแล้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ ได้เปลี่ยนแปลงเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำที่เพียงพอ และเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญที่ดึงดูดทั้งเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน ทำให้องค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ถูกนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในภาคเหนือ

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ประชาชนในภาคเหนือและประเทศชาติสืบไป

ศูนย์แห่งนี้จึงเป็นประจักษ์พยานแห่งพระปรีชาสามารถและพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงเปลี่ยน "ปัญหา" ให้เป็น "โอกาส" ในการพัฒนา และเป็นความหวังในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่พสกนิกรชาวไทยอย่างแท้จริง

๘) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ถือเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญยิ่งใน ภาคใต้ โดยเป็นศูนย์ที่เกิดขึ้นจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) เพื่อเป็นแหล่งศึกษาวิจัย ทดลอง และสาธิตแนวทางการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด (ดินพรุ) ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของภาคใต้ รวมถึงการพัฒนาด้านการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ความเป็นมาและปัญหาในพื้นที่

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เริ่มต้นขึ้นเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ เมื่อพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในจังหวัดนราธิวาส และทอดพระเนตรเห็นสภาพปัญหาสำคัญในพื้นที่พรุโต๊ะแดงและบริเวณใกล้เคียง ได้แก่:

- **ปัญหาดินเปรี้ยวจัด (ดินพรุ):** พื้นที่ภาคใต้มีดินพรุจำนวนมาก ซึ่งเป็นดินที่มีซากพืชทับถมกันอยู่ เมื่อมีการระบายน้ำออกและดินแห้ง สารประกอบไฟโรต์ในดินจะทำปฏิกิริยากับออกซิเจนในอากาศ ก่อให้เกิดกรดกำมะถันสูงมาก ทำให้ดินมีความเป็นกรดจัดจนพืชส่วนใหญ่ไม่สามารถเจริญเติบโตได้
- **น้ำท่วมขัง:** ในฤดูฝน พื้นที่ลุ่มต่ำมักประสบปัญหาน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน
- **ขาดแคลนน้ำจืดในฤดูแล้ง:** แม้จะมีฝนตกชุก แต่ในฤดูแล้งก็ยังมีขาดแคลนน้ำจืดสำหรับอุปโภคบริโภคและการเกษตร
- **ความยากจน:** เกษตรกรไม่สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเต็มที่ ทำให้มีรายได้น้อยและมีคุณภาพชีวิตที่ลำบาก

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณและพระวิสัยทัศน์ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง "ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งรวมการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาวิธีการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด และพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ดังกล่าวอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์และหลักการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ถูกกำหนดให้เป็น "พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต" และ "แหล่งรวมความรู้" โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ:

๑. **แก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด:** ศึกษาวิจัยและพัฒนาวิธีการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดให้กลับมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้
๒. **พัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ:** จัดหาระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรที่เพียงพอและยั่งยืน โดยเฉพาะในพื้นที่พรุ
๓. **ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรที่ยั่งยืน:** โดยเน้นการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดินและน้ำ และการสร้างรายได้ที่มั่นคง
๔. **เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี:** เผยแพร่องค์ความรู้และผลสำเร็จจากการวิจัยสู่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

ศูนย์ฯ ดำเนินงานภายใต้หลักการ "แก้งดิน" ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริสำคัญในการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด และเน้นการ "บูรณาการ" การทำงานของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมประมง และกรมปศุสัตว์ มาร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างครบวงจร

กิจกรรมเด่นและผลลัพธ์ที่สำคัญ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ มีกิจกรรมและผลงานเด่นที่สร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่และประชาชนอย่างมาก เช่น:

- **โครงการแก้งดิน:**
 - เป็นศูนย์หลักในการศึกษาวิจัยและสาธิตเทคนิค "แก้งดิน" ซึ่งเป็นการทำให้ดินเปรี้ยวจัดถึงขีดสุดแล้วจึงใช้วิธีการชะล้างด้วยน้ำจืดและการปรับปรุงด้วยปูนมาร์ลหรือปูนขาว เพื่อลดความเป็นกรดและฟื้นฟูสภาพดิน
- **การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่พรุ:**
 - การพัฒนาระบบชลประทานและระบายน้ำแบบวงรอบ (Circulating Water System) เพื่อควบคุมระดับน้ำในพื้นที่พรุ ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกและป้องกันการเกิดกรด
 - การสร้างฝายและอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก เพื่อกักเก็บน้ำจืดไว้ในฤดูแล้ง
- **การพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร:**
 - การปลูกพืชที่เหมาะสมกับดินเปรี้ยว/ดินพรุ: เช่น ข้าวพื้นเมืองพันธุ์ทนทานต่อดินเปรี้ยว, ปาล์ม น้ำมัน, ยางพารา, พืชผักสวนครัวบางชนิด
 - การเลี้ยงสัตว์และประมง: ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ที่ทนทานต่อสภาพพื้นที่ และการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดในบ่อดินพรุที่ปรับปรุงแล้ว
 - การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่: สาธิตการจัดสรรพื้นที่ทำกินอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้
- **การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้:**
 - การปลูกป่าพรุและการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าพรุ ซึ่งเป็นป่าที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศในพื้นที่ลุ่มต่ำ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น: จากพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดที่ไม่สามารถเพาะปลูกได้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เปลี่ยนแปลงให้ดินกลับมามีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เกษตรกรมีความรู้และสามารถเพาะปลูกได้ผลผลิตดีขึ้น มีรายได้ที่มั่นคง และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับนักวิชาการ เกษตรกร และประชาชนทั่วไปจากทั่วประเทศ

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การสืบสานรักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ประชาชนในภาคใต้และประเทศชาติสืบไป

ศูนย์แห่งนี้จึงเป็นประจักษ์พยานแห่งพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงทุ่มเทเพื่อแก้ไขปัญหาดินและน้ำสร้างอาชีพ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่เคยยากลำบากให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

๙) ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ตำบลหุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญยิ่งของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ที่ทรงมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจนและการไร้ที่ทำกินของประชาชน โดยใช้หลักการ สหกรณ์ และการพัฒนาแบบผสมผสาน เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ความเป็นมาและปัญหาในพื้นที่

โครงการหุบกะพงมีจุดเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ขณะที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และทรงเห็นสภาพปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนในบริเวณหุบกะพง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงและชาวบ้านทั่วไปที่ประสบปัญหาสำคัญหลายประการ:

- **ขาดแคลนที่ทำกิน:** ประชาชนไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ทำให้ต้องทำไร่เลื่อนลอย หรือบุกรุกพื้นที่ป่า
- **ดินเสื่อมโทรมและขาดแคลนน้ำ:** สภาพพื้นที่เป็นดินปนทราย ขาดความอุดมสมบูรณ์ และประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรง ทำให้การเพาะปลูกเป็นไปได้ยาก
- **ความยากจนและการไร้ซึ่งอาชีพที่มั่นคง:** ประชาชนมีรายได้น้อยและไม่มีอาชีพที่ยั่งยืน

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง "โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรยากจนในท้องที่หุบกะพง" ขึ้น โดยมอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างครบวงจร

วัตถุประสงค์และหลักการดำเนินงาน

โครงการหุบกะพงดำเนินงานภายใต้หลักการสำคัญที่ได้มาจากแนวพระราชดำริ คือ การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสหกรณ์ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้:

๑. **จัดสรรที่ดินทำกิน:** จัดหาและจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้และไร้ที่ทำกินอย่างเป็นธรรม
๒. **ส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์:** ให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์
๓. **พัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ:** โดยเฉพาะดินและน้ำ ให้กลับมาอุดมสมบูรณ์และสามารถใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้
๔. **ส่งเสริมอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิต:** ให้เกษตรกรมีความรู้ เทคโนโลยี และมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิต

โครงการนี้ถือเป็น ศูนย์สาธิตการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่แห้งแล้ง และเป็นต้นแบบของการนำหลักสหกรณ์มาใช้ในการพัฒนาที่ดินและอาชีพของเกษตรกร

กิจกรรมเด่นและผลลัพธ์ที่สำคัญ

ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพงฯ มีกิจกรรมและผลงานเด่นที่สร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่และประชาชนอย่างมาก เช่น:

- **การจัดสรรที่ดินและจัดระบบกรรมสิทธิ์:** มีการจัดสรรที่ดินแปลงละประมาณ ๒๕ ไร่ ให้แก่เกษตรกรสมาชิก โดยกำหนดให้ถือครองในรูปของสหกรณ์ เพื่อป้องกันการขายที่ดินออกไป และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน
- **การพัฒนาแหล่งน้ำ:** มีการสร้างระบบชลประทานขนาดเล็ก ฝายเก็บน้ำ และสระน้ำในไร่นา เพื่อให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค
- **การปรับปรุงบำรุงดิน:** ใช้วิธีการปรับปรุงดินทรายและดินเสื่อมโทรม เช่น การใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และการปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์
- **การส่งเสริมอาชีพการเกษตร:**
 - **การปลูกพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสม:** เช่น มะม่วงหิมพานต์ พืชผักต่างๆ และไม้ดอกไม้ประดับที่ทนแล้งและสร้างรายได้
 - **การปศุสัตว์:** ส่งเสริมการเลี้ยงโค สุกร และไก่ เพื่อเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริม
 - **การประมง:** มีการส่งเสริมการเลี้ยงปลาในบ่อ
- **การดำเนินงานสหกรณ์:**
 - **สหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด:** เป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็ง ดำเนินกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การจัดหาปัจจัยการผลิต การรวบรวมผลผลิต การแปรรูปผลผลิต และการให้สินเชื่อแก่สมาชิก
 - **ศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง:** เป็นแหล่งสาธิตการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่จริง ให้เกษตรกรได้เห็นเป็นตัวอย่าง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น: จากเดิมที่เป็นพื้นที่แห้งแล้ง ประชาชนยากจนและไร้ที่ทำกิน โครงการหุบกะพงได้ช่วยพลิกฟื้นให้พื้นที่กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีความรู้และอาชีพที่มั่นคงขึ้น สามารถรวมกลุ่มกันในรูปแบบของสหกรณ์เพื่อพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

การสืบสานพระราชปณิธาน

ปัจจุบัน ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพงอันเนื่องมาจากพระราชดำริยังคงดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมี **สหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด** เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาภายใต้การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นไปตามพระราชปณิธานของ **พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐)** ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยสืบไป

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. แนวทางแรกและเป็นแนวทางที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาที่ดินให้แก่ราษฎรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ คืออะไร
๒. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการดำเนินการแบบผสมผสานอย่างไร
๓. การดำเนินการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้เป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (one stop service) มีลักษณะอย่างไร
๔. การแก้ปัญหาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส มีอยู่อย่างไร
๕. ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ จะพระราชทานโครงการในพระราชดำริแก่ราษฎร ทรงดำเนินการเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ อย่างไร

แบบทดสอบ

ตอนที่ ๒ จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. โครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หุบกะพงมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อการใด
 - ก. ช่วยเหลือเกษตรกรให้มีที่ดินทำกินของตนเอง
 - ข. สร้างรายได้จากการเกษตร
 - ค. แก้ปัญหาดินเปรี้ยว ดินเค็ม
 - ง. เวนคืนที่ดินจากกลุ่มทุน
๒. กิจกรรมทางเศรษฐกิจในข้อใดที่มุ่งเน้นให้เกิดการผลิตในระดับที่สูงขึ้นกว่าการลงมือทำโดยลำพัง
 - ก. การรวมกลุ่มสหกรณ์
 - ข. การร่วมกันผลิต
 - ค. การร่วมกันพัฒนาสายพันธุ์
 - ง. ทุกข้อที่กล่าวมา
๓. คำใดใกล้เคียงกับสถานะของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากที่สุด
 - ก. ศูนย์กลาง
 - ข. แนวทาง
 - ค. แหล่งรับซื้อ
 - ง. จุดจำหน่าย
๔. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ใด
 - ก. ฉะเชิงเทรา
 - ข. เพชรบุรี
 - ค. จันทบุรี
 - ง. สกลนคร
๕. การศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ๓ อย่างเพื่อประโยชน์ ๔ อย่าง เกิดขึ้นที่ใด
 - ก. ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 - ข. ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 - ค. ศูนย์ศึกษาพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 - ง. ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. แนวทางแรกและเป็นแนวทางที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาที่ดินให้แก่ราษฎรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ คืออะไร

การจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร

๒. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการดำเนินการแบบผสมผสานอย่างไร

การพัฒนาแบบผสมผสาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เป็นตัวอย่างที่ดีตามแนวความคิดแบบสหวิชาการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่นั้น ๆ โดยศูนย์ศึกษาแต่ละแห่งจะเป็นแบบจำลองของพื้นที่และรูปแบบการพัฒนาที่ควรจะเป็น มีโครงการพัฒนาเฉพาะทางใดทางหนึ่ง ไขความรู้ออกมาสาขาที่มากที่สุด แต่ละสาขาให้ประโยชน์เกื้อกูลกับการพัฒนา สาขาอื่น ๆ แต่ควรเป็นการผสมผสานทั้งด้านความรู้ การดำเนินงาน และการบริหารที่เป็นระบบ

๓. การดำเนินการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้เป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (one stop service) มีลักษณะอย่างไร

มีการศึกษา ทดลอง และสาธิตให้เห็นถึงความสำเร็จของการดำเนินงานพร้อม ๆ กันในทุกด้าน ทั้งการเพาะปลูก ปศุสัตว์ ประมง ตลอดจนงานด้านการพัฒนาสังคม งานศิลปาชีพ ในลักษณะของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ผู้สนใจหรือเกษตรกรจะได้รับความรอบด้าน อีกทั้งมีความสะดวก รวดเร็ว นำไปสู่การได้รับประโยชน์สูงสุด

๔. การแก้ปัญหาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส มีอยู่อย่างไร

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่ในสภาพพื้นที่ดินพรุเก่า ดินเปรี้ยว เกิดจากการทับถมของพีชเป็นเวลานานผสมกับน้ำทะเลทำให้ดินมีแร่กำมะถัน ดินมีคุณภาพต่ำ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ได้ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทดลอง และพัฒนาดินอินทรีย์และดินที่มีปัญหาอื่น ๆ ในพื้นที่ดินพรุเพื่อประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม แสวงหาวิธีการแก้ปัญหาและวิธีการพัฒนาทั้งการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และประมง

๕. ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ จะพระราชทานโครงการในพระราชดำริแก่ราษฎร ทรงดำเนินการเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ อย่างไร

พิสูจน์และทดลองจนเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าได้ผลจริง

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ ๑	ก	ข้อ ๖	ง
ข้อ ๒	ง	ข้อ ๗	ก
ข้อ ๓	ข	ข้อ ๘	ง
ข้อ ๔	ค	ข้อ ๙	ง
ข้อ ๕	ค	ข้อ ๑๐	ข

๗. เอกสารอ้างอิง

สำจาวุฒิ รอดสำราญ การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์เอ็มพินทร์. ๒๕๖๗

	ใบกิจกรรม ที่ ๑	หน่วยที่ ๖
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๑-๑๒
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

๕.๑ คอมพิวเตอร์

๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๖. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูล ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม พร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ตามใบกิจกรรมที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๗. สรุปและอภิปราย

ครูนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

๘. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๙. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	ใบงาน ที่ ๑	หน่วยที่ ๖
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๑-๑๒
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้
- ๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- ๕.๑ คอมพิวเตอร์
- ๕.๒ โปรเจ็คเตอร์
- ๕.๓ กระดาษบุรูป
- ๕.๔ ปากกาตราม้า
- ๕.๕ สีไม้

๖. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ

๗. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ชื่อเรื่อง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

จุดประสงค์

๑. จัดทำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

- ๑)โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
- ๒)ความเป็นมาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๓)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ๔)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี
- ๕)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
- ๖)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
- ๗)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- ๘)ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส
- ๙)ศูนย์สาธิตสหกรณ์โครงการหุบกะพง

๒.สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษบุรูป
๒. ปากกาตราม้า
๓. สีไม้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ๑.ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
- ๒.สมาชิกกลุ่มจับคู่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล
- ๓.แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งออกแบบรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ทำเป็นแผนที่ความคิดหรือ infographic พิมพ์เป็นโปสเตอร์ หรือนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์
- ๔.ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

๘. สรุปและอภิปราย

ครูผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

๙. การประเมินผล

๙.๑ สังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม

๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๑๐. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ๗
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๓-๑๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ในแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติในการดำเนินชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

๑) ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) หลักการสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓) แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔) เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

๕) แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๖) การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย

๗) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอน	ผู้เรียน
๑. ผู้สอนบอกจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	ผู้เรียนทราบจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้
๒. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๗	ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ๗
๓. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ	ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้จากวีดิทัศน์
๔. ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยการทบทวนความรู้เดิมจากครั้งที่ผ่านมา	ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ
๕. ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนแบบใช้สไลด์ทัศนวัสดุ ที่ใช้ ได้แก่ Power Point และ คลิปวีดิทัศน์ เพื่ออธิบายแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย เพื่อสร้างความเข้าใจ
๖. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทเรียนที่ ๗	ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทที่ ๗
๗. ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย
๘. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม	ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามกิจกรรมที่ ๑ และใบงานที่ ๑ สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น
๙. ผู้สอนเฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรม ใบงาน และสรุปคะแนนที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และบอกข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	ผู้เรียนตรวจแบบทดสอบ และบอกคะแนนทดสอบ
๑๐. ผู้สอนสรุปเนื้อหาสาระสำคัญตามที่ระบุไว้ในบทเรียน และสรุปปัญหาและแนวทางไข เพื่อนำไปพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป	ผู้เรียนฟังและจดบันทึก นำไปพัฒนาในบทเรียนต่อไป

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
- ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
- ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
- ๗.๔ คลิปวีดิทัศน์สื่อเสริมการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

๘.๑ หลักฐานความรู้

๑) เอกสารประกอบการเรียน

๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน

-ใบเช็คชื่อ

-แบบทดสอบประจำบทเรียน

-กิจกรรมประจำบทเรียน

-ใบงานประจำบทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน

๑) เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที

๒) เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐

๓) เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๔) เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๙.๒ วิธีการประเมิน

๑) เช็คชื่อผู้เข้าเรียน

๒) สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๓) ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน

๔) ประเมินผลการเรียนรู้

๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล

๑) ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน

๒) แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๓) ใบงาน

๔) แบบประเมินผลการเรียนรู้

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ๗
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สัปดาห์ที่ ๑๓-๑๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ในแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติในการดำเนินชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

๑) ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒) หลักการสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓) แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔) เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

๕) แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๖) การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย

๗) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๑) ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวคิดและกระบวนการที่สนับสนุนในการพัฒนาที่ได้รับ การยอมรับในระดับสากล มีเป้าหมายเพื่อให้มนุษยชาติสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองในปัจจุบันได้ โดย ไม่ลดทอนศักยภาพของคนรุ่นหลังในการตอบสนองความต้องการของพวกเขาเอง

หัวใจสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนคือ **ความสมดุล (Balance)** ระหว่าง ๓ มิติหลัก ซึ่งมักเรียกกันว่า **สามเสาหลักแห่งความยั่งยืน (Three Pillars of Sustainability)** ได้แก่:

๑. มิติด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainability):

- การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มั่นคง ยั่งยืน และเป็นธรรม
- การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า
- การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกันสำหรับทุกคน
- การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

๒. มิติด้านสังคม (Social Sustainability):

- การสร้างสังคมที่ยุติธรรม สงบสุข และมีส่วนร่วม
- การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ทั้งในด้านสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการ
- การเคารพสิทธิมนุษยชน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความเสมอภาค
- การลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

๓. มิติด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability):

- การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- การลดมลภาวะ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ
- การใช้พลังงานสะอาดและหมุนเวียน
- การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ
- การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สรุปความหมาย

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาอย่างยั่งยืนคือการพัฒนาที่คำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวต่อทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งสร้างความเจริญก้าวหน้าในปัจจุบันโดยไม่ทำลายความสามารถของคนรุ่นต่อไปในการดำรงชีวิตที่ดีในอนาคต

แนวคิดนี้ได้รับการเผยแพร่และเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางจาก รายงาน Brundtland Report ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development - WCED) ของสหประชาชาติ ภายใต้ชื่อรายงาน "Our Common Future" และเป็นรากฐานสำคัญของ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ๑๗ เป้าหมาย ที่สหประชาชาติกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแผนการพัฒนาของโลกไปจนถึงปี ๒๐๓๐

๒) หลักการสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หลักการสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนสามารถสรุปได้เป็นประเด็นหลักๆ ดังนี้:

๑. ความสมดุลระหว่าง ๓ มิติ (Three Pillars of Sustainability):

- เศรษฐกิจ (Economic): การเติบโตทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและเป็นธรรม โดยไม่ทำลายฐานทรัพยากร
- สังคม (Social): การสร้างความเป็นอยู่ที่ดี สุขภาพ การศึกษา ความเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคน
- สิ่งแวดล้อม (Environmental): การรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ลดมลพิษ และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หลักการนี้เน้นย้ำว่าทั้งสามมิติมีความเชื่อมโยงและเกื้อหนุนกัน การพัฒนาในมิติใดมิติหนึ่งโดยละเลยมิติอื่นจะไม่นำไปสู่ความยั่งยืนที่แท้จริง

๒. การตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนศักยภาพของคนรุ่นหลัง:
 - นี่คือการแก้แค้นของคำจำกัดความของการพัฒนาที่ยั่งยืนจาก Brundtland Report (Our Common Future) คือ การใช้ทรัพยากรและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในปัจจุบัน ต้องไม่ทำให้ทรัพยากรหมดไป หรือสร้างผลกระทบเชิงลบจนคนรุ่นอนาคตไม่สามารถใช้ทรัพยากรเหล่านั้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้
๓. การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Inclusivity):
 - ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน ตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ไปจนถึงภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับกลุ่มที่เปราะบางและด้อยโอกาส เพื่อให้แน่ใจว่าจะ "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" (Leaving No One Behind) ซึ่งเป็นแก่นสำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)
๔. ความรับผิดชอบ (Stewardship) และธรรมาภิบาล (Good Governance):
 - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ภาคเอกชน หรือประชาชน ต้องมีความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากร การดำเนินกิจกรรม และผลกระทบที่เกิดขึ้น
 - มีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีระบบกฎหมายที่ยุติธรรม และมีการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ
๕. การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและหมุนเวียน (Efficiency and Circularity):
 - ลดการใช้ทรัพยากรที่ไม่หมุนเวียนให้มากที่สุด
 - ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการผลิตที่ไม่สร้างของเสีย (Zero Waste) หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)
 - ลงทุนในพลังงานสะอาดและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๖. การบูรณาการและการทำงานร่วมกัน (Integration and Partnership):
 - ปัญหาความยั่งยืนมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน จึงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (Partnerships for the Goals - SDG ๑๗)
 - การวางแผนและดำเนินนโยบายต้องพิจารณาอย่างรอบด้านและบูรณาการมิติต่างๆ เข้าด้วยกัน
๗. การปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกัน (Resilience and Adaptation):
 - สังคมและระบบนิเวศต้องมีความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติ หรือวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม
 - ส่งเสริมความยืดหยุ่นของระบบและโครงสร้างพื้นฐาน

หลักการเหล่านี้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การบรรลุ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ๑๗ เป้าหมายของสหประชาชาติ ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาระดับโลกที่ครอบคลุมทุกมิติเพื่อให้โลกของเราอยู่สำหรับทุกคนในปัจจุบันและอนาคต

๓)แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนสามารถอธิบายได้ดังนี้:

แนวคิดหลัก (Core Concept):

แก่นแท้ของแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนคือ "การตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนศักยภาพของคนรุ่นหลังในการตอบสนองความต้องการของพวกเขาเอง" (Meeting the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.) คำจำกัดความนี้เป็นที่รู้จักจากรายงาน "Our Common Future" (หรือ Brundtland Report) ของคณะกรรมการธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (WCED) ในปี ๑๙๘๗

องค์ประกอบสำคัญของแนวคิด:

๑. ความสมดุลและบูรณาการ (Balance & Integration):

- แนวคิดนี้ปฏิเสธการพัฒนาที่เน้นมิติใดมิติหนึ่งเพียงอย่างเดียว (เช่น การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเดียว) แต่เน้นการสร้างสมดุลและการทำงานร่วมกันของสามมิติหลัก ได้แก่:
 - มิติด้านเศรษฐกิจ: การเติบโตและการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมและยั่งยืน
 - มิติด้านสังคม: การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี ความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการพื้นฐาน และความยุติธรรมทางสังคม
 - มิติด้านสิ่งแวดล้อม: การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และลดมลพิษ เพื่อความสมบูรณ์ของโลก

๒. การคำนึงถึงอนาคต (Intergenerational Equity):

- นี่คือหัวใจสำคัญที่แยกแนวคิดนี้ออกจากการพัฒนาแบบเดิมๆ การตัดสินใจและกิจกรรมในวันนี้ต้องไม่สร้างภาระหรือทำลายโอกาสของคนรุ่นอนาคต เช่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง หรือการสร้างมลภาวะที่จะส่งผลกระทบต่อในระยะยาว

๓. การตอบสนองความต้องการพื้นฐาน (Meeting Basic Needs):

- เน้นว่าการพัฒนาควรเริ่มต้นจากการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย สุขภาพ และการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มที่ยากไร้และเปราะบางที่สุด

๔. ขีดจำกัดทางนิเวศวิทยา (Ecological Limits/Carrying Capacity):

- ตระหนักว่าโลกมีขีดจำกัดในการรองรับกิจกรรมของมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างมีจำกัด และความสามารถของระบบนิเวศในการดูดซับมลพิษก็มีขีดจำกัดเช่นกัน การพัฒนาจะต้องอยู่ภายใต้ขีดจำกัดเหล่านี้

๕. การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ (Participation & Accountability):

- การพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้จริงเมื่อทุกภาคส่วนของสังคม ตั้งแต่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น

๖. การปรับตัวและยืดหยุ่น (Resilience & Adaptation):

- สังคมและระบบนิเวศควรมีความสามารถในการปรับตัวและฟื้นตัวจากความเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอน และวิกฤตต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติ หรือวิกฤตเศรษฐกิจ

เป้าหมายสูงสุดของแนวคิด:

แนวคิดของการพัฒนาย่างยั่งยืนมุ่งเป้าไปที่การสร้าง "อนาคตที่ดีกว่าสำหรับทุกคน" (A Better Future for All) โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leaving No One Behind) และสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ สวัสดิภาพทางสังคม และความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โลกนี้ยังคงเป็นที่น่าอยู่อาศัยสำหรับคนรุ่นปัจจุบันและคนรุ่นต่อไป

แนวคิดนี้ได้พัฒนามาสู่การเป็น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ๑๗ เป้าหมาย ของสหประชาชาติ ซึ่งเป็นกรอบการทำงานระดับโลกที่ครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนาย่างยั่งยืน

๔) เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals - SDGs) เป็นวาระการพัฒนาระดับโลกที่ องค์การสหประชาชาติ กำหนดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกมิติของโลกไปจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๓ (ค.ศ. ๒๐๓๐)

SDGs คืออะไร? SDGs คือชุดของ ๑๗ เป้าหมายหลัก และมีเป้าหมายย่อยรวม ๑๖๙ เป้าหมาย ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่โลกกำลังเผชิญอยู่ เพื่อให้โลกของเราเป็นสถานที่ที่ดีขึ้นสำหรับทุกคน โดยมีหลักการสำคัญคือ "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" (Leaving No One Behind)

SDGs เป็นการสานต่อจาก เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MDGs) ที่สิ้นสุดลงในปี ๒๕๕๘ โดย SDGs มีขอบเขตที่กว้างขวางและครอบคลุมกว่า MDGs มาก

วัตถุประสงค์หลักของ SDGs:

๑. ขจัดความยากจนและความหิวโหย: เพื่อให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๒. ส่งเสริมสุขภาพที่ดีและการศึกษาที่มีคุณภาพ: สร้างโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงการบริการพื้นฐาน
๓. ลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ: สร้างสังคมที่ยุติธรรมและเสมอภาค
๔. จัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน: ปกป้องสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
๕. สร้างเมืองและถิ่นฐานมนุษย์ที่ยั่งยืน: ส่งเสริมการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและน่าอยู่
๖. สร้างสันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง: เพื่อสังคมที่สงบสุขและธรรมาภิบาล
๗. สร้างความร่วมมือระดับโลก: กระตุ้นให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (The ๑๗ SDGs) มีดังนี้:

มิติด้านสังคม (People):

- เป้าหมายที่ ๑: ขจัดความยากจน (No Poverty)
- เป้าหมายที่ ๒: ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger)
- เป้าหมายที่ ๓: การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health and Well-being)

- เป้าหมายที่ ๔: การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education)
- เป้าหมายที่ ๕: ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality)

มิติด้านสิ่งแวดล้อม (Planet):

- เป้าหมายที่ ๖: การจัดการน้ำและสุขาภิบาล (Clean Water and Sanitation)
- เป้าหมายที่ ๑๒: แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production)
- เป้าหมายที่ ๑๓: การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action)
- เป้าหมายที่ ๑๔: การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล (Life Below Water)
- เป้าหมายที่ ๑๕: การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก (Life on Land)

มิติด้านเศรษฐกิจ (Prosperity):

- เป้าหมายที่ ๗: พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Affordable and Clean Energy)
- เป้าหมายที่ ๘: การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent Work and Economic Growth)
- เป้าหมายที่ ๙: อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน (Industry, Innovation and Infrastructure)
- เป้าหมายที่ ๑๐: ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequality)
- เป้าหมายที่ ๑๑: เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities)

มิติด้านสันติภาพและสถาบัน (Peace):

- เป้าหมายที่ ๑๖: สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace, Justice and Strong Institutions)

มิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership):

- เป้าหมายที่ ๑๗: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals)

SDGs ถือเป็นพิมพ์เขียว (blueprint) ที่ชัดเจนสำหรับการสร้างอนาคตที่ดีขึ้นและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยแต่ละประเทศมีหน้าที่นำเป้าหมายเหล่านี้ไปปรับใช้และกำหนดนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายภายในปี ๒๐๓๐

๕)แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ (๕Ps)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติทั้ง ๑๗ เป้าหมาย สามารถจัดกลุ่มได้เป็น ๕ มิติหลัก หรือ ๕Ps เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการ ดังนี้:

๑. People (ประชาชน): การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

- แนวคิด: มุ่งเน้นการจัดความยากจนและความหิวโหยในทุกรูปแบบ และทุกมิติ เพื่อให้ประชาชนทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มที่เปราะบางที่สุด มีชีวิตที่สมบูรณ์และมีศักดิ์ศรี
- เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง:
 - เป้าหมายที่ ๑: ขจัดความยากจน (No Poverty) - ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบในทุกที่
 - เป้าหมายที่ ๒: ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger) - ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
 - เป้าหมายที่ ๓: การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health and Well-being) - สร้างหลักประกันให้คนมีสุขภาพที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย

- เป้าหมายที่ ๔: การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education) - สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- เป้าหมายที่ ๕: ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality) - บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน

๒. Planet (โลก): การปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- แนวคิด: มุ่งเน้นการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติของโลกจากความเสื่อมโทรม โดยการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง:
 - เป้าหมายที่ ๖: การจัดการน้ำและสุขาภิบาล (Clean Water and Sanitation) - สร้างหลักประกันว่าทุกคนสามารถเข้าถึงการจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน
 - เป้าหมายที่ ๑๒: แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production) - สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน
 - เป้าหมายที่ ๑๓: การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action) - ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น
 - เป้าหมายที่ ๑๔: การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล (Life Below Water) - อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - เป้าหมายที่ ๑๕: การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบนบก (Life on Land) - ปกป้อง ป่าฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียมลพิษทางชีวภาพ

๓. Prosperity (ความมั่งคั่ง): การสร้างการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนและครอบคลุม

- แนวคิด: มุ่งเน้นการสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่ยั่งยืนและครอบคลุม เพื่อให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีโอกาสในการเติบโต
- เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง:
 - เป้าหมายที่ ๗: พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Affordable and Clean Energy) - สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานที่สะอาด เชื่อถือได้ และยั่งยืน
 - เป้าหมายที่ ๘: การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent Work and Economic Growth) - ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและครอบคลุม การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน
 - เป้าหมายที่ ๙: อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน (Industry, Innovation and Infrastructure) - สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม
 - เป้าหมายที่ ๑๐: ลดความเหลื่อมล้ำ (Reduced Inequality) - ลดความไม่เสมอภาคทั้งภายในและระหว่างประเทศ
 - เป้าหมายที่ ๑๑: เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities) - ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีความยืดหยุ่น และยั่งยืน

๔. Peace (สันติภาพ): การสร้างสังคมที่สงบสุขและยุติธรรม

- แนวคิด: มุ่งเน้นการสร้างสังคมที่สงบสุข ยุติธรรม และมีส่วนร่วม ปราศจากความรุนแรง การคอร์รัปชัน และความไม่ยุติธรรม เพื่อให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น
- เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง:
 - เป้าหมายที่ ๑๖: สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace, Justice and Strong Institutions) - ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

๕. Partnership (หุ้นส่วนการพัฒนา): ความร่วมมือระดับโลก

- แนวคิด: มุ่งเน้นการเสริมสร้างวิธีการดำเนินงานและการฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยตระหนักว่าการบรรลุ SDGs ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในทุกระดับ
 - เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง:
 - เป้าหมายที่ ๑๗: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals) - เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูความเป็นหุ้นส่วนระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- การจัดกลุ่มเป็น ๕ มิตินี้ช่วยให้เห็นภาพรวมของ SDGs ได้ชัดเจนขึ้น และเน้นย้ำว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่ใช่เรื่องของสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกันอย่างแยกไม่ออกระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักการสันติภาพและความร่วมมือ.

๖) การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการประกาศใช้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ๑๗ เป้าหมาย ของสหประชาชาติในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) รัฐบาลไทยได้นำแนวคิดและเป้าหมายเหล่านี้มาบูรณาการเข้ากับนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศในระดับต่างๆ

กรอบการพัฒนาหลักของประเทศไทยที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐):
 - ถือเป็นแผนแม่บทระยะยาวที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย มีวิสัยทัศน์ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"
 - ยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน ได้แก่
 ๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
 ๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
 ๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
 ๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
 ๕. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับมิติด้านสิ่งแวดล้อมของ SDGs)
 ๖. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
 - เป้าหมาย: มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

๒. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ:

- เป็นแผนระดับรองลงมาที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานในระยะ ๕ ปี
- แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างคุณค่าเชิงคุณภาพ การกระจายโอกาสและความเป็นธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียน และการลดความเหลื่อมล้ำ

๓. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP):

- เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของประเทศไทย ซึ่งเป็นแนวคิดที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานไว้
- เน้นหลัก ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ ความรู้ และ คุณธรรม เป็น เครื่องนำทาง
- เศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับ SDGs ในหลายมิติ โดยเฉพาะการสร้างความมั่นคงทางอาหาร การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้
- ประเทศไทยได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ในเวทีระหว่างประเทศ และมีหลายประเทศนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาของตนเอง

๔. โมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy):

- เป็นนโยบายสำคัญที่รัฐบาลไทยผลักดันเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน
- Bio Economy (เศรษฐกิจชีวภาพ): การนำความหลากหลายทางชีวภาพและเทคโนโลยีชีวภาพมาเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหาร
- Circular Economy (เศรษฐกิจหมุนเวียน): การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ลดของเสียและนำกลับมาใช้ใหม่
- Green Economy (เศรษฐกิจสีเขียว): การพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบต่อโลก
- BCG Model มุ่งเป้าหมายสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี ๒๐๕๐ และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net-Zero Emissions) ภายในปี ๒๐๖๕ ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับ SDG ๑๓ (Climate Action)

ความก้าวหน้าและความท้าทาย

• ความก้าวหน้า:

- การจัดอันดับ: ในปี ๒๐๒๔ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๕ ของโลก และเป็นอันดับ ๓ ในเอเชีย (ข้อมูลล่าสุดที่พบคือ ๒๐๒๔ โดย SDG Index) ซึ่งถือว่ามีความก้าวหน้าในการบรรลุ SDGs อย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้นำในอาเซียนในหลายปีที่ผ่านมา
- เป้าหมายที่บรรลุแล้ว/ใกล้บรรลุ: ประเทศไทยแสดงความก้าวหน้าที่ดีในหลายเป้าหมาย เช่น SDG ๑ (ขจัดความยากจน) และ SDG ๔ (การศึกษาที่มีคุณภาพ) และมีความก้าวหน้าอย่างมากใน SDG ๓ (สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี) โดยเฉพาะการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
- การบูรณาการในระดับท้องถิ่น: มีความพยายามในการผลักดันให้ SDGs ไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น (SDG Localization) โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม

- ความท้าทาย:
 - แม้จะมีความก้าวหน้า แต่บางเป้าหมายยังคงเผชิญความท้าทาย เช่น SDG ๑๔ (ทรัพยากรทางทะเล) ที่บางตัวชี้วัดมีแนวโน้มถดถอย รวมถึงเป้าหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ต้องเร่งดำเนินการ
 - การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังคงเป็นความท้าทายสำคัญที่ต้องรับมืออย่างเร่งด่วน

สรุป

ประเทศไทยให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยได้นำแนวคิดและเป้าหมายของ SDGs มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศในทุกๆ ระดับ ทั้งยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายสำคัญอย่าง BCG Model รวมถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นรากฐาน ซึ่งทั้งหมดนี้มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทยทุกคนในปัจจุบันและอนาคต

๗) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy - SEP) ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) ทรงพระราชทานไว้นั้น มีความสอดคล้องอย่างลึกซึ้งและเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ของสหประชาชาติ

ความเชื่อมโยงระหว่าง SEP และ SDGs

SEP ไม่ใช่แค่ทฤษฎีทางเศรษฐกิจ แต่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงระดับประเทศ โดยเน้นความสมดุลและความยั่งยืน ซึ่งเชื่อมโยงกับ SDGs ในหลายมิติ:

๑. หลัก ๓ ห่วงของ SEP (ความพอประมาณ, ความมีเหตุผล, การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว) และ ๒ เงื่อนไข (ความรู้, คุณธรรม) กับมิติของ SDGs:

- ความพอประมาณ:
 - SEP: ความพอดี ไม่มากไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
 - SDGs: สอดคล้องกับการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (SDG ๑๒) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การลดของเสีย การสร้างการเติบโตที่ไม่เกินขีดจำกัดของสิ่งแวดล้อม และการลดความเหลื่อมล้ำ (SDG ๑๐) โดยการไม่แสวงหาผลประโยชน์เกินควร
- ความมีเหตุผล:
 - SEP: การตัดสินใจต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ
 - SDGs: สนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการปฏิบัติที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูล วิทยาศาสตร์ และหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพในทุกด้าน (SDG ๙, ๑๓, ๑๖)
- การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว:
 - SEP: การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกอย่างรอบด้าน
 - SDGs: ส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDG ๑๓) ภัยพิบัติ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ และวิกฤตต่างๆ (SDG ๑, ๒, ๓) รวมถึงการสร้างความมั่นคงทางอาหารและน้ำ

- **เงื่อนไขความรู้:**
 - SEP: มีความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการดำเนินชีวิต
 - SDGs: สอดคล้องกับการส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพ (SDG ๔) การวิจัยและนวัตกรรม (SDG ๙) การพัฒนาขีดความสามารถ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการพัฒนา
- **เงื่อนไขคุณธรรม:**
 - SEP: ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และแบ่งปัน
 - SDGs: เป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสังคมที่สงบสุข ยุติธรรม และปราศจากการทุจริต (SDG ๑๖) ส่งเสริมความร่วมมือ (SDG ๑๗) และการมีธรรมาภิบาลในทุกๆระดับ

๒. การประยุกต์ใช้ SEP ในมิติ ๕Ps ของ SDGs:

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเป็นแนวทางในการบรรลุ SDGs ได้อย่างบูรณาการในทุกมิติ:

- **People (ประชาชน):**
 - SEP เน้นความพอประมาณในการบริโภค ลดความฟุ่มเฟือย นำไปสู่การลดความยากจน (SDG ๑) และความมั่นคงทางอาหาร (SDG ๒) การมีภูมิคุ้มกันช่วยให้คนมีสุขภาพที่ดีและรับมือกับความเจ็บป่วยได้ (SDG ๓) และการศึกษาตามเงื่อนไขความรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (SDG ๔)
- **Planet (โลก):**
 - SEP เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ นำไปสู่การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (SDG ๑๒) การจัดการน้ำอย่างมีเหตุผล (SDG ๖) การอนุรักษ์ระบบนิเวศทางบกและทางทะเล (SDG ๑๔, ๑๕) และการเตรียมพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SDG ๑๓)
- **Prosperity (ความมั่งคั่ง):**
 - SEP ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่โลภและไม่ประมาท สร้างงานที่มีคุณภาพ (SDG ๘) พลังงานสะอาด (SDG ๗) โครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน (SDG ๙) และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (SDG ๑๐) ผ่านการพึ่งพาตนเองและการรวมกลุ่ม
- **Peace (สันติภาพ):**
 - เงื่อนไขคุณธรรมของ SEP ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ นำไปสู่การสร้างสถาบันที่เข้มแข็ง โปร่งใส และสังคมที่สงบสุข (SDG ๑๖)
- **Partnership (หุ้นส่วนการพัฒนา):**
 - SEP ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองแต่ไม่ปฏิเสธการช่วยเหลือและร่วมมือกับผู้อื่นบนพื้นฐานของความมีเหตุผลและคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG ๑๗)

บทสรุป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็น "หลักคิด" หรือ "แนวทาง" ในการปฏิบัติที่สามารถนำไปสู่การบรรลุ "เป้าหมาย" การพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม และเป็นแนวคิดที่ประเทศไทยได้นำเสนอและเป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศในฐานะแนวทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึงอะไร
๒. หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องประกอบด้วย ๓ มิติ อะไรบ้าง
๓. การพัฒนาที่ยั่งยืน มีแนวคิดทางสังคมอย่างไร
๔. การกำหนดนโยบายภาครัฐเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมีลักษณะใด
๕. การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ควรส่งเสริมประชากรในชาติให้เป็นอย่างไร

แบบทดสอบ

ตอนที่ ๒ จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

๑. การพัฒนาที่ยั่งยืนมีแนวคิดหลักตามข้อใด
 - ก. การพัฒนาที่ไม่ก่อให้เกิดการพิพาทกันระหว่างประเทศ
 - ข. การพัฒนาที่ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม
 - ค. การพัฒนาที่ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์เพื่อตอบสนองคนรุ่นปัจจุบันและอนุชนรุ่นหลัง
 - ง. การพัฒนาที่เน้นการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชน
๒. การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลในมิติต่อไปนี้ ยกเว้นข้อใด
 - ก. มิติด้านการทหาร
 - ข. มิติด้านเศรษฐกิจ
 - ค. มิติด้านสังคม
 - ง. มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๓. ข้อใดเป็นนโยบายเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
 - ก. รัฐบาลแจกเงินให้แก่ผู้มีรายได้น้อย
 - ข. รัฐบาลลดภาษีรถยนต์ป้ายแดง
 - ค. รัฐบาลส่งเสริมการฝึกหัดอาชีพแก่ประชาชน
 - ง. รัฐบาลให้สิทธินาใบเสร็จค่าโรงแรมมาลดหย่อนภาษีประจำปีได้
๔. การพัฒนาแรงงานให้เกิดความยั่งยืนสามารถทำได้อย่างไร
 - ก. ลงโทษแรงงานด้วยมาตรการที่เด็ดขาด
 - ข. การให้โบนัสประจำปีจำนวนมาก
 - ค. การบีบให้แรงงานแข่งขันกันเองให้ขึ้นในตำแหน่งสูงขึ้น
 - ง. การส่งเสริมทักษะอาชีพให้แก่แรงงานเพื่อพัฒนาตนเอง

๕. การพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนใด

- ก. ภาคเกษตรกรรม ข. ภาคอุตสาหกรรม
- ค. ภาคประชาชน ง. ทุกภาคส่วน

๖. ข้อใดไม่จัดเป็นการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

- ก. การพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ
- ข. การพัฒนาที่เร่งหาผลกำไรจากธุรกิจที่ยังไม่มีใครทำ
- ค. การพัฒนาที่รักษาสิ่งแวดล้อมไปควบคู่กัน
- ง. การพัฒนาที่ใช้พลังงานและเทคโนโลยีที่สะอาด

๗. สังคมอุดมคติตามการพัฒนาที่ยั่งยืนควรมีลักษณะอย่างไร

- ก. มีทั้งคนรวยและคนจน
- ข. มีช่องว่างระหว่างรายได้สูง
- ค. กลุ่มชาติพันธุ์ถูกกลืนรวมกับคนกลุ่มใหญ่หมดสิ้นแล้ว
- ง. สังคมมีความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ

๘. ตามแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืนควรมีลักษณะใด

- ก. มีความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศตามธรรมชาติ
- ข. ขจัดสิ่งมีชีวิตที่เป็นภัยคุกคามของมนุษย์และสัตว์เลี้ยง
- ค. แทรกแซงธรรมชาติให้อยู่ภายใต้การควบคุมของมนุษย์
- ง. พยายามปรับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติให้เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

๙. การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านพลังงาน หมายถึงข้อใด

- ก. มีพลังงานที่สะอาดใช้
- ข. มีพลังงานที่เข้าถึงได้ในราคาถูก
- ค. มีพลังงานที่มั่นคงเพียงพอในการประกอบกิจวัตรประจำวัน
- ง. ทุกข้อที่กล่าวมา

๑๐. การสร้างชุมชนบ้านพักอาศัยที่ปลอดภัย ปราศจากโจรผู้ร้าย เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนตามข้อใด

- ก. เมืองและชุมชนยั่งยืน
- ข. ลดความเหลื่อมล้ำ
- ค. โครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรมและอุตสาหกรรม
- ง. งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ

๗. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

สังจาวุฒิ รอดสำราญ . สำนักพิมพ์เอมพันธ์. ๒๕๖๗

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึงอะไร

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง การพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและยุคต่อ ๆ ไปอย่างเท่าเทียมกัน

๒. หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องประกอบด้วย ๓ มิติ อะไรบ้าง

๑) เศรษฐกิจยั่งยืน เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพกระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย

๒) สังคมยั่งยืน เป็นการพัฒนาด้านใหม่ความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

๓) สิ่งแวดล้อมยั่งยืน ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นฟูตัวเองกลับสู่สภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากรประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้

๓. การพัฒนาที่ยั่งยืน มีแนวคิดทางสังคมอย่างไร

เป็นความมุ่งหวังที่จะแสวงหาและรักษาไว้ซึ่งความมีเสถียรภาพของระบบทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งการสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างคนแต่ละรุ่น การกำจัดความยากจน การรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกระดับในสังคมต่อกระบวนการตัดสินใจที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาบุคคลและสังคมให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล เพื่อสร้างสังคมที่มีคุณภาพ

๔. การกำหนดนโยบายภาครัฐเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมีลักษณะใด

รัฐต้องมีการวางนโยบายประชากรให้เหมาะสม เช่น ควบคุมจำนวนประชากรด้วยการวางแผนครอบครัว ในการแก้ปัญหาประชากรที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การแก้ปัญหาทางการศึกษา เพราะจะครอบคลุมไปถึงการแก้ปัญหาทางด้านอื่น ๆ ทั้งหมด ทั้งปัญหาความยากจน สาธารณสุข ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๕. การพัฒนาจะยั่งยืนได้ ควรส่งเสริมประชากรในชาติให้เป็นอย่างไร

ประชากรมีคุณภาพ มีสุขภาพดี ขยัน อดทน รับผิดชอบ มีฝีมือ มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ พร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญของระบบเศรษฐกิจและสังคม

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ ๑	ค	ข้อ ๖	ข
ข้อ ๒	ก	ข้อ ๗	ง
ข้อ ๓	ค	ข้อ ๘	ก
ข้อ ๔	ง	ข้อ ๙	ง
ข้อ ๕	ง	ข้อ ๑๐	ก

๗.

เอกสารอ้างอิง

สำจจาวุฒิ รอดสำราญ การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์เอ็มพันธ์. ๒๕๖๗

	ใบกิจกรรม ที่ ๑	หน่วยที่ ๗
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๓-๑๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒. อ่างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ในแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติในการดำเนินชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

๕.๑ คอมพิวเตอร์

๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๖. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูล ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม พร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ตามใบกิจกรรมที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

๗. สรุปและอภิปราย

ครูนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

๘. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๙. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	ใบงาน ที่ ๑	หน่วยที่ ๗
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๓-๑๔
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

๑) อธิบายความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

๒) ใช้หลักคิดจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

๑) ปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

๑) มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้

๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

๑) ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ: การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนได้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

๕.๑ คอมพิวเตอร์

๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๕.๓ กระดาษบุรูป

๕.๔ ปากกาตราม้า

๕.๕ สีไม้

๖. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ

๗. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ชื่อเรื่อง แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ

จุดประสงค์

๑. จัดทำแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ ดังนี้
 - ๑) ความหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน
 - ๒) หลักการสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน
 - ๓) แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน
 - ๔) เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ
 - ๕) แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ
 - ๖) การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย
 - ๗) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษบุรูป
๒. ปากกาตราม้า
๓. สีไม้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ
๒. สมาชิกกลุ่มจับคู่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล
๓. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งออกแบบรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ทำเป็นแผนที่ความคิดหรือ infographic พิมพ์เป็นโปสเตอร์ หรือนำเสนอด้วยโปรแกรมนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์
๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

๘. สรุปและอภิปราย

ครูผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

๙. การประเมินผล

- ๙.๑ สังเกตพฤติกรรมการขณะทำกิจกรรมกลุ่ม
- ๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๑๐. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ๘
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๕-๑๖
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโมเดล BCG เพื่อปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG อย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- ๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG
- ๓) แสดงทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG ได้
- ๒) แสดงการใช้ทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs ได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์และงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑) ความหมายของโลกาภิวัตน์
- ๒) โลกาภิวัตน์
- ๓) ระเบียบโลกใหม่ (New World Order)
- ๔) แนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG
- ๕) ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอน	ผู้เรียน
๑. ผู้สอนบอกจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	ผู้เรียนทราบจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา แนวทางวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้
๒. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๗	ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ๗
๓. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ	ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระที่ได้จากวีดิทัศน์
๔. ผู้สอนใช้เทคนิคการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยการทบทวนความรู้เดิมจากครั้งที่ผ่านมา	ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
๕. ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนแบบใช้สไลด์ทัศนวัสดุ ที่ใช้ ได้แก่ Power Point และ คลิปวีดิทัศน์ เพื่ออธิบายการปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องการปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย เพื่อสร้างความเข้าใจ
๖. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทเรียนที่ ๗	ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดบทที่ ๗
๗. ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผ่านการลงมือปฏิบัติ	ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องการปรับตัวเข้ากับ การเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและอภิปรายซักถามในส่วนที่สงสัย
๘. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มพร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม	ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามกิจกรรมที่ ๑ และใบงานที่ ๑ สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น
๙. ผู้สอนเฉลยแบบฝึกหัด กิจกรรม ใบงาน และสรุปคะแนนที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และบอกข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไข	ผู้เรียนตรวจแบบทดสอบ และบอกคะแนนทดสอบ
๑๐. ผู้สอนสรุปเนื้อหาสาระสำคัญตามที่ระบุไว้ในบทเรียน และสรุปปัญหาและแนวทางไข เพื่อนำไปพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป	ผู้เรียนฟังและจดบันทึก นำไปพัฒนาในบทเรียนต่อไป

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
- ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
- ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
- ๗.๔ คลิปวีดิทัศน์สื่อเสริมการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

๘.๑ หลักฐานความรู้

๑) เอกสารประกอบการเรียน

๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน

-ใบเช็คชื่อ

-แบบทดสอบประจำบทเรียน

-กิจกรรมประจำบทเรียน

-ใบงานประจำบทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน

๑)เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที

๒)เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐

๓)เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๔)เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๙.๒ วิธีการประเมิน

๑)เช็คชื่อผู้เข้าเรียน

๒)สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๓)ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน

๔)ประเมินผลการเรียนรู้

๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล

๑)ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน

๒)แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

๓)ใบงาน

๔)แบบประเมินผลการเรียนรู้

	ใบความรู้ ที่ ๑	หน่วยที่ ๘
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๕-๑๖
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโมเดล BCG เพื่อปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG อย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- ๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG
- ๓) แสดงทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG ได้
- ๒) แสดงการใช้ทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs ได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์และงานอาชีพ

๕. สารการเรียนรู้

- ๑) ความหมายของโลกาภิวัตน์
- ๒) โลกาภิวัตน์
- ๓) ระเบียบโลกใหม่ (New World Order)
- ๔) แนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG
- ๕) ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs

๕.๑ โลกาภิวัตน์ (Globalization)

หมายถึง กระบวนการที่เชื่อมโยงโลกทั้งใบให้เป็นหนึ่งเดียวกันมากขึ้น ในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และเทคโนโลยี ทำให้ผู้คน ประเทศ และองค์กรต่างๆ ทั่วโลกสามารถ รับรู้ สัมพันธ์ และรับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นในที่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

อธิบายให้เข้าใจง่ายขึ้นคือ การที่โลกเสมือนหนึ่งไม่มีพรมแดนอีกต่อไป ความห่างไกลทางภูมิศาสตร์ลดลงอย่างมาก และสิ่งที่เกิดขึ้นในส่วนหนึ่งของโลกสามารถส่งผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว

องค์ประกอบสำคัญของโลกาภิวัตน์:

๑. ด้านเศรษฐกิจ:

- การค้าเสรีและการลงทุนข้ามชาติ: การลดกำแพงภาษีและข้อจำกัดทางการค้า ทำให้สินค้า บริการ และเงินทุนสามารถเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนได้ง่ายขึ้น บริษัทข้ามชาติมีบทบาทสำคัญ
- ตลาดการเงินโลก: ตลาดหุ้นและตลาดเงินตราต่างประเทศเชื่อมโยงถึงกัน ทำให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วโลก
- การผลิตแบบห่วงโซ่อุปทานโลก: กระบวนการผลิตสินค้าหนึ่งๆ อาจกระจายไปหลายประเทศ

๒. ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร:

- การปฏิวัติเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT): อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ และเทคโนโลยีการสื่อสารอื่นๆ ทำให้ข้อมูลข่าวสารเดินทางได้รวดเร็วและไร้พรมแดน
- ความก้าวหน้าในการคมนาคมขนส่ง: เครื่องบิน รถไฟความเร็วสูง และเรือขนส่งขนาดใหญ่ ทำให้การเดินทางและการขนส่งสินค้าเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓. ด้านสังคมและวัฒนธรรม:

- การแพร่กระจายของวัฒนธรรม: แนวคิด ค่านิยม แฟชั่น เพลง ภาพยนตร์ อาหาร สามารถแพร่กระจายไปทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว
- การเคลื่อนย้ายของประชากร: ผู้คนเดินทางและย้ายถิ่นฐานไปทำงานหรือศึกษาในประเทศต่างๆ มากขึ้น
- การรับรู้ร่วมกัน: ผู้คนทั่วโลกสามารถรับรู้ข่าวสารและเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในส่วนอื่นๆ ของโลกได้พร้อมกัน

๔. ด้านการเมือง:

- ความร่วมมือระหว่างประเทศ: องค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ (UN), องค์การการค้าโลก (WTO) มีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาในระดับโลก
- ปัญหาระดับโลก: ปัญหาที่ต้องแก้ไขร่วมกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ

ผลกระทบของโลกาภิวัตน์:

โลกาภิวัตน์มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ:

• ด้านบวก:

- การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ได้ง่ายขึ้น
- การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็วขึ้น
- โอกาสทางเศรษฐกิจและการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น (ในบางภาคส่วน)
- การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- การสร้างความตระหนักและการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในระดับโลก

• ด้านลบ:

- ความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศและภายในประเทศเพิ่มขึ้น
- การสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
- การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่รุนแรงขึ้น
- ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ขยายตัวในระดับโลก
- การแพร่กระจายของโรคระบาดหรือวิกฤตเศรษฐกิจได้รวดเร็วขึ้น

○ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

โดยสรุป โลกาภิวัตน์คือกระบวนการที่ทำให้โลก "แบน" หรือ "เล็กลง" เกิดการพึ่งพาอาศัยกันและมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้นในทุกๆ ด้าน ทำให้เราต้องปรับตัวและทำความเข้าใจโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนี้

๕.๒ ระเบียบโลกใหม่

คำว่า "ระเบียบโลกใหม่" (New World Order - NWO) เป็นคำที่มีความหมายและนัยยะที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับบริบทและมุมมองที่ใช้กล่าวถึง โดยหลักๆ แล้ว สามารถแบ่งความเข้าใจได้เป็น ๒ แนวทางกว้างๆ ดังนี้:

๑. ระเบียบโลกใหม่ในความหมายเชิงรัฐศาสตร์/ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Academic/Political Context)

ในบริบททางรัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ "ระเบียบโลกใหม่" มักจะอ้างถึง การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในดุลอำนาจ โครงสร้าง กฎเกณฑ์ และบรรทัดฐานที่กำกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังเหตุการณ์สำคัญระดับโลกที่นำไปสู่การจัดระเบียบอำนาจและอิทธิพลของรัฐต่างๆ ใหม่

ตัวอย่างการใช้คำว่า "ระเบียบโลกใหม่" ในประวัติศาสตร์:

- **หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑:** ประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสัน แห่งสหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวคิด "๑๔ ข้อ" และนำไปสู่การก่อตั้งสันนิบาตชาติ (League of Nations) เพื่อสร้างระเบียบโลกที่สันติและมั่นคง ซึ่งอาจถือเป็นการพยายามสร้าง "ระเบียบโลกใหม่" ในยุคนั้น
- **หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒:** การก่อตั้งสหประชาชาติ (UN) และสถาบันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และธนาคารโลก (World Bank) ภายใต้ระบบ Bretton Woods System ถือเป็นการจัดระเบียบโลกใหม่ที่น่าโดยสหรัฐอเมริกาและพันธมิตร เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและเสถียรภาพ
- **หลังสิ้นสุดสงครามเย็น (ทศวรรษ ๑๙๙๐):** เป็นช่วงที่คำว่า "ระเบียบโลกใหม่" ถูกใช้บ่อยครั้งที่สุด โดยประธานาธิบดีจอร์จ เอช.ดับเบิลยู. บุช (George H.W. Bush) แห่งสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึง "New World Order" ที่มีสหรัฐฯ เป็นผู้นำเดี่ยว (Unipolar World) หลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ซึ่งเป็นระเบียบที่เน้นหลักการประชาธิปไตย เสรีนิยม และการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาระดับโลก
- **ปัจจุบัน (Multi-polar World):** ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา นักวิเคราะห์หลายคนมองว่าโลกกำลังเข้าสู่ "ระเบียบโลกใหม่" อีกครั้ง ซึ่งเป็นลักษณะของโลกหลายขั้ว (Multi-polar World) ที่มีอำนาจกระจายตัวมากขึ้น เช่น การผงาดขึ้นของจีน อินเดีย และกลุ่ม BRICS ที่ท้าทายระเบียบเดิมที่สหรัฐฯ เป็นผู้นำ

ในความหมายนี้ "ระเบียบโลกใหม่" จึงเป็นแนวคิดเชิงวิเคราะห์ที่ใช้เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงพลวัตทางอำนาจและการจัดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๒. ระเบียบโลกใหม่ในฐานะทฤษฎีสมคบคิด (Conspiracy Theory Context)

อีกความหมายหนึ่งที่แพร่หลายอย่างมาก โดยเฉพาะในโลกออนไลน์และในกลุ่มผู้เชื่อทฤษฎีสมคบคิด คือ "ระเบียบโลกใหม่" ที่หมายถึง การสมคบคิดลับของชนชั้นนำหรือกลุ่มอิทธิพลที่ทรงอำนาจจำนวนหนึ่ง (เช่น กลุ่มอิลลูมินาตี, ฟรีเมสัน, กลุ่มนายธนาคารใหญ่, รัฐบาลเงา) ที่กำลังวางแผนอย่างลับๆ เพื่อจัดตั้งรัฐบาลโลกเดียวที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จ (Totalitarian One-World Government) เพื่อควบคุมประชากรและทรัพยากรทั้งหมดของโลก

ลักษณะสำคัญของทฤษฎีสมคบคิดเกี่ยวกับ NWO:

- **ผู้บงการลับ:** เชื่อว่ามีกลุ่มคนหรือองค์กรลับที่อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ของโลก (เช่น สงคราม การก่อการร้าย วิกฤตเศรษฐกิจ โรคระบาด) โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความวุ่นวายและเปิดทางให้ตนเองเข้ามาควบคุมโลก
- **เป้าหมายการควบคุมเบ็ดเสร็จ:** ต้องการล้มล้างอำนาจอธิปไตยของรัฐบาลชาติ สร้างรัฐบาลโลกเดียวที่ควบคุมทุกด้านของชีวิตผู้คน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และความคิด

- **สัญลักษณ์และรหัสลับ:** มักจะมีการตีความสัญลักษณ์ต่างๆ (เช่น บนธนบัตรดอลลาร์สหรัฐ, ตราประทับต่างๆ) ว่าเป็นรหัสหรือเครื่องหมายของกลุ่มผู้สมคบคิด
- **การควบคุมสื่อและการโฆษณาชวนเชื่อ:** เชื่อว่ากลุ่มผู้บงการควบคุมสื่อกระแสหลักเพื่อเผยแพร่ข้อมูลบิดเบือนและควบคุมความคิดของผู้คน

สิ่งสำคัญที่ควรทราบ: ทฤษฎีสมคบคิดเกี่ยวกับ NWO มักจะขาดหลักฐานที่เป็นรูปธรรมและมักถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการบิดเบือนข้อเท็จจริง และบางครั้งอาจนำไปสู่การแพร่กระจายความหวาดระแวงหรืออคติต่อกลุ่มบุคคลบางกลุ่มได้

โดยสรุปแล้ว คำว่า "ระเบียบโลกใหม่" มีสองความหมายหลักที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง คือความหมายเชิงวิชาการที่อ้างถึงการเปลี่ยนแปลงพลวัตอำนาจระหว่างประเทศ และความหมายในเชิงทฤษฎีสมคบคิดที่เกี่ยวกับแผนการลับในการควบคุมโลก

๔) แนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG

กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำมาซึ่งทั้งโอกาสและความท้าทายสำหรับทุกประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทยที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงขึ้น ความผันผวนทางเศรษฐกิจ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ข้ามพรมแดน เพื่อปรับตัวให้เข้ากับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐบาลไทยจึงได้ผลักดัน **โมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy)** เป็นหนึ่งในแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และเป็นกลไกสำคัญในการรับมือกับกระแสโลกาภิวัตน์

โมเดลเศรษฐกิจ BCG คืออะไร?

BCG Model เป็นแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ที่ต่อยอดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมของไทย ผสานกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และกระจายรายได้อย่างทั่วถึงสู่ชุมชน

BCG ประกอบด้วย ๓ เศรษฐกิจหลักที่ทำงานร่วมกัน:

๑. เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy):

- **แนวคิด:** การนำทรัพยากรชีวภาพ (เช่น พืช สัตว์ จุลินทรีย์) มาสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- **การปรับตัวต่อโลกาภิวัตน์:**
 - **เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน:** จากการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร อาหาร และสมุนไพร ทำให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้มากขึ้น ไม่ใช่แค่การขายวัตถุดิบ
 - **สร้างความมั่นคงทางอาหารและยา:** ลดการพึ่งพาจากภายนอก และสร้างโอกาสในการส่งออกสินค้าคุณภาพสูง
 - **รองรับความต้องการผู้บริโภคใหม่:** ที่ใส่ใจสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ทำให้สินค้าชีวภาพมีศักยภาพในตลาดโลก

๒. เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy):

- **แนวคิด:** การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดการเกิดของเสีย และนำของเสียกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ (Reduce, Reuse, Recycle, Upcycle)
- **การปรับตัวต่อโลกาภิวัตน์:**
 - **ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ:** การนำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ช่วยลดการพึ่งพิงวัตถุดิบใหม่จากภายนอก ซึ่งมีความผันผวนด้านราคาตามกลไกตลาดโลก

- **สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน:** หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญกับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนช่วยให้ไทยสามารถเข้าถึงตลาดและพันธมิตรทางการค้าใหม่ๆ ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม
- **ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม:** ช่วยลดปัญหามลพิษและของเสีย ซึ่งเป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องแก้ไขร่วมกัน

๓. เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy):

- **แนวคิด:** การพัฒนาเศรษฐกิจที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ลดการใช้ทรัพยากร ลดมลพิษ และสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ
- **การปรับตัวต่อโลกาภิวัตน์:**
 - **ตอบสนองข้อกำหนดและมาตรฐานสากล:** หลายประเทศมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การเป็นเศรษฐกิจสีเขียวช่วยให้ไทยสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานเหล่านี้ได้
 - **สร้างภาพลักษณ์ที่ดีในเวทีโลก:** แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นที่นานาชาติให้ความสำคัญ
 - **ดึงดูดการลงทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม:** นักลงทุนต่างชาติมองหาโอกาสในประเทศที่มุ่งเน้นความยั่งยืน
 - **รับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ:** ซึ่งเป็นปัญหาระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อทุกประเทศ

แนวทางการปรับตัวด้วย BCG Model ในบริบทโลกาภิวัตน์

- **สร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากรที่มี:** จากเดิมที่เน้นการส่งออกวัตถุดิบราคาถูก เปลี่ยนเป็นการแปรรูปและสร้างนวัตกรรมที่ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของไทย
- **พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม:** เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ลดต้นทุน และสร้างผลิตภัณฑ์/บริการใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์ตลาดโลก
- **ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากและลดความเหลื่อมล้ำ:** BCG มีเป้าหมายในการกระจายรายได้และโอกาสไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อยมีส่วนร่วมในการเติบโต และลดการย้ายถิ่นฐานเข้าเมือง
- **เสริมสร้างความยืดหยุ่นและภูมิคุ้มกัน:** การพึ่งพาตนเองในด้านอาหาร พลังงาน และการลดการใช้ทรัพยากรฟอสซิล ช่วยลดความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาดโลก
- **สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ:** BCG เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับ SDGs และนโยบายความยั่งยืนของหลายประเทศ ทำให้เกิดโอกาสในการสร้างความร่วมมือทางการค้า การลงทุน และการวิจัยพัฒนานานาชาติ

กล่าวโดยสรุป โมเดลเศรษฐกิจ BCG ไม่ใช่แค่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แต่เป็นแนวทางการปรับตัวของประเทศไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มุ่งเน้นการสร้างการแข่งขันจากภายใน การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการสร้างนวัตกรรม เพื่อให้ไทยสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก และเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

๕) ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs

ในการเรียนรู้และใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยี ดิจิทัล ทักษะที่จำเป็นไม่ได้จำกัดอยู่แค่การท่องจำความรู้ แต่เน้นที่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างสรรค์ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โมเดล ๓Rs ๘Cs เป็นกรอบแนวคิดหนึ่งที่ได้รับค่านิยมในการอธิบายทักษะที่จำเป็นเหล่านี้:

๓Rs: ทักษะพื้นฐาน (Reading, wRiting, aRithmetics)

เป็นทักษะหลัก ๓ ด้านที่จำเป็นต้องมี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ในโลกปัจจุบัน:

๑. Reading (การอ่านออก):

- ความสามารถในการอ่านและทำความเข้าใจข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งจากตำรา อินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัล
- รวมถึงการจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล

๒. wRiting (การเขียนได้):

- ความสามารถในการสื่อสารความคิด ความรู้ และข้อมูลต่างๆ ผ่านการเขียนได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และกระชับ
- ครอบคลุมการเขียนเรียงความ รายงาน อีเมล ข้อความ และการนำเสนอต่างๆ ที่เหมาะสมกับบริบท และกลุ่มเป้าหมาย

๓. aRithmetics (การคิดเลขเป็น):

- ความสามารถในการคิดคำนวณ การใช้เหตุผลเชิงตัวเลข และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- รวมถึงความเข้าใจแนวคิดทางคณิตศาสตร์ สถิติ และการนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและการทำงาน

๘Cs: ทักษะเชิงสมรรถนะและคุณลักษณะ (Critical Thinking, Creativity, Collaboration, Communication, Cross-Cultural Understanding, Computing, Career & Life Skills, Compassion)

เป็นทักษะขั้นสูงที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัว พัฒนาตนเอง และประสบความสำเร็จในยุคที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา:

๑. Critical Thinking & Problem Solving (การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา):

- ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ประเมินสถานการณ์ ระบุปัญหา ตั้งคำถาม หาเหตุผล และคิดหาทางออกที่เหมาะสมและสร้างสรรค์
- การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่หลงเชื่ออะไรง่ายๆ และสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ

๒. Creativity & Innovation (ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม):

- ความสามารถในการคิดนอกกรอบ สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ และนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรม
- การกล้าลองผิดลองถูก และการมองเห็นโอกาสในการสร้างสิ่งใหม่ๆ

๓. Collaboration & Teamwork (ความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม):

- ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- การรู้จักแบ่งปันความรู้ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายเดียวกัน

๔. Communication (การสื่อสาร):

- ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การเขียน และการใช้ภาษาได้อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์
- รวมถึงการสื่อสารในรูปแบบดิจิทัล และการปรับวิธีการสื่อสารให้เข้ากับผู้รับสาร

๕. Cross-Cultural Understanding (ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม):

- ความสามารถในการทำความเข้าใจและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ และความคิดเห็น
- การเปิดใจเรียนรู้จากผู้อื่น และสามารถทำงานร่วมกับผู้คนที่มาจากภูมิหลังที่หลากหลาย

๖. Computing & ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ):

- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเครื่องมือคอมพิวเตอร์ได้อย่างเชี่ยวชาญ
- การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล การแยกแยะข้อมูลจริงเท็จ และการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์

๗. Career & Life Skills (ทักษะอาชีพและการดำรงชีวิต):

- ความสามารถในการวางแผนชีวิต พัฒนาอาชีพ การบริหารจัดการตนเอง (Self-management) การปรับตัว และการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- รวมถึงทักษะด้านการเงิน การบริหารเวลา และการดูแลสุขภาพ

๘. Compassion & Empathy (ความมีเมตตากรุณาและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น):

- คุณลักษณะที่สำคัญในการสร้างสังคมที่น่าอยู่
- ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และการแสดงออกซึ่งความเห็นอกเห็นใจ
- การมีจิตอาสาและรับผิดชอบต่อสังคม

การพัฒนาทักษะเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในวัยเรียนหรือวัยทำงาน เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับความท้าทายและคว้าโอกาสในโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. โลกาวัดต้นคืออะไร มีลักษณะอย่างไร
๒. ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างวิถีชีวิตแบบ New Normal มา ๓ ตัวอย่าง
๓. โมเดล BCG ประกอบด้วยอะไรบ้าง
๔. ข้อดีของเศรษฐกิจชีวภาพคืออะไร
๕. หลักการสำคัญของเศรษฐกิจหมุนเวียน ๘ ประการ มีอะไรบ้าง

๗. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

สัจจาวุฒิ รอดสำราญ . สำนักพิมพ์เอมพันธ์. ๒๕๖๗

๘. ภาคผนวก (เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ ฯ)

เฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ ๑ ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. โลกาภิวัตน์คืออะไร มีลักษณะอย่างไร

โลกาภิวัตน์คือ กระบวนการเชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ทั้งในด้านการค้าและเงินทุนระหว่างประเทศรวมถึงการเคลื่อนย้ายของบริการ เทคโนโลยีและข้อมูลข้ามพรมแดน โดยจะมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และการค้าที่เกิดขึ้นในหลายประเทศทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือแม้แต่มาระดับนานาชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการของแต่ละประเทศ

โลกาภิวัตน์เป็นยุคที่มีการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวิธีการจัดการสมัยใหม่ เช่น การคมนาคมขนส่ง การติดต่อสื่อสาร เพื่อให้คนในสถานที่นั้น ๆ สามารถดำเนินกิจการได้อย่างรวดเร็ว สะดวก มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยต้องคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม การร่วมกันรับผิดชอบต่อสภาพสังคมและสภาพแวดล้อม

๒. ให้ผู้เรียนยกตัวอย่างวิถีชีวิตแบบ New Normal มา ๓ ตัวอย่าง

- ๑) การเรียน/การประชุมออนไลน์
- ๒) การสวมใส่หน้ากากอนามัยในที่สาธารณะ
- ๓) การสั่งอาหาร/สินค้ามาส่งที่ที่พักอาศัย

๓. โมเดล BCG ประกอบด้วยอะไรบ้าง

เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

๔. ข้อดีของเศรษฐกิจชีวภาพคืออะไร

ลดการใช้ทรัพยากรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดการปล่อยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ ช่วยเพิ่มขนาดของตลาดแรงงาน ยกกระดับคุณภาพชีวิต เข้าถึงผลิตภัณฑ์และบริการทางการแพทย์ สนับสนุนการผลิตพลังงานสีเขียวหรือพลังงานสะอาด เช่น ไบโอดีเซล เอทานอล และแก๊สชีวภาพ ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สร้างอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจสูง

๕. หลักการสำคัญของเศรษฐกิจหมุนเวียน ๘ ประการ มีอะไรบ้าง

- ๑ ความทนทาน ใช้งานได้นานขึ้น (Durability)
- ๒ การนำวัสดุที่สร้างทดแทนใหม่ได้มาใช้ในการผลิต (Renewability)
- ๓ การใช้ซ้ำได้หลายครั้งตลอดอายุการใช้งาน (Reuse)
- ๔ การบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมได้ตลอดอายุการใช้งาน (Repair)
- ๕ การเปลี่ยนหรือทดแทนการใช้วัสดุแบบเดิม (Replacement)
- ๖ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน (Upgrade)
- ๗ การปรับปรุงเป็นของใหม่ (Refurbishment)
- ๘ การลดปริมาณวัสดุที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบ (Reduced Material Use)

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อ ๑	ง	ข้อ ๖	ข
ข้อ ๒	ง	ข้อ ๗	ง
ข้อ ๓	ก	ข้อ ๘	ก
ข้อ ๔	ง	ข้อ ๙	ง
ข้อ ๕	ก	ข้อ ๑๐	ง

๗. เอกสารอ้างอิง

สัจจาวุฒิ รอดสำราญ การพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักพิมพ์เอมพันธ์. ๒๕๖๗

	ใบกิจกรรม ที่ ๑	หน่วยที่ ๘
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๕-๑๖
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโมเดล BCG เพื่อปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG อย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- ๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG
- ๓) แสดงทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG ได้
- ๒) แสดงการใช้ทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs ได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์และงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- ๕.๑ คอมพิวเตอร์
- ๕.๒ โปรเจ็คเตอร์

๖. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสืบค้นข้อมูล ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม พร้อมทั้งให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ตามใบกิจกรรมที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูลการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์

๗. สรุปและอภิปราย

ครูนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

๘. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๙. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์

<https://www.porpeang.org/>

	ใบงาน ที่ ๑	หน่วยที่ ๘
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๑ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๕-๑๖
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ งาน การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ งาน การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหน่วยการเรียนรู้

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับโมเดล BCG เพื่อปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG อย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำบทเรียน

- ๑) แสดงความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- ๒) แสดงความรู้เกี่ยวกับแนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG
- ๓) แสดงทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) อธิบายการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG ได้
- ๒) แสดงการใช้ทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs ได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

- ๑) มีเจตคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
- ๒) มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

- ๑) ประยุกต์ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์และงานอาชีพ

๕. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- ๕.๑ คอมพิวเตอร์
- ๕.๒ โปรเจ็คเตอร์
- ๕.๓ กระดาษบุรูป
- ๕.๔ ปากกาตราชู
- ๕.๕ สีไม้

๖. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ

๗. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ชื่อเรื่อง การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์

จุดประสงค์

๑. จัดทำการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนี้
 - ๑) ความหมายของโลกาภิวัตน์
 - ๒) โลกาภิวัตน์
 - ๓) ระเบียบโลกใหม่ (New World Order)
 - ๔) แนวทางการปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG
 - ๕) ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๘Cs
๒. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

๑. กระดาษรูป
๒. ปากกาตราม้า
๓. สีไม้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละประมาณ ๓-๔ คน ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ ๑ เพื่อสืบค้นข้อมูล การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์
๒. สมาชิกกลุ่มจับคู่เพื่อปฏิบัติกิจกรรมตามประเด็นที่กำหนด เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว สมาชิกกลุ่มเขียนรายละเอียดของข้อมูล
๓. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลของสมาชิกกลุ่มทุกคน แล้วร่วมกันลงสรุปเป็นข้อมูลของกลุ่ม รวมทั้งออกแบบ รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ เช่น ทำเป็นแผนที่ความคิดหรือ infographic พิมพ์เป็นโปสเตอร์ หรือนำเสนอ ด้วยโปรแกรมนำเสนอข้อมูลของคอมพิวเตอร์
๔. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มอื่น

๘. สรุปและอภิปราย

ครูผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

๙. การประเมินผล

- ๙.๑ สังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม
- ๙.๒ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐

๑๐. เอกสารอ้างอิง /เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

หนังสือเรียนวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจากเว็บไซต์ <https://www.porpeang.org/>

	แผนการจัดการเรียนรู้	หน่วยที่ ๑-๘
	รหัสวิชา ๒๐๐๐๑-๑๐๐๒ ชื่อวิชา การพัฒนาอย่างยั่งยืน	สอนครั้งที่ ๑๗-๑๘
	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัดและประเมินผลปลายภาคเรียน	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๔ ชม.
ชื่อเรื่อง/ วัดและประเมินผลปลายภาคเรียน		

๑. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา

ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

๒. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

-

๓. สมรรถนะประจำรายวิชา

๑. แสดงความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒. พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นตามบริบทการเปลี่ยนแปลงร่วมสมัย
๓. พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างที่ยั่งยืนในการปฏิบัติงานอาชีพ
๔. ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนสู่ความทันสมัยตามศาสตร์พระราชา
๕. ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาพัฒนางานอาชีพอย่างยั่งยืน

๔. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้ (Knowledge)

- ๑) รู้และเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ด้านทักษะ/กระบวนการ (Process)

- ๑) ใช้แนวทางการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์: โมเดล BCG ได้
- ๒) แสดงการใช้ทักษะที่จำเป็นของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑: ๓RsX๔Cs ได้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Attitude)

.มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติตามศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเอง สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply)

ประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

๕. สาระการเรียนรู้

๑. แนวคิดศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
๒. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๔. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาอาชีพเพื่อขจัดปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
๕. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การร่วมปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ

- ๖.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
 ๗.แนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕ มิติ
 ๘.การปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์

๖. กิจกรรมการเรียนรู้

สอบปลายภาค

๗. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ๗.๑ เอกสารประกอบการเรียนจัดทำด้วยสื่อ Google สไลด์
 ๗.๒ เครื่องโปรเจคเตอร์ , โน้ตบุค
 ๗.๓ หนังสือเรียน วิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสำนักพิมพ์เอมพันธ์
 ๗.๔ คลิปวิดีโอทัศน์สื่อเสริมการเรียนรู้

๘. หลักฐานการเรียนรู้

- ๘.๑ หลักฐานความรู้
 ๑) เอกสารประกอบการเรียน
 ๘.๒ หลักฐานการปฏิบัติงาน
 -ใบเช็คชื่อ
 -แบบทดสอบประจำบทเรียน
 -กิจกรรมประจำบทเรียน
 -ใบงานประจำบทเรียน

๙. การวัดและประเมินผล

- ๙.๑ เกณฑ์การปฏิบัติงาน
 ๑)เข้าเรียนสายไม่เกิน ๑๐ นาที
 ๒)เกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘๐
 ๓)เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กิจกรรมและใบงาน คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
 ๔)เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐
- ๙.๒ วิธีการประเมิน
 ๑)เช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 ๒)สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 ๓)ทำแบบทดสอบ กิจกรรม และใบงาน
 ๔)ประเมินผลการเรียนรู้
- ๙.๓ เครื่องมือการประเมินผล
 ๑)ใบเช็คชื่อผู้เข้าเรียน
 ๒)แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
 ๓)ใบงาน
 ๔)แบบประเมินผลการเรียนรู้

บรรณานุกรม

กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๑). จดจารพระมหากรุณา พระมหากษัตริย์
นักพัฒนา เพื่อปวงประชาร่มเย็น อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

คณะกรรมการโครงการเฉลิมพระเกียรติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติรวบรวมกฎหมายที่สนับสนุน
ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.(๒๕๖๐).ศาสตร์ของพระราชฯ:ผู้นำโลกในการพัฒนา
อย่างยั่งยืน.สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.(๒๕๔๘).
เศรษฐกิจพอเพียง.สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ.

ภาคผนวก

